



ОБЪЕДИНЕНА СЪОБЩЕСТВО
ЛИНАТА СЪОБЩЕСТВО

СВЕТОСЛАВ СЛАВЧЕВ

ШПАГА С РУБИНИ

chitanka.info

ШПАГА С РУБИНИ

- Биосонда 4-С. Локация.
- Локация и проверка в темпорален сегмент К'15-69.
- Съобщете данните.
- В сегмент К'15-69 наличие на следи от издирвания обект.
- Биосонда 4-С. Преценете възможността за трансформация в близост до обекта.
- Възможност съществува. Предлагам използване на наблюдател от типа Хомо вариенс'8.
- Биосонда 4-С. Разрешавам трансформация в предложения тип наблюдател.
- Трансформация осъществена. Създадена е готовност за връзка.
- Биосонда 4-С. Връзка!

АЗ, ТЕОДОРО

Нещо става с мен. Не знам какво е, но нещо става! Само да не падна, да се подпра на зида!

Така. Ще изчакам малко, може би ще мине. После ще се опитам да се върна и да седна. Две-три крачки, не е далеч.

Като че преминава, но не съм много сигурен. Какво беше това? Все едно, ще постоя още до зида. Виждам, чувам, усещам камъка под пръстите си, значи съм по-добре. Остава само да събера сили и да пристъпя до мястото си.

Може би... да, сега! Крачка, втора. Сядам, ръцете са здраво на масата. Чудесно! Няма да бързам, ще се огледам.

Нищо няма, всичко е както си беше. Наоколо е същата таверна, същите мъже са по масите. Не се е променило нищо. Светлините от лоеничетата играят по стените и лицата, шумът си е все такъв — говорят и викат. Там вдясно някой дрезгаво пее. Насреща ми седят както преди малко старият Йожен и кожарят Матиас. Оставили са каните си и се взират учудено в мен.

— Какво има, месир? Защо се върнахте?

Не искам още да говоря. Побутвам каната си, дано разберат.

Разбират. Йожен се хили и ми налива от виното си. После кимва:

— Санте, месир! Една последна глътка, нали?

Хващам каната, вдигам я и пия. Тръпчивото вино ми идва добре. Още съм слаб, чувствам това, но ще се оправя. И главно — с разума съм си. Сега само Йожен да не се досети нещо, не искам да знае много! А е любопитен като стар гарван, проклетият!

Оставям каната и пак се оглеждам. Край масите подтичват момичетата на Големия Жан, разнасят вино и подноси с пържени в мас хлебчета. Под сводовете се носи лютивият дим от готварницата. Мъжете пият, в дъното двама се карат, но оттук не мога да видя кои са. До изтритите стъпала, които водят нагоре към уличката, седи един сакат просяк. Кога ли е влязъл? Всичко е както преди и все пак чувствавам, че нещо се промени.

Какво точно стана? Нищо, поне отначало. Седях си на дървеното столче, току-що бях допил каната с вино. Срещу мен Йожен и Матиас бърбреха не помня какво, но то няма значение. Сложих на масата едно полуекю, казах „Салю!“ и станах. Загърнах се в наметалото, пристегнах колана и си взех сандъчето.

Тогава се случи. Сякаш някой с един замах изтри шума наоколо. Нищо не се чуваше, само виждах, че устните на мъжете се движат. Стоях оглушал може би миг или два, когато в тишината прозвучаха няколко думи, които не разбирах. Ей така, като че някой ги каза. И едновременно беше много странно — сякаш се гледах от страни, някъде оттам, където сега е просякът. Но това е пълна глупост.

Глупост, но така беше. Първо — думите, които не разбирах, но чух ясно. После — това, че се видях сам от страни с нечий чужди очи. Тогава се подпрях на зида, за да не падна.

Не, не бях уплашен. Стъписан бях, но не уплашен.

Но все пак — какво? Значи или се разболявам, или — господи! — не трябва и да го помислям... Навярно се разболявам, това е. Както коншела Гревен, онзи, от мерията в Тулуза. И той започна да чува гласове и да вижда призраци. Все на зле вървеше и за една година свърши.

Няма какво да го мисля, сега трябва да тръгвам. Пък и чувствам, че съвсем ми е минало, само се питам дали ще се повтори онова.

Изправям се, кимвам на Йожен и Матиас, вземам си сандъчето и пристъпвам покрай сводовете. Ако отново започне, да се опра. Не, нищо няма. Хвърлям едно медно су на този непознат просяк — чет нямат те в Париж! — й излизам.

Колко е хладно навън! А и една синкава луна се е оцъклила над покривите — уж свети, а човек може да се пребие в камъните, изпадали от зидовете. Трябваше да взема от Големия Жан една запалена борина, но вече не ми се връща назад.

Като че очите започват да понавикват, а и пътя знам. Първо ще изляза на площадчето зад Сен Сюлпис. Там вляво на зида има кръст и една статуя на Мадоната. После ще се спусна по стръмните ходници на „Рю Дез’Огюстен“, където са кожарите. Глухота ужасна, жива душа няма. Една котка дори не измяква, само стъпките си чувам.

Площадчето е там, зад ъгъла. Вървя, но без да искам, забавям крачките си. Нещо има.

Сякаш някой хленчи. Внимавай, Теодоро!

Прехвърлям сандъчето в лявата ръка и пристъпвам. Така е, има хора. Какво вършат?

Двама са, не, трима. Съборили са третия на плочника, извадили са ножове — това се вижда!

Дявол да го вземе, сега ли се намериха на пътя ми! Могат да си уреждат сметките колкото искат, но не и пред мен!

— Ей, вие там! — извиквам и излизам от сянката. — Какво става?

Двамата обръщат глави. А аз заставам малко косо, защото има едни, които умеят хубаво да хвърлят ножове. Виждам обаче, че няма да се опитат, само ме гледат зло. Единият е по-висок, очите му светят като на котка, другият е набит и мургав, лицето му е издълбано от шарка.

— Я се махай! — ръмжи високият.

Сдържам се все още, Но да ми навикват да се махам — няма да го бъде!

— Хайде! — казвам учтиво, колкото мога. — Приберете ножовете и си вървете по живо, по здраво! Аз ще почакам!

А мургавият се надига.

— Така ли? — оглежда ме. — А пък ние искаме да видим какво има в сандъчето! Много сме любопитни, месир!

Е, казвам си, няма вече как. Ще свършат с третия и ще тръгнат към мен.

Пускам сандъчето на плочника и изтеглям шпагата си.

— Жабо крастава! — викам. — Ела да погледнеш! Само че любопитството е порок и се наказва!

Ония блъскат третия встрани и скачат като ужилени...

МИШЕЛ ЗА-ЕДИН-ГРОШ

Да пукна, ако знам какво да сторя! Да взема да отида до абатството — не е далеч. Може. Падретата от приюта ще ми отделят един ъгъл на сламениците и ще ме нагостят с паница варен грах. Само че за тая милост ще ме вдигнат на бдението посред нощ и ще трябва да мръзна на плочника в баптистерията и да слушам псалмите им. А защо стоят боси? Това никога не съм могъл да проумея. Иначе са хора като хора — има между тях добри люде, а има и подлеци, за които дори паницата грах е много да им се даде.

Значи — абатството. Може, ама не ми се ходи там. Тази вечер не искам, искам да прескоча до таверната на Големия Жан. И съвсем справедливо ще е да изпия кана вино и да хапна нещичко по-различно от недоварения грах на падретата. По причина че доста се потрудох днес следобеда. Пък и сполука имах. Не бях ходил на кея за баржи цяла неделя, последния път яко ме наложиха там. Но глад — какво да правя, отидох. Въртях се около лодкарите, мъкнах вързопи и бурета — проклетите да са! — почна да се мръква и удариха камбаните на Сен Жермен. И нищо няма, можеш ли да прибереш нещо от носач или колар? Те си връзват кесиите с въженца за поясите. И тъкмо вече се отчаях, гледам — иде един в сукнен камизол, сух такъв, като върлина, и занесен, не от тукашните. Огюст лодкарят вече му се кланя — месир това, месир онова. Тичам и аз, викам на Огюст да си гледа продънената баржа, стана свадата, а на мен това ми и трябваше. Защото, нека господ ми прости, но от дете имам остро око и веднага мога да видя у кого се намира някое излишно екю и къде е скрито това екю, а после е нужна само ловкост. Така е, всяка работа, дори и презряна да е, трябва да се върши с умение. Даже ще добавя, че когато някому кесията е измъкната хитро, то и той, като забележи липсата, ако е умен, ще извика: „Какво майсторство, господи, простено да му е!“ Но повечето люде не са толкова умни, пък и милост нямат.

И какво да му мисля, те краката сами ме носят към таверната. Това ще е. Само дето толкова късно стана. И тъмно, тази уличка на

кожарите винаги е такава тъмна! Има едно площадче по-горе със статуя на Мадоната. Зидовете наоколо го затулват и който не го познава, има да се блъска под сводовете и да проклина. За големия Жан може да се мине и покрай катедралата, но през площадчето е по-пряко.

И тая луна! Свети, ала от нея като че по-тъмно става! Не ми харесва нещо, господи, не ми харесва! Защо отгук се помъкнах! Само да изляза веднъж, само...

О! Боже милостиви, кой е там? Бягай, Мишел! Не, не може, отзад има още някой! Господи, с ножове са!

На плочите долу! Милост, милост! Идват!

Кои са? Пощадете ме, за бога! Нищо нямам!

О-о! О-о! Ритна ме лошо. В коляното...

Този е Якоб Котката. Господи, защо минах отгук, защо! Другият е Уго от Вилньов... Свърши се, Мишел, свърши се! Милрст!

Пребъркват ме. Кесията, ще я намерят... Да я намерят, само да ме оставят! О-о, не ме бийте!

Нещо има, ослушват се. Уго ме държи, но... Оглежда се.

А, там. Иззад ъгъла излиза някой. Помогни, господи, смили се над мен!

Кой е този? Висок, с пелерина, не му виждам лицето. Носи нещо в ръка. Сандъче.

— Ей, вие там! — чувам. — Какво става?

Какво става, боже мили, не вижда ли?

— Я се махай! — Това е Якоб. О, дали ще си иде, дали ще ме остави на тези? Не, не си отива.

— Хайде! — казва. — Приберете ножовете и си вървете по живо, по здраво! Аз ще почакам!

Той е луд? Те ще го убият! А след това и мен!

— Така ли? — ръмжи Уго. — А пък ние искаме да видим какво има в сандъчето! Много сме любопитни, месир!

Ще го убият, двама са. После и мен. Защо се набърка този! Можеха да ме пуснат, а сега...

Какво става? Той вади шпага! Не може да бъде!

Казва нещо. Спуска се. Котката! Господи, набоде Котката в ръката!

Бяга! А-а, Котката бяга! Изтърва ножа.

И Уго скача. Бяга! По дяволите, наистина бяга! Трополят надолу... Изчезнаха.

Свърши се. Господи, отмина ме... И този път ме отмина!

Сега да лежа мирно, че не зная... Той приближава. Бута ме с върха на шпагата.

— Я стани! — чувам. — Как ти е името?

Надигам се. Бавно, пък и коляното ме боли, дяволското!

— Мишел — отговарям. — Мишел За-един-грош.

Той се навежда, виждам отблизо лицето му под баретата.

— Що за прякор е това? И от какво се препитаваш — казва — ти, Мишел За-един-грош?

Гледам го добре. Очите му — едни такива, големи и черни. Не, лъжа няма да мине, ще се сети за истината. Ще му покажа така, с ръка, от какво се препитавам. Показвам му.

А той се ухилва.

— Я стани ти, Мишел За-един-грош, и тръгвай пред мен!

А, това не ми харесва. Но шпагата... държи си я.

— Защо — питам, — месир, да дойда с вас, нищо лошо не съм сторил!

Не съм, ама съм. А кесията под ризата? Доста меден дребосък има в нея. В какво се забърках само, дявол да ме вземе!

А той продължава да се подсмива.

— Аз, Мишел — казва, — имам нужда от слуга и ти ще ми бъдеш слуга! Хайде тръгвай, докато не съм се разсърдил!

Виж ти! Е, господи мой, какъв слуга може да излезе от мен, друг занаят си имам аз! Но от този отърваване няма, ясно е, не си поплюва! Как ги разгони ония!

Да стана все пак. Иначе да бъдеш слуга на смел господар не е лошо. Лошо е, когато служиш на страхлив, защото страхливият е и подъл, така е.

Тръгвам аз поради тази причина пред него. И куцам, лошо ме е ритнал Котката!

— Месир — питам, — а вие не се ли страхувате, че аз...

Показвам му пак така с ръка. Дали не се бои, че ще приложи майсторството си в дома му?

— Аз ли? — вика. — Че то ти трябва да се страхуваш, а не аз! Защото хвана ли те в кражба, ще те набуча на шпагата си като пиле на

шиш!

Лоша работа значи. Вървим и мълчим.

Минаваме покрай Сент Естел към Латинския. Жива душа няма никъде, само ние двамата. Мисля си — и луд може да е, но какво да правя? Ще потърпя, пък после ще видим.

Стигаме. Както виждам, не е от богатите домове. Дори съвсем не е.

Отваря той, отмества резето и ме бута да влизам.

Влизам. Това ли бил домът му? Две стаички наел за плата. Вътре — легло със сламеник, столове, от простите, и една дълга маса. На масата — боже милостиви! — череп. А до черепа виждам съдинки всякакви, и сушени треви има, и стари книги. И едно лоениче пращи и свети.

Влизаме ние, а изпод масата, гледам, се надига едно куче. Какъв пес, майко мила! Целият черен, само очите му зелени. И голям! Не обичам такива кучета. Ако рече, ще ти прегризе гърлото докато мигнеш!

— Сервус, Луцифер! — вика му господарят. — Скучаеш ли?

Не е чиста тази работа. И господарят странен, и кучето му — и то. Ако сам лукавият е в кучето, тогава господарят кой е.

Стоя аз, вкаменил съм се. Кучето идва, идва... Гледа ме със зелените си очи. И ми говори! Кълна се, чувам го.

— Глупак си ти, Мишел! Да не мислиш, че не знам какво криеш под ризата си?

Не може да бъде, не може! Или е магия? Страх ме е, господи, краката си не чувствавам вече, ще падна!

Отива си. Подуши ме само, сега си отива под масата. А господарят казва:

— Значи можеш да ми бъдеш слуга, Мишел! Щом Луцифер те прие — можеш!

Да пукне този Луцифер, сатана проклет!

А господарят вече разбутва съдинките по масата, слага парче просеник, кана вино и две глинени чаши, отрязва малко сушено месо и ме кани:

— Сядай да вечеряме, Мишел! След голям страх идва голям глад!

Сядам. Но така, че да не гледам черепа, защото черепи не мога да гледам. Чупя си от просеника по малко, както подобава на слуга. Ям. Все пак трябва да го питам.

— Ще позволите ли, месир...

— Боргаручи — отвръща той. — Теодоро Боргаручи.

— Ще ми позволите ли да узная — казвам — с какво пък вие се препитавате?

Той се взира в мен и отговаря:

— Не „със“, а „от“, Мишел! Препитавам се от хорски болести и глупости! Лекар съм.

Значи лекар. Затова си носи сандъчето.

— Да знаеш — казва, — че съм учил при най-великите лекари на тялото и душата. Но какво да ти ги изреждам, нищо няма да проумееш!

Виждали сме ги. Но и ние не сме от най-простите.

— Ще простите, месир — казвам, — но и аз не съм съвсем загубен, нищо, че занаятът ми не е от уважаваните!

Той се хили.

— Ако позволите — казвам, — и аз съм учил нещичко. При нашия клисар в Арас съм бил. Да пиша, наистина, не умея, но да чета малко мога. А колцина в днешно време разбират от четмо?

— Тогава защо — пита той — не си останал при вашия клисар? Все друго щеше да е, нямаше да скиташ и да поглеждаш в чуждите кесии!

— Не можех — отговарям. — Не можех, господарю!

— Как така да не можеш?

— Ами така — казвам, — това нещо си е в мен! Ръцете ми в един миг стават като чужди, сами посягат! Аз не искам, но те посягат! Затова и клисарят ме изпъди!

Той нещо говори за тъмната човешка натура, но не го разбирам много. И после пита:

— А защо ти е такъв прякорът, За-един-грош?

— Сам кралят — отговарям — ми го даде! Крал Шарл, лека му пръст, обесиха го!

Месир Теодоро се пули насреща ми и казва да не дрънкам глупости, какъв крал, негово величество си е жив и здрав в Лувъра и кой е помислил да го беси, освен може би хугенотите. А аз виждам, че той нищо не знае за нашите обичаи.

— Той беше нашият крал — казвам, — на крадците и просяците парижки и никой не може да краде, без да е посветен и без да плаща десетинка от придобитото. А за да го посветят, трябва, когато го извикат на сборището в нощта на Света Катерина, нашата покровителка, да покаже умението си! Така го и показах, прибрах от самия крал един грош, докато ме разпитваше! А той рече: „Ръка имаш златна, Мишел, но за един грош ти служи!“ Тъй ме посвети крал Шарл, упокой душата му, господи, защото нашите крале носят имената на истинските крале!

— Как така? — пита месир Теодоро.

— Ами така! В Лувъра си седи негово величество Шарл, девети от рода си, а нас ни наставлява пак Шарл, само че просешки! Вие не знаехте ли, месир?

А месир почва да се смее, и много се смее, дори Луцифер, в ада да се продъни, и той започва да ръмжи.

Седя аз, отхапвам от просеника и се старая да не гледам черепа. Не го гледам, но той все ме гледа. И кълна се, започва да ме побива страх. Що за човек е месир? Наистина, къде съм попаднал, господи?

А месир Теодоро, както се смее, се вторачва в мен.

— Ти какво си мислиш — казва, — къде си попаднал, а? Че ти приличам не на лекар, а на магьосник?

Той чете мисли, боже милостиви!

— Че аз съм си магьосник — вика — и ние с теб сме чудесна компания! Един крадец и един магьосник!

А нозете ми съвсем се разтреперват.

— За бога — шепна, — месир, по-тихо!

За треперене си е работата, защото тая страна е на дългите уши и езици!

Месир Теодоро — все едно че нищо.

— Не се плаши! — казва. — В това време, когато всички са се хванали гуша за гуша и си режат главите за правата вяра, никой не се занимава с нас, магьосниците!

И ме гледа. А очите му — страшни.

— Я ми кажи — пита, — ти католик ли си, или от хугенотите?

— Е... — мънкам аз — все едно, месир...

— Така значи — подсмива се той, — ние с теб сме си от една вяра! Дето ни е все едно!

И изведнъж пак става зъл. И вика:

— Чуй ме добре, Мишел За-един-грош! Аз, Теодоро Боргаручи, вярвам само в един бог, в бога на отмъстителите! И в една велика истина — че злото трябва да бъде наказано! Но не е дошло още моето време!

Лошо. Силен и добър човек, а ето на, не е в разума си.

— Яж де! — бута ме той. — Ще питаш кога ще дойде това мое време?

После тихо ми шепне. А лицето му — бяло.

— Когато стана богат, Мишел! Толкова богат, че да мога да отворя прозореца и да хвърля навън шепа екю, без да се замисля!

Седя си аз, но скритом почвам да се кръстя. Не че много вярвам, но все пак. А той:

— Молй се! Душичката ти виждам аз на тебе! Искаш господ да ти прости, че ставаш слуга на магьосник и богохулник! А? Така ли е?

Какво да му отговарям?

— Мишел! — вика. — Да знаеш, че няма прошка! Нито на този, нито на онзи свят. Никому и за нищо не трябва да се прощава!

Я гледай Луцифер! Измъква се изпод масата, пристъпва до вратата, изправя се и бутва резето. Дръпва с лапа вратата като човек, тя се отваря. Отвън, гледаме, стои по риза един — стопанинът навярно. Дебел такъв, нисък, оченцата му като стъклени. Пули се, подлецът, после се кланя.

— Аз — казва, — месир, чух, че някой говори, и реших да видя дали нещо не ви трябва!

— Трябва ми! — вика месир. — Моят Луцифер много иска да си поприказва с теб! Защо не влезеш, миличък?

Онзи сякаш вятърът го издуха.

А Луцифер, сатана проклет, натиска с лапа вратата, помества резето и като че нищо не е било, се връща под масата.

Онемял съм. Само преглъщам, нямам сили да помръдна.

Месир Теодоро пак ме бута.

— Е — казва, — не можеш още всичко да знаеш, Мишел! И какво, тебе май лошо те боли коляното?

Вярно е. Още там на площадчето почувствувах — зле ме ритна оня душегубец и все повече ме боли. Пък и не ми се иска да куцам, какво е това — куц слуга?

Навежда се месир над коляното ми и изведнъж гледам — сякаш се стъписва. Толкова ли е зле? После вдига ръце и ги доближава до крака ми. Напрегнат седи такъв, като че прехвърля наум заклинания. И сигурно са заклинания, защото усещам — болката намалява. И все по-намалява, докато изчезва съвсем. Но дали няма пак да изскочи, проклетата?

А той взема билки от масата, стрива ги, смесва ги с мас и ме превързва. После казва:

— Да спим сега, Мишел, че болните утре ще чакат! А смъртта не обича да чака, драги мой, никак не обича!

Ставам аз и си мисля...

* * *

— Биосонда 4-С. Обяснете защо прекъсна връзката!

— Наличие на темпорален хиатус в сегмента. Създадох се допълнителни усложнения при връзката с обекта и следваше да се трансформирам в наблюдател от типа Канис неро'7, каквото животно обектът притежава.

— Биосонда 4-С. Одобрявам трансформацията. Съобщете други данни.

— Вследствие връзката с нас обектът Теодоро придоби мутантна способност, която забеляза и вече използва. Имате ли нареждания?

— Биосонда 4-С. Продължете изпълнението на програмата!

АЗ, ТЕОДОРО

Магия е. Сигурен съм, че е магия. Там, в таверната помислих, че се разболявам, но виждам, че не е, друго е. Нечовешка дарба, която...

Чакай, Теодоро! Спокойно! Можеш да сгрешиш, а ти знаеш — нямаш право да грешиш. Всяка грешка може да ти е последната!

Така. Как стана точно?

Намерих Мишел. На площадчето зад Сен Сюлпис го намерих и ми струваше една малка разправия с двама негодници. Те нямаше да го пожалят. Разгоних ги, доведох Мишел в къщи. Нахраних го, казах му, че ще ми бъде слуга. Тогава гледам — държеше се за коляното и се мръщеше. Значи лошо го бяха ударили онези двамата, болеше го.

— Покажи — казах — да видя!

И в следния миг разбрах. О, господи, сега не ми се вярва, че е станало!

Беше. Гледах коляното на Мишел и като че вътре в него виждах. То не може да се опише с думи, но мястото на болката виждах — до костта и под нея, дълбоко и ясно. И чувствах, че ако не помогна на Мишел, ще окуцее, бедният!

Стъписах се. И се смутих ужасно, не е срамно да го призная. Помислих, че само така ми се е сторило — ще затворя очи и после това няма да го има.

Но то остана. Гледах и беше същото. Виждах болката в коляното и как тя се разширява и расте.

Без да мисля, протегнах ръце — исках да я спра, трябваше да спра тази болка! Напрегнах се с целия си разум. И като че през пръстите ми мина сила. Сякаш хванах мястото на болката и то започна да се топи в дланите ми. Намаляваше все повече и накрая изчезна съвсем. Свърши.

Държах ръцете си така и не знаех какво да правя с тях. После помислих, че Мишел не трябва да се досети. Станах, съставих смес от билки и овча мас, превързах коляното и пратих Мишел да спи. Нека си мисли, бедният, че от билките му преминава!

А и сега не зная какво да правя. Мишел отгатък спи, а аз седя като несвестен. Да се радвам ли? Или да се страхувам? А може би това ще премине!

С душата си го чувствам — няма да премине, то е у мен, изпълва ръцете ми, всичко, до върха на пръстите! Страшно.

Магия е. Но от какво да се страхувам? Аз нямам какво да губя, всичко съм загубил. И какво може да ми стори магията?

Не съм прав, имам какво да губя. Моите врагове. Господи, запази ги! Запази ги, за да ме дочакат! Хората, които...

Спокойно, Теодоро! Спокойно. А може това да е дар от съдбата или...

Или — от Лукавия. Какво ми е дала съдбата? Само смърт и мъка. Миговете на радост съм платил с години страдания. Каква съдба? Лукавият. Сатаната, той се опитва да ме подмами!

Признай, Теодоро! Поне пред себе си. Дори Лукавият да е, иска ти се да задържиш тази дарба, нали? Съдбата било, или не — какво от това?

Господи, полудявам! Трябва да се помоля, да направя нещо! Аз ли да се моля, и на кого? На Него? Заради страданията, които ми е пращал?

Ставам. Пристъпвам край масата. Лоеничето пращи, сигурно маслото му е малко.

А може би има друго обяснение за тази дарба, нещо по-просто! Разбира се, сигурно има. Дори съм чел някъде за нея, как се наричаше? Арс... Арс магистериум санати, така се описва в тайните книги. Изкуството да виждаш болката и да я лекуваш, където и да се намира.

Да проверя. Това е, което трябва да сторя, а не да се лутам в мислите си като несвестен!

Измъквам моя „Трисмегистус“ от скривалището зад огнището и сядам. Като че съм се успокоил малко, а и още повече се успокоявам, докато разлиствам страниците. Мисля, че си спомням къде беше този текст.

Да, ето го! Голям е старецът Парацелз, няма равен!

Арс магистериум санати, умение велико, даващо власт над болката и страданието телесно. Имащият го вижда в тялото човешко и представя му се болката като място по-светло или кърваво обагрено... У Мишел беше кърваво. По-нататък. Някои могат само да виждат и

това е по-малката дарба, а други могат с ръце да стопяват болката, но те всички губят от силите си...

Чакай, какво пише? Те всички губят от силите си, защото чуждата болка изсмуква силата им телесна... Губят? Значи малко по малко умират? Умират?

Просто не вярвам на очите си, но там е написано. Чета го още веднъж.

И когато лекуват, те постепенно умират.

Седя и изведнъж ме залива смях. Див, глупешки смях. Дарба, а? От съдбата! Умение, което малцина са получили! Само посветените! И аз — между тях!

Боже милостиви, какъв наивник! Това не е дарба, а вълчи капан! Напълно достоен за мен.

И още една мисъл изплува, бавно и неотвратимо.

Могъщество.

Нечувано могъщество, което трябва да заплатя със смърт.

Сделка, която само Сатаната може да измисли и предложи.

Облакътявам се на масата над книгата и погледът ми сам слиза по страницата. Точно така е, пише го. Арс магистериум санати са владеели седемте най-велики лекари в човешкия род, и то в сговор със Сатаната.

Какво има повече да го мисля? Той подхвърли примамката, време е да се появи сам. И сигурно няма да изглежда зле — има много лица, може да избере някое от по-добрите. С малко издължени, но не грозни очи, с къса брадичка под тъмните скули. В скъпо наметало и с барета, а знае се какво прикрива баретата! Ще седне на столчето, където допреди малко седеше Мишел, ще се усмихне иронично и ще каже:

— Е, драги ми Теодоро! Вече знаеш какво ти предлагам, нали?

Пламъкът на лоеничето трепти, сенките играят по стените. Сън ли е? Не. Усещам масата с лактите си.

А Той вече е тук, Той седи отсреща на столчето и не съм забелязал кога се е появил. Точно такъв е, както подозирах. По тъмното му лице пълзи усмивка, ръцете са с дълги тънки пръсти. Само жустокорът е по-богат — кадифеновиолетов, със сребърни обшивки.

И странно, аз съм ледено спокоен. Той — също. Като че винаги сме се познавали, още от началото на света.

— Е? — казва Той. — Видя.

После поглажда брадичката си и ме поглежда с разкòсите си очи.
— А каква е цената? — питам. — Душата ми?

Той свива устни.

— Твоята душа? Сигурно ти е много скъпа! Не, можеш да си я задържиш!

— Тогава срещу какво?

Той се вторачва в мен, в зениците му проблясва презрение. Те са големи и черни зеници, аз се оглеждам в тях — съвсем малък.

— Вие, хората — процежда Той, — нищо не разбирате. Страхувате се от болката и смъртта, страхувате се от живота, страхувате се дори от себе си! Нито можете да живеете, нито искате да умрете! И за какво ми е твоята душа?

Седя и чакам. Той кръстосва небрежно краката си, обути в ботфорти, и отново се взира в мен.

— Нищо не искам от теб. Само ти предлагам една последна възможност. Другото условие вече знаеш.

Знам. „И когато лекуват, те постепенно умират.“

Той е прочел мислите ми и кимва. Брадичката му показва фолианта под ръцете ми.

— Това е. Този беше много хитър, досети се.

После размърдва рамене под наметалото.

— Е, тръгвам. Ако поискаш да се откажеш, аз сам ще дойда. Колко е студено тук!

Лоеничето догаря, аз седя и го гледам. Той е там, на столчето, в измамната си плът, която не е негова. Ако протегна ръка, бих могъл да го докосна. Но той само би се изсмял.

Пламъкът трепва и угасва, залива ме тъма. Единствено от малкото прозорче се промъква студен лунен сноп.

Мислех, че е изчезнал и се е стопил в мрака, но Той продължава да седи насреца. Различавам смътно силуета му с баретата.

— А си и много беден! — забелязва Той. Навярно не иска да ме обиди, просто го казва така. Извива ръка — виждам колко е бледа под светлината! — и сипва с шепа масло в лоеничето. После протяга дългия си показалец към фитила. От нокътя му прехвърква искра, ярка синя искра, и пламъкът лумва отново.

— Е, сега вече наистина тръгвам! — казва. Но не помръдва, а се заглежда в мен с любопитство. — Ти като че искаше да ме питаш

нещо?

А у мен се е надигнала тъмна, кипяща омраза. Той ме смята за свой, подарява ми нечувана дарба и чака като усойница да протегна ръка! Като знае, че нямам друг избор.

— Приемам — казвам. — Зная защо го правиш. И приемам, проклет да бъдеш! Това достатъчно ли ти е?

Той криво се усмихва.

— Чудесно! Само че и ти не забравяй кому и какво дължиш! Въпреки че много ще ти се иска да забравиш! Салю!

И не изчезва изведнъж. Очертанията му постепенно се размътват, избледняват и стават прозрачни. Най-дълго се запазват ръцете му — с тънки, насмешливо изкривени пръсти. После вече го няма.

Разтърсвам глава. Лоеничето си гори като че никога не е угасвало. И фолиантът на Теофраст фон Хохенхайм Парацелз си лежи пред мен на масата, но сега ми е дълбоко опротивял.

Какъв сън! Ако въобще е сън. Имам чувството като че някой друг сънува в този миг, а аз съм само сянка от неговите кошмари.

Той беше там. И ми предложи една последна възможност. С презрение ми беше подхвърлил тази стръв, защото беше сигурен, че ще приема.

А аз трябваше да приема.

Седя, опрян на книгата, люшкан от вълните на отчаянието и злобата. Той знаеше при кого идва! Знаеше, че ще превърна дарбата в проклятие! Че ще използвам най-благородното умение не за милост, а за разплата!

Но иначе не мога. Кръвта вика за отмъщение. Кръвта на жената, която обичах. Кръвта на моите синове. Той беше видял смъртта им! И вижда сега за какво живея — за отмъщението!

Бъди трижди проклет, Сатана! Но да бъде Твоята воля. На злото трябва да се отговори със зло! Мария, Клод и Андре трябва да бъдат отмъстени! Нека се проваля в ада, нека душата ми гори във вечния огън, нека! Убийците и мъчителите ще получат възмездие!

Щял съм да умра. Че аз отдавна съм умрял. И ако още ходя и говоря, ако още ям и пия, то е, защото това презряно тяло ми е нужно. На този свят единствено тези очи и ръце могат да отмъстят за хората, за които живеях! За жената, която обичах, и за синовете ми!

Ръцете? Поглеждам ги. Имам странното чувство, че това вече не са моите ръце. Те са други — страшни и могъщи.

Страхувайте се! Бойте се от мен, змии и скорпиони! Всички вие, които си въобразявате, че отдавна сте пратили душата ми в онзи, добрия свят! Които се залъгвате, че тленното ми тяло е изгнило някъде, оковано в някоя продънена галера в Сардиния!

Не, спете си спокойно! Докато в ужас разберете, че злото се връща!

Въплътеното зло с ръце на бог — това съм аз!

Не съм усетил кога съм се изправил. Оглеждам се. Изпод масата ме гледат зелените очи на Луцифер. Той разбира, той всичко знае...

* * *

— Биосонда 4-С. Имате ли нови данни?

— Обектът Теодоро преживява кошмари. Смята, че разговаря с образ, наричан Сатана. В момента излиза от кошмара и ме гледа. Не виждам опасност да бъде разкрит.

— Биосонда 4-С. Продължете наблюдението!

* * *

Защо имам чувството, че някой говори? Като че Луцифер?

Глупости! Това е само моят болен разум, нищо друго.

Лоеничето пращи, светлини и сенки бягат по стените. Огън и мрак, живот и смърт.

Огънят — той е моят прокълнат знак. Той е съдбата ми и всеки път прокобява нещастие!

Първият ми спомен е огън. Той и досега се появява в безпаметството на сънищата ми. Пламъци, които ме заобикалят, тежка, задушаваша жар, от която не мога да избягам, защото съм безкрайно малък сред тези пламъци. Болка и ужас, които нямат име, но съм аз. Някой ме вдига, чувам писък, огънят изчезва.

Това беше кошмарът на детството ми и много по-късно разбрах, че кошмарът е бил истина. По-късно, когато вече тичах из алеите на имението Олоне в Лангедок. За мен се грижеше една стара, размъкната готвачка и живеех заедно с нея и сакатия ѝ мъж в пристройката за слугите. Него почти не го помня, но нея — добре, защото имаше много яка ръка. Помня и други слуги — един възрастен мъж, Кристоф, едър и шумен, една девойка — Франсоаз. Помня воловете, които тогава ми изглеждаха огромни, кучетата, от които ме беше страх, гълъбите по алеите, които пък се страхуваха от мен. Какво безгрижно време беше!

Един ден вървах с Франсоаз по алеята зад имението, край храстите рози, покрити с гроздове от тъмночервени цветове, когато чухме тропот на копита. Бяха двама конници. Те ни настигнаха, Франсоаз дълбоко се поклони, като смушка и мен.

— На колене, Тео, господарят!

Коленичих несръчно, гледайки с детско любопитство конниците. Единият беше възрастен мъж с прошарена брада и прозрачни сини очи, в ловен жустокор. Другият беше слугата му — в скромно облекло, спрял коня почитателно назад.

Възрастният със сините очи не гледаше Франсоаз. Изпитателният му поглед сякаш ме пронизваше и оценяваше. Но това трая съвсем малко. Той кимна на Франсоаз и шибна коня. Камъчетата от алеята се разпиляха под копитата на конете.

— Господарят! — повтори Франсоаз. — Шевалие Л'Олоне.

И тя, която обикновено доста бърбореше, сега неочаквано замълча.

Дните минаваха, сменяха се лета и зими. Умря мъжът на готвачката и помня как го погребяхме. Помня и когато се омъжи Франсоаз — то беше през същата есен, когато ме дадоха да уча при абат Симон в селото. Казаха ми, че го правят по нареждане на господаря.

Бях имал вече доста случаи да видя шевалие Л'Олоне. Той никога не ми бе проговорил — нито една дума, — но винаги ме бе разглеждал внимателно с прозрачните си очи. Боях се от тези очи и не можех да проумея какво точно има в погледа им. Понякога ми се струваше, че просветва стаена ненавист, но защо трябваше един такъв господар да мрази мен, нищожния? Друг път забелязвах, че ме разглежда с особена смес от съжаление и презрение. С нищо не бях

заслужил нито едното, нито другото. Но въобще гледах да не се изпречвам много на пътя на шевалие Л'Олоне.

А абат Симон, при когото учех, беше всичко друго, само не и богоугоден каноник. Той, разбира се, препасваше с въже сивото францисканско расо, но под расото се пъчеше корем с достойни размери, а под качулката светеха присмехулни кафяви очи. От нищо не се отказваше абатът — трапезата му беше винаги пълна, обичаше тънкото ленено бельо, а мъжете в селото го мразеха и разказваха безкрайни истории за някакви жени.

Помня абат Симон — и не толкова с упражненията, при които търпеливо изписвах букви по навосъчените плочи или сричах тедеума, без да го разбирам. Помня го с разговорите късно вечер, когато нямаше при него някоя потайна гостенка и когато си пийнеш добре. Това не бяха разговори, защото приказваше само той, аз слушах.

— Ето — казваше, — Теодоро, драги мой, виж ме! На какво ти приличам? Срам те е да отговориш, нали? Нашият ад на земята са нашето тяло и нашите желания! Страдаме, като им се поддаваме, страдаме, като ги отбягваме! Защо е така? Много си малък, за да проумееш!

Не бях вече толкова малък, доста проумявах.

Абат Симон беше оня, който ми каза нещо повече за мен самия. Аз и от по-рано знаех, че съм подхвърлено дете, това бях научил още с първите къшеи просеник в пристройката за слугите. Но никога не съм страдал от подмятанията, пък и те не бяха толкова зловни — около прислугата в едно имение винаги растат и няколко подхвърлени деца. То си е в реда на нещата, особено ако имението е богато.

— Синко! — подхвана една вечер абатът, докато отпиваше от розовото анжуйско вино. — Мисля, че е време да ти разкажа защо си при мен!

— За да уча, отче! — кимнах аз.

— Вярно. Но не знаеш защо само за теб е наредил това шевалие Л'Олоне, а не за някого другиго!

Той замълча, после добави:

— Защото теб е обещал да подари на бога наш, да му служиш истинно до края на дните си!

Учудих се. Никой не ми бе казвал, че ще ме готвят за кюре. И защо точно мен? А абат Симон продължи:

— За да се молиш, синко, цял живот и да изкупиш греховете на родителите си! Не са ти го казвали, защото само трима души го знаят. Ти си дете, намерено в Екс ан'Валанс!

Аз така се удивих и ужасих, че не можех и да продумам. Чувал бях коя е крепостта Екс ан'Валанс — една крепост на отлъчени, разрушена и изгорена до основи, на която и името беше прокълнато.

— Когато преди дванадесет години — каза абатът — падна това гнездо на греха, тогава благородният месир Жан де Калмет от Нарбон донесе на коня си при мен твоя господар, ранен от стрела. И теб с него, синко. Господарят ти влязъл в крепостта с войските на Наварския херцог, бил се храбро със слугите на лукавия и когато изчезнал из пожарищата и месир Де Калмет го намерил по чудо, до него имало едно пеленаче. Взел и двамата. Щом месир Де Калмет ви донесе тук, отслужих литургия за изцеление и господарят ти даде обет. Ако остане жив, да те посвети на бога. Сега знаеш.

Започнах да плача — от мъка и срам. И разбих вече защо така ме е гледал шевалие Л'Олоне с прозрачните си очи.

— Не плачи, синко! — рече абат Симон. — Имал си дни по волята божия! А ако някога се срещнеш с високоблагородния месир Де Калмет, който сега е кралски нотариус в Нарбон, той сигурно ще може да ти разкаже повече!

Тогавя не обърнах много внимание на последните думи на абата, така бях потресен от наученото! Дете на отлъчени, на грешници, презрели бога! Как щях да живея отсега нататък?

Дни и ноци мислех върху това. С цялата си юношеска жар се заклевах да служа на вярата, да се посветя на истинската католическа вяра, да отида като мисионер в далечни страни и ако бог пожелае, да умра за Него. Изповядвах на абат Симон своето решение и той го одобри и благослови. Какви ли мисли са минавали тогавя през ума му!

Само подир година обаче трябваше да си спомня за онези думи за нотариуса, казани уж случайно. През пролетта на следващото лято, хиляда петстотин петдесет и трето от рождението на Спасителя, почина моят господар шевалие Л'Олоне. Аз не бях в имението, смъртта го застигнала по време на лов. Прилошало му и за броени минути свършил.

Видях го за последен път, когато го погребваха в семейната гробница. На лицето му беше застинал все този строг израз, но очите с

пронизващия поглед бяха вече склопени. Странно, нему дължах живота си, а не чувствувах мъка, че си беше отишъл. Как се укорявах тогава за тази своя безчувственост, колко греховна ми се струваше! Но бях млад, не бях научил още, че душата си знае кога да се радва и кога да тъжи!

Месец подир смъртта пристигна при мен вест: да се явя при кралския нотариус в Нарбон месир Де Калмет. Разтревожих се не на шега: не за хубаво ме вика кралският нотариус! А абат Симон посрещна вестта спокойно.

— Каквото трябва да стане, то ще стане! — рече. — Под странна звезда си роден ти, синко!

В Нарбон чаках цели два дни, докато ме приеме кралският нотариус. На третия ден сутринта пристъпих плахо в кабинета на месир Де Калмет.

Кралският нотариус навярно минаваше петдесетте — възрастен вече мъж с грижливо подстригана бяла брадичка, дантелена яка и уморени тъмни очи. Той стана прав зад писалището си и се опря с десница върху библията

— Коленичете, Теодоро Л'Олоне! — заповяда ми той. — Ще чуете последната воля на вашия покровител, която той в пълно съзнание и с ясен разум изяви пред мен, нотариус на Нарбон!

Коленичих смаян. Никой дотогава не ме бе назовавал с фамилията Л'Олоне!

Месир Де Калмет разгъна един свитък и зачете. Колкото повече четеше, толкова повече се смайвах. Защото завещанието беше всичко друго, само не това, което можех да очаквам. Шевалие Л'Олоне заявяваше, че е променил решението си да бъде свещеник и ме пращаше да уча медицина и философия в Салерно. Беше внесъл в банката на Франкони в Салерно двеста соверена, от които Франкони трябваше да ми изплаща за учение и издръжка по четири соверена всяко новолуние. След това нареждаше да нося фамилията Л'Олоне до края на дните си. И най-накрая имаше нещо, което не разбрах — нареждаше на кралския нотариус да ми предаде всичко, донесено с мен в имението.

Бях като оглушал, толкова неочаквано беше това завещание. И за срам на всичките ми обети да стана свещеник, у мен се надигна дива радост! Не можех да я потисна, тя напираше отвътре, замайваше ме.

Щях да бъда лекар, лекар! Боже мой, толкова е била силата на обетите и покаянието ми!

Чух като на сън, че месир Де Калмет ми нареди да се изправя. Какво следваше още? О, да, трябваше да ми предаде онова, което е било донесено с мен в имението. Какво може да е донесено с едно пеленаче?

Не чаках дълго за отговора. Месир Де Калмет пристъпи до тъмния шкаф в дъното на кабинета, отключи една от вратичките му и изтегли отвътре... шпага. После я положи на бюрото.

Не разбирах от оръжие, но в тази шпага погледът ми се закова като омагьосан. Тя беше стара изработка, личеше си по сивото излъскано острие, криещо чудовищна якост. В ефеса бяха вковани десетина едри вишневочервени рубини, които зловещо проблясваха в сумрака на кабинета.

— Шпагата е ваша, Теодоро Л'Олоне! — каза нотариусът. Това прозвуча като заклинание.

Протегнах ръка, докоснах ефеса.

Ако има предмети, които са живи, тази шпага беше жива. Тя потрепна от докосването, почувствувах го. И не посмях да я взема, достраша ме.

Не мислех нищо, просто мълчах и я гледах. Това беше оръжие, минало през годините, за да стигне до мен, а аз нямах сили за него.

— Чия... е? — запитах глухо. — Тя е от Екс ан'Валанс, нали?

Не гледах нотариуса, но долових как той сви устни.

— Значи абат Симон ви е говорил? Добре. Ще ви кажа нещо, понеже вече не ме свързва клетвата към покойния. Не зная чия е шпагата и не зная как е попаднала у шевалие Л'Олоне при щурма на крепостта. Зная само, че прокълнатите от бога се биха до последния си дъх. Водеше ги Петро Булгарели. Чували ли сте това име?

— Не, месир.

— И по-добре. Зла участ имаше шевалие Л'Олоне, лека му пръст! Защото неговата най-малка сестра, Мария й беше името, напусна бащиния си дом и тръгна с прокълнатите. Говореше се, че станала жена на отлъчения Булгарели, но никой не може да бъде сигурен. И аз не съм. Ако е била, значи е загинала в пожара след щурма. Това е всичко, Теодоро Л'Олоне, и нека забравим тези печални събития! Времето ще се погрижи за останалото.

Сякаш сумракът в кабинета се сгъсти над мен. Само рубините на шпагата светеха.

Това е било. Аз съм прокълнатият, не друг! Шевалие Л'Олоне беше отнесъл тайната си в гроба, но този възрастен мъж с уморени очи и дантелена яка я подозираше. Нещо повече — знаеше я. Аз бях син на Мария Л'Олоне и Петро Булгарели, рожба на отстъпничка и еретик. Беше ли ги видял шевалие Л'Олоне преди смъртта им, беше ли чул последните им думи? Това вече никой не можеше да каже. А шпагата беше на Петро Булгарели, моят баща, пренесена през земи и години, дошла до мен като заклинание и проклятие. Тази шпага с кървавите рубини.

Чудно, как изведнъж приех Петро Булгарели за свой баща! Нямаше у мен дори искрица съмнение, още там го приех! И ми стана ясно защо Марк Л'Олоне беше променил решението си. Той все пак не беше посмял, въпреки обета си, да посвети на бога сина на еретици!

Беше избрал за мен друга професия — такава, която служи на хората, но не и такава, която да ги напътствува в божията промисъл. Това беше.

Обърнах се и срещнах погледа на месир Де Калмет. Да. Сега поне помежду ни всичко беше ясно.

— Кога ще разрешите да тръгна за Салерно, месир? — запитах.

— По-добре е по-скоро!

И аз тръгнах.

Колко лесно понякога отива човек към своята съдба!

Вечерта преди заминаването се простих с абат Симон, изпихме по чаша от розовото анжуйско вино.

— Синко — рече той, — ти нямаш нужда от наставления. Защото такива като теб или стават пророци, или умират на колелото за мъчения! Но нека бъдем весели в този последен час!

Никога повече не видях абат Симон. А след месец път бях в Салерно.

Градът ме порази с многогласната глъч по пазарищата, със синия залив, из който плаваха облаците, с голия конус на Везувий в далечината. За университета, който бе във францисканския манастир, се отиваше по стръмна калдъръмена улица. Тежката, обкована с желязо врата, се отваряше всяка сутрин, щом камбаните възвестяваха края на утринната, и се залостваха вечер под звъна за повечерна. А между тези

два камбанни звъна се проточваше цял един ден със строго размерени часове. Учихме до умопомрачение, наизустявахме цели глави от каноните на Авицена, смесвахме треви и мазила по Гален, водеха ни в манастирската болница да се грижим за болните.

И така щеше да бъде цели седем години, защото университетът в Салерно се водеше от желязно правило:

„Лекарят трябва да е учил седем години, за да знае, да е навършил двадесет и една, за да е зрял, и да е женен, за да е кротък!“

Което е право, монасите наставници не ни държаха много строго и си затваряха очите за доста неща. Защото Салерно беше буен южняшки град. В него не се знаеше кои са повече — таверните или домовете на търпимостта, а и вълните на стъкленосиния залив честичко изхвърляха по някой удавен.

Годините минаваха, идваше времето, когато щяхме да положим клетвата на Хипократ. Бях изпълнил двете условия — седем години бях учил, двадесет и една навършвах след три месеца. Само не бях женен.

Но хитрите монаси францисканци и за това се грижеха. Те подбираха девойки от добри семейства и под строгия надзор на монахините от „Санта Клара“ устройваха така, че да можем да виждаме момичетата като прислужнички в женската болница. Не беше кой знае колко хитро, защото всекиму беше ясно какво си имат на ум нашите наставници, но иначе приличието стриктно се спазваше.

Така харесах Мария. Тя не беше красива, беше по-скоро мила и доста мълчалива, което за една жена не е без значение. Видяхме се няколко пъти и все повече ми харесваше. У нея имаше особено душевно спокойствие и някак беше мъдра не според годините си. А денят на клетвата приближаваше, не можех да протакам. Като премислих — реших и ѝ предложих да ми стане жена.

Тя, разбира се, го беше очаквала.

— Виж какво, Теодоро — каза, — не искам да те лъжа, че те обичам. То е друго. Но ми харесваш и те уважавам, защото си умен и добър. Ще ти бъда вярна и покорна и ще ти родя синове. Сега знаеш и ако желаяш, можеш да ме поискаш от родителите ми!

Оженихме се подир две седмици, подир месец изрекох свещените думи на Хипократ и целунах ръка на нашия ректор, подир два месеца с Мария бяхме на път към Лангедок.

Какво щастливо време беше! Наистина беше щастливо, защото рядко поглеждах към шпагата с рубините, а споменът за абат Симон и месир Де Калмет беше избледнял като стар, изтрит от годините свитък. Мислех си понякога каква случайност е, че майка ми и жена ми имат едно име, но всъщност името Мария не е рядко. А и знае ли човек кое е случайност в живота и кое — не?

Настанихме се в Клермон л'Еро — едно градче до Монпелие, после — в Монтобер, там се роди Клод, след три лета се преместихме в Тулуза. Наехме си дом, окачих лекарския знак — три сребърни кръга — пред вратата, малко по малко започнах да се замогвам, роди се Андре. Хората ме приемаха с уважение, пък и аз, изглежда, не бях учил напразно, стараех се да помагам. След още четири лета купих собствен дом и смятах, че в Тулуза ще мине животът ми. Както Мария беше обещала, роди ми синове, беше вярна и покорна и мисля, че с годините ме обикна.

Проклет да бъде денят, в който прекрачихме градските порти на Тулуза! Човек наистина не знае кое е добро и кое е лошо в дните му, защото, когато мислиш, че си щастлив, злата съдба може вече да те е посочила с костеливия си пръст!

Тя ме беше посочила вече. Една нощ на вратата ми похлопа ранен мъж, който губеше сили и се свлече в ръцете ми. Рамото му беше разкъсано от тежък удар с пика, той нямаше да издържи много. Не го питах кой е и откъде е, досещах се. При Каркасон войската на Наварския крал беше обкръжила еретици албигойци и малцина се бяха спасили. Мъжът беше млад, като сега го помня, със светли доверчиви очи и бледо от болката лице. Как се беше промъкнал в Тулуза — не знам, но беше пазарен ден и навярно го бяха пренесли с някоя от каруците. Толкова млад беше! Не можех и не исках да го върна.

Промих раната, дадох му лауданум, за да превъзмогне страданието. И се питах какво да правя по-нататък.

Нямаше нужда да се питам. На разсъмване той умря. А само след час по вратата на дома ми заудряха с алебардите си стражите от мерията. Някой ме беше издал на Инквизицията.

По-нататък всичко стана като на сън, като в кошмар, от който се опитваш да се събудиш, но само затъваш още по-дълбоко. Нямаше нощ и ден. В задушния мрак на килията чувах единствено стъпките на пазачите си, през тънките пролуки под вратата проблясваше

пушливата светлина на борините. Извеждаха ме на разпит, връщаха ме. Все едно и също: „Кой го доведе?“, „Кои са другите?“ Бях убит от мъка и тревога, не знаех какво става с Мария и децата. Разкайвах се и се унижавах — какъв срам, като си го спомням! — и молах отците инквизитори за снизхождение. Надявах се, че ще ме разберат. Все пак бях давал клетва пред бога и пред хората да помагам на страдащите. Лекарят не може да е убиец и предател, така вярвах.

Какъв наивник! Ерес? Тях не ги интересуваше кому се кланят еретиците — на бога или на сатаната. Трябваше да има жертви, за да се боят всички, които не виждаха света с техните очи.

Изведоха ме на съда. Дори не ми дадоха да кажа нещо, присъдата беше вече написана. Изправиха ме с вериги на ръцете да я чуя.

„...и понеже е упорит, неразкаял се грешник, слуга на еретици и враг на нашата света майка църквата, ние, за да се смири, покае и спаси душата си, го осъждаме на каторга до края на дните му, за да пребъде вовеки славата на Отца и Сина, и Светия Дух! Амин.“

Те все пак се бяха побояли, подлеците! Дострашало ги беше да ме отлъчат и да ме пратят на кладата! Моята смърт можеше да предизвика съчувствие, да развълнува Тулуза! Затова — каторга. Да умра забравен и отчаян, отритнат от всички!

Вече нямаше събуждане от кошмара. Не ми дадоха да видя Мария и синовете си — за тях аз трябваше да бъда вече мъртъв. Още там, в съда, ме оковаха и с нажежено клеймо изгориха на рамото ми буквите на позора. Но не ми разкъсаха ноздрите с клещи както на другите каторжници, не зная защо ме пропуснаха. Може би някой беше подхвърлил нещичко на палачите.

После — ужасният керван от каторжници до Марсилия, галерата с дивите надзиратели, Сардиния. Не можех да оживея, не трябваше да оживея. В нажежените кариери, където блясъкът на мрамора ослепява очите, в безкрайните ноци във вонящите землянки единственото желание е да свършиш със себе си, за да изтриеш мислите за миналото. Адът на земята. Аз не зная друг ад освен мъката по миналото. И мнозина не издържаха, свършваха. Не копаехме гробове в спечената от жар земя. Изнасяхме мъртвите по-далеч и ги затрупвахме с късове мрамор. Мраморни гробници за каторжници!

Никой не броеше седмиците и месеците. Идваха галери, товарехме ги под ударите на камшиците. Понякога докарваха нови

каторжници, а ние — тъпи и оскотели — ги посрещаме със злобен присмех. Нека видят какви сме, ще станат като нас — изранени от бичовете, и полуслепи от острия прах, животни, загубили всичко човешко!

Освобождението дойде една нощ, и то — по игра на съдбата — от други хора зверове. Бербери пирати нападнаха каторгата. Те си бяха направили добре сметката — лесно да натоварят роби на корабите си. Солдатите, които ни пазеха, ценяха повече кожите си, отколкото нас. Плюха си на петите заедно с надзирателите още щом чуха дивите викове на берберите. В ужаса и врявата аз, макар и окован, успях да се измъкна, като се търкалях по склона. После се повлякох по каменистите хълмове без път и посока.

Оживях по чудо. Денем се криех из пещерите, нощем ходех. Берберите отплаваха. Бяха натоварили на корабите си по-здравите каторжници, останалите бяха изклали. Но това разбрах после, когато срещнах още двама бегълци като мен. Счупихме с камъни веригите си и тръгнахме. Хранехме се с каквото попадне — най-вече с диви смокини, — изгаряхме от жажда, но вървахме. Една нощ падна дъжд и това беше спасението ни.

Подир седмица стигнахме до пусто рибарско селце, оплячкосано от берберите. В него бяха останали само няколко старци и умиращи деца. Докъде бях стигнал — не трепна нищо у мен, не се събуди жалост. Каква лъжа е, че страданието пречиствало!

Събрахме малко храна от опустелите колиби, намерихме една лодка с гребла, помолихме се на бога, който отдавна ни беше изоставил, и потеглихме.

Плавахме нощем, все на север. Подир две седмици излязохме на италианския бряг. Единият от нас, Жозеф, не издържа изтощителния път и умря. Ние, останалите двама, също щяхме да загинем, ако не ни бяха прибрали рибари. Те се взираха в нас като в привидения — за първи път виждаха да се спасяват каторжници.

А у мен вече гореше надеждата. Щях да опитам, макар след месец-два, да се приближа до Тулуза, да пратя знак на Мария.

Аз наистина се върнах в Тулуза. Брадясал, състарен, никой не можеше да ме познае. И не бях вече докторът по медицина и философия Теодоро Л'Олоне, а пътуващият по панаирите знахар

Теодоро Боргаручи. Слагях пиявици, лекувах циреи с мазила, продавах билки за незарастващи рани.

Върнах се. Влязох с пъстрата панаирна тълпа през градските порти, минах стария мост над Гарона, пристъпих със свито сърце към дома си. Щях ли да заваря Мария и синовете си? Бях готов на всичко — нека се беше омъжила повторно, нека ме беше забравила, само да бяха живи!

По-добре да бях загинал още там, в мраморните кариери! Завих зад ъгъла и се вкамених от ужас. От моя дом стърчаха само изгорели стени, зидове и камъни, обрасли с бурени. Нямаше го моят дом. Нищо нямаше, единствено тези опушени греди, по които се стрелкаха гущери.

Ако имах подръка нож, сигурно бих свършил със себе си още там. Стоях без мисъл и чувство, човешкият дух има свои граници на издръжливост.

Сигурно съм се върнал на панаира, сигурно някак съм преживял до вечерта — не помня, тези часове са изтрити от разума ми. А когато луната се показва над покривите, като омагьосан отново отидох пред изгорения си дом. Не се страхувах, че ще ме видят и разпознаят, беше ми все едно.

Влязох в буренака, докосвах обгорените греди и не бях вече от този свят, а от миналото. Разговарях с Мария, слушах бърборенето на Андре, милвах Клод. И сякаш чувах как ми отговарят.

Наистина чувах глас, една ръка ме разтърси. До мен бяха изникнали от тъмнината две сенки, двама мъже.

— Престани! Престани, за бога! — казваше единият. — И ела!

Кои бяха те? Какво искаха от мен?

Издърпаха ме встрани, после ме поведоха покрай зидовете. Аз не се съпротивлявах. Слязохме покрай Гарона в бодливите храсталаци на брега.

— Върви! Не се страхувай! — шепнеха ми от време на време.

Не се боях, беше ми безразлично.

Пълзахме в някакъв отвор, после слязохме по разбити стъпала. Двамата спряха за малко, запалиха с огниво едно лоениче.

Бях чувал за катакомбите под Тулуза, но не вярвах, че ги има. А това бяха те — лабиринт, в който никой от стражите не би дръзнал да влезе. От стените се стичаше вода, на места газехме до колене.

Вървахме дълго, докато видяхме друга светлина. Беше малка зала, издълбана в скалите. Покрай сводовете стояха грубо сковани пейки, в дъното имаше маса, покрита с кожи. Зад нея се изправи висок възрастен мъж със сухо лице и тежък поглед. Дългата му посивяла коса се спускаше по рамената.

— Чакахме те, братко! — рече той глухо. — Знаехме, че ще се върнеш!

Мълчах. Защо ме бяха довели тук? Значи и в Тулуза се криеха еретици албигойци! Но аз не бях от тях и вече от никого нищо не търсех. Бях сам, в този миг осъзнах колко съм сам.

Мъжът ме гледаше с оловния си поглед.

— Не ни вярваш! — каза той, без да отмества очи. — Виновни сме пред теб, братко! Не можахме да спасим никого от твоите!

Той знаеше какво беше станало с Мария и децата? Нямах сили да го запитам, не исках да научавам истината.

Научих я, той не ми я спести. По сухото каменно лице не помръдна и мускул, докато разказваше.

Вечерта, след като била произнесена моята присъда, пристигнали стражи от мерията. Водел ги коморият им. Извели Мария и децата от дома и го подпалили от четири страни. Трибунальът на Инквизицията постановявал семейството на еретика Теодоро Л'Олоне да бъде изгонено от Тулуза и никой да не дръзне да им даде подслон и храна. Обричали ги на върна смърт заради мен.

Сухият и равен глас на мъжа стигаше до мен като от много, много далеч. Мария не издържала. Издебнала един миг и се хвърлила в горящата къща с несвестни викове. Никой не се опитал да я извади оттам. Синовеите ми били отведени от комория и оттогава никой не бил чувал нищо за тях.

Той не каза повече за децата, но аз знаех. Невръстните деца на еретиците биваха продавани в някоя мина. В тесните галерии, където не можеха да влизат мъже, пускаха деца с привързани към тях кошници — да събират късове сребърна или оловна руда. Децата живееха по три-четири месеца, не повече.

Жена ми и синовеите ми бяха загинали. Заради мен.

Пред очите ми се спусна черна завеса.

Когато се свестих, лежах на една от пейките. Възрастният поднасяше до устните ми глинено канче с гъста тъмнозелена напитка.

Пих и като че ужасът започна да избледнява. Не мислех вече за Мария и децата като за мъртви — сякаш бяха до мен, сякаш можех да разговарям с тях. От пиетието беше.

Огледах се. На постаната с кожи маса се бяха появили — неизвестно откъде — моята шпага, една сребърна гривна и обгорен медальон. Познах гривната — тя беше на Мария, а медальонът беше на Клод, бяхме му го подарили за рождения ден.

— Това е всичко — каза възрастният с каменния поглед. — Всичко, което после успяхме да извадим от дома ти.

Той кимна и добави:

— Не ми отговаряй, ако не искаш. Но все пак те питам — откъде имаш шпагата на Петро Булгарели?

Събрах сили и се вдигнах от пейката. Сграбчих шпагата с една ръка, с другата — гривната и медальона.

— Той е мой баща — казах.

Онзи не се учуди. Само присви очи.

— Така се говореше, че имал син, който изчезнал.

Обърнах се и се взрях в него.

— Каж ми кой ме предаде? Ако знаеш!

— Знам — гримаса сгърчи пергаментовото му лице. — Вико Матиоли.

— Матиоли, търговецът на гоблени?

Трудно беше да повярвам. Този Матиоли почти не ме познаваше. Но защо не? Падретата умееха да се отплащат. И опрощаваха подлостта. Нещо повече. Подлостта в името на църквата беше висша добродетел.

— Сигурен ли си?

— Да. Той случайно е видял нашия ранен брат, когато е влизал при теб.

Отчаянието все още забулваше съзнанието ми, но към него започна да се примесва омраза. Един подлец беше отишъл и с чиста съвест беше пратил на смърт и мен, и семейството ми. Когато никой не го е принуждавал. Когато просто е можел да замълчи, както всички мълчаха в тези страшни години!

Стиснах по-здраво ефеса, защото пръстите не ме слушаха, и подпъгнах шпагата под колана си.

— А кой беше коморият, който изгори дома ми и отведе децата ми?

— Него всички го видяха, братко. Капорал дьо Белон.

За миг се мярна в паметта ми. Беше едър, с кръгла глава и малко тромава походка. Смееше се гръмко и простовато. Този човек беше продал децата ми. Също с чиста съвест.

Помислих малко.

— В Тулуза ли е абат Лувуа, инквизиторът, който ме осъди?

— Замина. Всички заминаха. Чувахме, че Матиоли е в Париж. Другите не знаем къде са.

Прибрах под ризата си гривната и медальона. Студеният метал сякаш пареше кожата. Все още бях слаб, но слабостта преминаваше, заместваше я огнена ненавист. Това бяха тримата, които бяха прегазили живота ми и бяха убили Мария и синовете ми. Бяха ме пратили на смърт и заспиваха спокойно, дори ме бяха забравили съвсем. Защо да помнят такива мъртъвци като мен?

Но аз бях жив. Аз идвах от ада и омразата ми беше адска. Нямах нищо, затова имах всичко. Имах вече и цел на дните си — разплатата. И време имах — цял живот.

— Аз тръгвам — казах. — Не мога да остана с вас. Но преди това искам да зная: ти виждал ли си баща ми Петро Булгарели?

Сивата коса на мъжа трепна по рамената.

— Не само съм го виждал. Аз се бих заедно с него, до него. Той беше истинен и храбър мъж като мъжете от рода си. А неговият род е отдалеч. Чувал ли си за земите край Хеброс?

— Малко — казах.

— Оттам е. Когато страната им била завладяна от пълчищата на чуждо племе, родът минал във венецианските, после — в генуезките земи и у нас. Тяхна е истинната наша вяра — че човек живее, за да противостои на Лукавия във всичките му образи. Сега знаеш.

— Знам — казах. — Сбогом!

Когато излизах навън, разсъмваше. Дори не завих към града, който изплуваше в утринния здрач, а поех към Париж.

Колко години минаха оттогава? Две? Не са останали с нищо в паметта ми. Защото всеки ден е като другите. Ходя, говоря, лекувам бедняците от Латинския квартал. И кроя планове.

Впрочем имаше и различни дни — когато намирах един след друг тримата подлеци. Намерих ги. Виченцо Матиоли сега има манифактура за гоблени и кантора на площад „Бюси“. Забогатял е, печели, дава тайно пари под лихва. Има двама синове. Единият е като баща си — подъл и скъперник. Другият е пройдоха и разсипник, живее от комар и измами.

Намерих и Дьо Белон. Той се е издигнал, капитан е на личната стража на херцог Дьо Гиз. Още не мога да се добера близо до него. Както и до абат Лувуа, той е викарий на Парижкия епископ. Това е официалният му канонически сан. А всъщност държи нишките на всички доносници и съгледвачи на Инквизицията.

Това са те, тримата. Обикалям отдалеч около тях, мисля, изплитам брънките на своята разплата.

Така е през деня. Нощем е друго. Нощем при мен идват често Мария и моите невръстни синове. Те не са сенки, живи са, най-живи са при пълнолуние. Мария сядат на канапето, бродира, Клод и Андре се въртят в краката ѝ. Приказваме си. Аз ѝ разказвам при кого съм бил, с кого съм се срещал и кому съм помогнал. Повече говоря аз, тя малко. Какво е имало в дома, къде са били децата. И не е тъжна, усмихва се.

— Знаеш ли — каза ми тя една нощ, като остави шева на коленете си и ме загледа. — Аз все пак много съм те обичала, щом можах да се хвърля в огъня! Бях ти обещала, че ще те уважавам и ще ти бъда вярна, помниш ли, но сигурно съм сгрешила, сигурно много съм те обичала! Ти мислил ли си за това?

— Мислил съм — отвърнах. — Но защо остави синовете ни?

Тя дълго мълча. После каза:

— Аз съм слаба жена, Теодоро! А така беше по-добре и за тях, те не страдаха много!

Така си говорим. А когато небето над оловните покриви на Сен Лоран започне да изсивява, тя става и си тръгва с децата.

А сега? Се-га?

Сега съм могъщ. Зная, Лукавият ми подхвърли тази страшна дарба, за да изпълня отмъщението си. Той разбираше защо ми я дава. Надсмива се над целия човешки род, иска доброто да служи на злото. Но няма справедливите убийства са зло? И кой ще отсъди това? Аз, единствен аз съм мерило за добро и зло!

Вече няма връщане назад.

Бъди благословен, Сатана! Приех!

* * *

— Биосонда 4-С. Съобщавам информация по вашата програма. Прехвърлен сте назад във времето с 4 425 темпорални единици, наричани години. Задача: да попречите на обекта Теодоро Булгарели да унищожи своите врагове. Причина: Базата Неогей-2 е заплашена от разрушение поради гравитационен прилив от бета-Скорпион. Анализът на причинно-следствените връзки показва, че може да се осъществи раздвояване на времето и да се изпълни втори вариант, при който Базата ще бъде изградена на 14 парсека отстояние от бета-Скорпион и обитателите ѝ могат да бъдат спасени. Началото на раздвояването е в темпоралния сегмент на Теодоро Булгарели. За причинно-следствените връзки е достатъчно поне един от враговете на обекта Булгарели да остане жив. Това трябва да се осъществи без повлияване на околни лица, за да не настъпят непредвидими исторически последици. Животът на обекта Булгарели следва да се запази по същите причини. Данни за изпълнението съобщавайте без забавяне.

МИШЕЛ ЗА-ЕДИН-ГРОШ

Ако има нещо, което да ме учудва в моя господар, то е, че той въобще не цени парите. Разбирам — лесно ги печели, сипят се върху него соверени и екю като златен дъжд, и затова не ги брой, но аз знам що е бедност и ми се свива сърцето.

Знам, какво знам? И досега не мога да проумея как изведнъж започна да забогатява. Беше беден като носачите от баржите по Сена, пък и с тях заедно пиеше по таверните. После взе, че излекува един премазан от греда зидар. Онзи береше душа, кюрето вече беше до главата му, когато пристигнахме с господаря. Месир протегна ръце, виждам го — бледен като стена. И шепне:

— Помогни! Пет деца има нещастникът! Кому ще ги остави?

Минаха минута или две и — чудо! Зидарят се размърда, въздъхна. После отвори очи и загледа наоколо с помътен поглед. Но оживяваше.

А месир се олюля и коленичи. Тези наоколо мислеха, че благодари на бога, но аз бях досами него и разбрах, че беше отпаднал и немощен. Стоя така доста, докато кюрето пееше тедеума с тъничкия си глас, после се вдигна.

И оттогава тръгна мълвата. Имаше още двама-трима, които отърва от гроба, започнаха да го търсят и по-отбрани люде. Отвори ми се работа и на мен — посрещам, изпращам. Викат го при болни, чакат го от съмнало до мръкнало. А той:

— Не мога — казва, — Мишел! Нямам сили за всички!

И как да има? Но колкото повече се дърпа, толкова повече идват и още повече дават. Така е, като похлопа на вратата Онази, никой вече не се скъпи!

Просто умът ми не го побира — какво беше преди две години и какво е сега! Пренесохме се в богат дом, господарят нае слуги, купи коне и карета, облича и храни всички ни от достойно по-достойно.

Само някак много се състари за тия две години. Уморен ми изглежда и измъчен. Как да не е, като и нощем не го оставят на мира?

Говорят за него всякакво. Хвалят го, непрестанно пристигат благородни люде, дори от двора на негово величество идват. Посрещам ги, слушам: „Заповядайте, месир дотторе! Каретата чака, месир дотторе!“ А от слугите им научавам — тайничко приказват помежду си: доктор Боргаручи бил дал обет на Лукавия. Като е дал, защо го търсят? Душата му на нечестивия била заложена. Като е заложена, да не пристъпват прага му, лицемерите! Или е много лесно да славим душата, но и за грешното тяло да се погрижим, нали? Пък месир Теодоро да му мисли!

Не зная, понякога се обърквам, като гледам какво прави. Завчера се връщаме от баронеса Дез’Обри и на ъгъла до Тур де Нел виждаме да седи една жена с момченце. Просякиня, седи на плочника и държи момченцето в скута си. А месир, като съзря тази жена, че като закрещя на нашия Лука, кочияша:

— Спри! Спри веднага, ти казвам!

Какво му стана? Гледа я дълго, после сви устни:

— Дай ѝ половин екю! — ми рече.

Половин екю! Но бръкнах веднага за кесията, защото той не обича да повтаря. Мъчен човек. Мисля си от време на време — душата му е болна на месир, да ми прости господ!

А че има нещо, има. Женен е бил, но не отваря дума за жена си. Само веднъж, една вечер беше, ми рече:

— Напусна ме тя, Мишел! Съвсем без време ме напусна!

Ето какво било.

— Че те, жените, са такива, господарю! — казах. — Не си струва един мъж да им се сърди за това!

А той се разсмя по своя си начин — така, че тръпки ми полазиха по гърба.

Малко говори, почти нищо. Учил в италианските земи, там са го заклели за лекар. После странствувал из Навара и Лангедок, но в тези размирни времена май не се е задържал много на едно място. Докато дошъл в Париж да търси успех и богатство.

Негова си работа. И парите са негови, да ги пилее както иска. Но толкова години живея при него, никога не мога да предвидя какво ще стори.

Вчера ме прати с писмо при месир Виченцо Матиоли, дето има манифактура за гоблени. Кантората му е на площад „Бюси“.

— Ще отидеш — каза — и ще чакаш за отговор!

Отивам. Посрещат ме неуважително, като слуга значи. Предадох писмото и чакам. Че като излезе самият месир Матиоли и като се разкланя!

— Предайте — рече — на вашия уважаван господар, почтения доктор Боргаручи, че ще е чест за мен да посети кантората ми по време, когато му е удобно!

Виж ти! Връщам се. Предавам. Господарят седи, гледа ме с края на очите си, но слуша.

— Ще позволите ли, месир — казвам, — да попитам? Не желаете ли да разуча тук-там за цените, ако ще купувате гоблени от месир Матиоли?

Защото зная, че той в покупките е като дете. Оня паяк Матиоли ще го излъже, и то много.

А господарят сви устни.

— Ще купувам — рече. — Ще се опитам да купя съдбата, само че да видя каква ще е цената ѝ! Сега си иди и утре каретата да е готова!

Че тя си е винаги готова. Каква му е работата на Лука кочияша — да яде мръвки в кухнята и да задирия новата готвачка, това ли? Мислех си да кажа и нещо друго на месир, да го предупредя за този Матиоли. Но ще ме изгони. Той е от тия, дето не искат съвети, и щом си е наумил да купува гоблени, значи ще купува!

Не е на добре. И хубаво правя, че си отделям по нещичко за старини, защото такава богатство при такъв човек не е за дълго. Но не го мамя така, както друг на мое място би го вършил! Искам и аз да си събера семейство, време е. Тя новата готвачка Жермен не изглежда лошо момиче, а на Лука ще му дам да се разбере, защо не си гледа конете...

Боже мой, замислил съм се, а господарят вика! Звънял е със звънчето, но не съм го чул!

— Мишел! Къде си, проклетнико!

— Идвам, месир! — И хуквам по стълбата. Той е отворил вратата на салона горе.

— Къде ходиш! Жермен да ми донесе тъмновишневия жустокор с нагръдниците! И се приготви, излизаме!

— Веднага, месир!

Значи отиваме при Виченцо Матиоли. Дявол да го вземе, защо му са гоблени!

Тичам обратно за Жермен и Лука. Така е при него — когато се развика, трябва да се тича, защото не пести плесниците. Иначе можеш по цял ден да лежиш, той не забелязва.

Лука има късмет, впрегнал е конете. Жермен бърза с нагръдниците, добре ги е огладила. Докато се оправям и приготвям, господарят идва.

Хубав мъж е месир Теодоро. Жустокорът му стои като на истински благородник. Само да не беше толкова изморено лицето му! Просто някак не изглежда според възрастта си, а още е млад!

Качваме се. Той — в каретата отзад, аз — при Лука на капрата. Лука плясва с камшика и потегляме.

Париж си живее като всеки ден, нищо, че времената са несигурни. Жените са наизлезли с кошници на пазар, деца тичат с глъч зад каретата, караул от кралски стражи върви важно по улиците, слънцето блести по шлемовете. Весело е. В ковачниците звънтят чукове, кожарите са извадили миризливите си кожи в коритата пред работилниците. Часовникът на Сен Лоран бие.

Лука обикаля с каретата площад „Бюси“ — нека всички да видят, че идва не кой да е! Спира пред кантората на Матиоли, като високо подвиква на конете.

Скачам бързо, отварям каретата и разгъвам стълбичката. Господарят слиза.

— Ако ми потрябваш — казва, — ще те извикам.

Ясно. Ще го чакам. А междувременно си имам на ум нещо — не е лошо да се поразговоря със слугите. Що за птица е този Матиоли?

Господарят присвива очи. На вратата се е показал самият месир Матиоли, за да го посрещне.

ВИЧЕНЦО МАТИОЛИ

Не ми харесва. Този Боргаручи не ми харесва. Изглежда ми някак познат, може и да съм го виждал някъде. Но те всички си приличат, тези новоизлюпени богаташи, храненици на двора! А аз трябва и да му се кланям, когато го презирам! Е, човек не работи само с хора, които му харесват. Търпение, хубавичко ще те оскубя, скъпи ми докторе!

И какъв слуга-а! Истински мошеник и хитрец. Трябва да внимавам с него, понякога слугите могат да бъдат опасни. Лице като на лалугер, очите му играят. Парижки негодяй, това е.

А аз съм длъжен да се кланям. Проклетата търговия!

— Заповядайте, месир! Чест е за мен!

Чест, глупости. Вирнал нос, едва процежда поздрав. Виж само — тънко, бледо лице, неприятни черни очи. Облечен по обичая на двора, но не е благородник, за какво се мисли? Внимателно, Вико, този или има много злато, или е измамник!

Влиза в кантората. Онзи, лалугерът, остава в преддверието. Познати са ми тези хитрини! Сега слугата ще разпитва моите слуги! Но те знаят какво да говорят, охо! Не на мен, приятелю!

Всичко е почистено, блести в кантората. Бернар става от своето писалище и се кланя. Така, добре беше. Книгите са разтворени, имаме много работа, нали? Заповядайте, месир! Сега, Бернар, оставете ни за малко и наредете да поднесат... Какво вино, месир? Добре.

— Много съм слушал за вас, месир дотторе, но не очаквах, че ще ми окажете тази чест!

Усмива се. И усмивката му е крива!

— Вашата известност също е голяма, месир! Може би е вярно, говорят, че от вашите гоблени се интересува и нейно величество!

Лицемер. Не от гоблените ми се интересуваше кралицата майка! Ако не бях принуден да дам онзи заем на проклетото й протеже! Да даваш заеми на кралски любимци, значи да хвърляш парите си на вятъра!

— На вашите услуги, месир! Мога да ви покажа образци от моите гоблени, които ще допълнят богатия ви дом!

Давай, Вико! Малко хвалба, малко скромност. Само се хвани, скъпи ми докторе! Нещо замълчава. Какво има?

— Трябва да призная, почтени месир Матиоли, че съм дошъл за друго.

Така! А за какво си дошъл, скъпи? За да ти заема пари? И някак странно прозвуча това „почтени“! Сега ще видиш как ще те отпратя!

— Вашата манифактура е процъфтяваща. И тъй като щастливата съдба пожела да ми подари напоследък средства... С една дума, предлагам ви да вложа във вашата манифактура тези средства. В златни екю, ако се споразумеем.

Какво?

Той не иска, той дава пари! Злато.

Това е невъзможно, той е измамник. Или глупак, богат глупак!

— За лихвата, мисля, че винаги ще можем да се споразумеем, месир Матиоли.

Значи не е такъв глупак. Изненада ме този Боргаручи, добре ме изненада!

Малко да почакам, за приличие.

— И каква сума бихте предложили, месир?

— Триста златни екю.

Преглъщам незабелязано. Не трябва да забележи нищо по лицето ми, нищо!

— И каква лихва бихте поискали, месир?

— Смятам, че шест процента е справедливо и за вас, и за мен.

Не е толкова високо. Мога да пусна тези пари с десет процента и да спечеля добре. Но ако го накарам да отстъпи? Няма да приема веднага, нека почака!

— Месир, вашето предложение е чест за мен, но ще имате ли нещо против, ако го обмисля?

— Не, разбира се! Колко време ви е нужно?

Сега внимателно, Вико! Ако избързаш, ще бъде подозрително. А ако се забавиш, може друг да го примами!

— Една седмица, месир. Моля да ме извините, но аз все пак... бих желал... би трябвало...

Добре играя. Малко объркан, малко несигурен. Боже мой, триста екю! Той е луд или дяволски хитър.

— Разбира се, месир Матиоли! Една седмица ще чакам.

Малко сухо го каза. Не му харесва. Но какво си мисли, че ще се хвърля да му целувам ръцете? Става.

— И така, след седмица, месир! Моите най-добри почитания!

— Ваш слуга, месир дотторе!

Тръгваме. Отварям му вратата, поклон. Кланя се и той.

Ще го изпратя до каретата. Триста екю. Само да не е някаква измама! Не, не ми изглежда. Трябваше да го попитам откъде ме знае, кой ме е препоръчал. Нищо, следващия път.

А онази лисица, слугата, е останал с пръст в уста. На лицето му е написано. Така е, драги, има и по-хитри от теб, какво си мислиш? Иди си сега на капрата!

— До скоро виждане, месир!

Замина. Имам една седмица, дано бъде достатъчно да разпитам повече за този Боргаручи. Но какво да разпитвам, ясно е. Хитър лекар, който се харесва на застаряващите баронеси от двора. И знае цената на златото. Няма да е лесно да го оскубя, не бива да се лъжа! А ако се опитам да го измамя, ще ме притисне с влиятелните си приятели! Не върви. Виж, ако намаля лихвата, ако бъде пет или четири — тогава ще спечеля както се полага!

Сега да се върна в кантората и да пратя за Жан-Пиер. Боже мой, какви трудности ми създава това момче! Бернар е друг, цял ден е в кантората или в манифактурата. А Жан-Пиер не е стъпил в работилниците. Пари, само пари му дай! За да ги проиграе. Мислех — ще мине, ще се оправи. Не, по-лошо става! За шест месеца е проиграл — колко бяха?... Четиридесет талера. Толкова знам, а колко не зная... Господи, и сега тази полица! Защо е подписал, защо не е дошъл да ми каже!

Бернар се е върнал на писалището си, подостря перата. Съвестен е, дори прекалено. Нищо не пита за Боргаручи, чака аз да му кажа, ако сметна за нужно. Почтителен е. И все пак... Не искам, не трябва да го помислям, не мога да го призная дори пред себе си... Жан-Пиер ми е по-мил. Господи! Изтрий тази мисъл, изскубни я от душата ми! Как може едното дете да е по-мило на бащата от другото!

Разклащам звънчето. Жером подава бялата си глава от вратата.

— Намери Жан-Пиер и го повикай! Кажи му, че го чакам!

Вратата се затваря. Бернар се е вдълбочил в перата. Прекалено внимателно ги подрязва. Знае за какво викам Жан-Пиер. Дали да го оставя на разговора? Нека стои. Това ще бъде урок и за Жан-Пиер, че брат му ще слуша! Чука се.

— Влез!

Хубав момък е, никой не може да отрече. И хубаво се облича. Недоспал, очите му зачервени.

— Седни! Знаеш за какво те викам!

Така, по-строго! Той какво смята, че ще платя полицата без разпавии? Десет златни екю. Бернар не е виждал толкова пари за цяла година!

— Зная.

— Ето за това! — Вадя полицата от бюрото си.

Не се смущава, дяволът! Усмива се дори.

— Мисля, че няма да представлява особена трудност за вас, татко!

Сега само да не се ядосвам. Не бива! Това нахалство, то сигурно е от смущение.

— Полица за десет златни екю. Проиграни на зарове в дома на мосю Фоан, това ли не е трудност?

— Просто щастието ми измени. Ако имах някое и друга екю, щях да си върна, чувствах го!

— Стига!

Пак се усмива. Боже мой, няма ли да престане?

— Не искате да платите, татко? Така си и мислех — че ще лежа в Тампъл за неплатен дълг!

— Как смееш!

Защо крещя? Трябва да се овладея, трябва!

— Разбирам, татко. Искате да ме затворят. Само че това едва ли ще помогне на търговията ви!

— Вън!

Какво правя? Защо го гоня? Задушавам се, господи!

Става. Покланя се. Трябва да го спра. Сега, в този миг! Не, не мога да кажа... Излиза!

Излезе.

В ушите ми бучи. Не мога да си поема дъх. Ще се отпусна на стола, така.

— Зле ли ви е, татко? — Това е Бернар.

Не, не ми е зле. Много ми е зле, но ще се съвзема. Жан-Пиер, момче, не можа ли да кажеш една дума... Една молба само! Аз щях да платя, какво са десет екю? Не... горд. Но и аз имам гордост, момче!

Тежко ми е. А Бернар вече е забелязал, той всичко забелязва. Умен е, много е умен. Но няма гордост, готов е да бъде послушен. Колко ми е тежко, господи!

Нищо не ми се върши сега. Искам така да седя, много да седя и за нищо да не мисля. Ръцете ми треперят. Ще се овладея, и друг път е било.

Откога започна това с Жан-Пиер? Като че винаги е било, от малък е по-различен. Има нещо в него, което не разбирам, като чуждо, като че в него е скрит друг човек. И колкото по-старя, толкова по-не го разбирам. Друг човек, точно така. Който става все по-чужд.

А този Бернар, той ми е ясен. Ще работи при мене търпеливо. И ще чака... да си отида. За да наследи кантората. Ще си отида, разбира се, всички са смъртни.

Стига! Трябва да мисля за друго. За доктор Боргаручи. Измамник, нищо повече. Мами болните си, че ги лекува, и им взема парите. Но какво ми влиза това в работата? Не ме интересува, на мен ми предлага сделка. Срещу малка лихва. Кое то значи, че ще спечелим — и аз, и той.

Съмнителен ми е. И ми прилича на някого. Все едно. Ще му оставя четири процента, не повече. А тези триста екю ще вкарам в работата, в конт... Не, не бива дори да мисля за това! Има хора, които четат мисли. Може и този доктор да е от тях, кой знае! Глупости, кой чете мисли? И все пак...

Триста екю, само да се хване. Следващия месец ще дойдат хората на Оран, ще видя какво мога... И ще видя какво те ще поискат!

Имам една седмица. Не е много, ще стигне. Ще разбере добре какъв е доктор Боргаручи. Най-лошо е човек слепешката да влиза в сделки, а това никога не съм правил, бога ми!

АЗ, ТЕОДОРО

Добре. Мисля, че започна добре. Този мръсник почувства, че имам пари. Дадох му да подуши златото, а за такива като него това е най-важното. Сега сигурно седи и мисли дали се готвя да го измамя, какъв човек съм, кои са ми приятелите в двора! Паяк. Отровен паяк, скрит в мрежата си.

Триста екю. Ха, той не знае що му готвя! Ще се опита да увърта, да ми предлага ниска лихва, ще го блазня алчната надежда да спечели повече, още повече! А тогава аз ще му кажа: петстотин. Как ще опули очи! Почакай, паяк мръсен, ще те измъкна от мрежата ти!

А после?

После — така, както съм го замислил. Няма да бъда аз, който ще те накаже, не-е! Аз само ще дам път на злото, то само ще избере своята жертва. Злото в твоите синове. И ще видя какви синове си отгледал ти, който предаде и продаде моите синове!

Така. Ти ще започнеш предпазливо да разпитваш за мен, знам. А аз също тъй предпазливо ще се опитам да се срещна с твоя син Жан-Пиер. О, нищо особено. Само бегло запознанство, само няколко думи. Имал съм чест да разговарям с вашия баща по някои въпроси, които... О, дребни неща, нищо особено, мосю!

Дребни неща между един богат лекар, приближен на двора, и един богат търговец?

А богатият лекар ще започне да пилее. Още там, пред очите на всички, в съмнителния дом на мосю Фоан. Какво му е съмнителното? Нищо. Разиграват пари и обират глупците като Жан-Пиер. Сега ти предстои и ти да бъдеш глупак, драги ми Теодоро! Само дано съдбата малко помогне! Ти, Жан-Пиер, не си видял как се печелят пари, но ще видиш как се пилеят!

След това? Имам една седмица. Достатъчно време, достатъчно даже! На съдбата много не й трябва. Когато е за зло, тя бърза.

Стига съм мислил! Трябва да стана, да се приготвя за вечерта.

Какъв залез! Слънцето се е скрило вече зад хълмовете на Версай, градът е потънал в скинкав полумрак. Тук-там само се движат светлинки, чува се далечен тропот на копита. А високо горе, над камбанариите, разкъсаните облаци са като кървави. Не е красиво, мъчително е. Не обичам такива залези, обхваща ме страшно чувство. Сякаш някой друг, не аз, преди много години също така е стоял, гледал е същия залез. И сега го гледа с моите очи. Но тогава той е мислил за нещо важно, за нещо, което е трябвало да се случи, но го е забравил.

Глупости! Живеем само един живот и той е тук, сега. Не вчера, не утре! Аз зная какво искам и съвсем не съм го забравил!

Звъня със звънчето. Нищо. Никой не се появява.

— Мишел!

Кой го знае къде е. Овърта се около Жермен и все изчезва, когато ми трябва. Ще взема да го оженя за нея, та да миряса. Тя си няма зестра, бедна е, и той сигурно затова се двоуми, хитрецът. Но ако дам зестра на Жермен...

— Мишел! Дяволе проклети!

— Идвам, господарю!

Показва се на вратата и веднага започва да се оправдава. Какво има? Бил долу, опитвал се да отпрати някакви болни. Но те не искали да си отидат. Налягали по стъпалата, ще ме чакат.

Това винаги ме измъчва. Боже мой, не мога да помогна на всички, нямам сили.

Да, нямам сили. Старецът Парацелз се оказа прав, откъде е знаел? След всяко лечение аз самият съм като болен, отмалявам. Трябват ми ден-два да се съвзема и пак не съм същият. Чувствам го.

— Господарю...

— Какво?

Мишел смотолевя нещо, гледа встрани.

— По-високо! И ела по-близо!

Като че и слухът ми е отслабнал за тези две години. Променям се. Старей по-бързо, това е истината.

— Господарю, там долу... има едно момиче. Донесло е братчето си. Седи и трепери, съвсем е...

— Не мога сега. Излизаме. Кажи и на Лука да се приготви!

Мълчи и се кланя. Какъв ли подлец изглеждам в неговите очи, да не помогна на едно дете! Но не мога, после ще ми трябва часове да

дойда на себе си. Той тръгва да излиза.

— Чакай! — спирам го. — Кажи й... да почака. Докато се върнем. Тогава!

Той поклаща глава.

— Както наредите, господарю. Но мисля, че няма да издържи много. Мога ли да потърся Лука?

По лицето му — нищо. Само почителност. Няма да издържи, а аз колко ще издържа?

— Иди! Иди и я доведи!

Като че го каза някой друг, сякаш излезе против волята ми. Но не мога вече да върна думите.

Той изчезва, а аз се отпускам в креслото. Сега ми остава само едно — да се опитам да не отделям много усилия, за да не проваля онова, което съм замислил за тази вечер. Но как ли ще стане?

Мишел я води вече. Та тя е съвсем малка! Мръсно, окъсано момиче, носи на ръце също така мръсно дете, завито в някакви не негови дрехи. Страх я да пристъпи, Мишел я побутва.

Полага детето на килима пред мен и коленичи.

— Развий го!

Момченце, може би към три години. Хубаво момченце, само много мръсно. И е зле наистина. Лицето е посивяло и се е смалило, дишането не се чува. Мишел е прав, то не би могло да изкара много. И колко прилича на моя Андре!

Аз съм луд, навсякъде виждам децата си. Сега Андре би бил много по-голям!

Приближавам, протягам ръце. Там, смъртта е в гърдите му. И като че е късно и за мен. Напрягам се. Чувствам как от пръстите... Не, няма да те пусна, няма да отстъпя! Сега!

Трепна. Онова в гърдите трепти... И намалява. Съпротивлява се, смъртта се бори! Още малко, още...

Отстъпи. Свива се. Сега ръцете са по-близо.

Това е, свърши се. И този път.

Момченцето отваря очи. Какви големи сини очи!

А сестра му е на колене. Гледа ме... със страх ме гледа. И започва да се кръсти. Неистово, като в припадък. Без да откъсва поглед от мен.

Не ми е за първи път, и други го правят. Аз съм Чудото, светецът.

Крчка назад, присядам в креслото. Доволен съм... но от какво повече? От това, че изгоних смъртта, или от това, че се кръстят пред мен като пред бог? Сатана, ти пак ми се присмиваш!

— Иди си! — шепна.

Тя завива братчето си бързо, Мишел непохватно ѝ помага. После я вдига от килима и я повежда. На вратата тя се обръща и се покланя ниско, до земята.

— Дай ѝ... от билките! — казвам. Чудото трябва да има маска, иначе... Падретата не търпят чудеса. Ако не са техни.

Излизат. А на мен ми е зле. Вие ми се свят, не мога да седя. Контурите на предметите наоколо се размазват, застиват за миг, пак затрептяват... Трябва да полегна малко.

Да се повдигна, да стигна до дивана...

...Колко съм спал?

Събуждам се изведнъж, като че някой срязва съня ми. Стъмнило се е, разноцветният стъклопис на прозореца проблясва на лунната светлина. А аз лежа на дивана. Мишел е влизал, завил ме е с една наметка.

Като че сънувах нещо. Не беше сън, по-скоро слушах как някои разговаряха. И то беше за мен. Думи, много особени думи, които не разбирах, но беше за мен. Както...

Да. Както в онази вечер — тогава, в таверната на Големия Жан. Полудявам, разбира се. Но не бързо и не веднага. Ще имам време — и за Матиоли, и за другите... А те дали спят спокойно? И какво сънуват?

Избутвам наметалото встрани и се надигам. Още съм слаб, дявол да ме вземе! Не трябваше да се съгласявам за това дете, много тежко беше — смъртта жестоко се бореше. Но пък какви сини очи! Лукавий, ти добре си знаеш работата.

Изправям се, прекосявам салона в полумрака.

— Мишел!

Този път е бърз. Пристига почти веднага, носи свещник със запалени свещи. Наоколо замирисва на горен восък. Не обичам тази миризма — на покойник.

Обличам се и препасвам шпагата. Чудно, самият ѝ вид винаги ме ободрява, дава ми сили. И колко много червени цветове имат рубините! Малиновочервен, кадифен, кървавочервен, искрящ тъмен пурпурночервен... Тя е жива, тази шпага, още тогава го почувствувах

— при нотариуса. Ако предметите могат да се въплъщават в духове — в нея са въплътени. Не само на Петро Булгарели, моя баща, а и на хората, които са я носили преди него. Аз съм последният от тях, няма вече на кого да предам шпагата с рубини. Ще се разплатя с моите мъчители и това ще е краят.

А такава ли е правдата на този свят? На злото със зло?

Такава е. Злото затова е силно, защото всички се боят от него. А пък то се бои от такива, за които нищо няма цена в живота, и самият живот дори.

Наметалото. Слизам по стълбата. Мишел също е облечен, чака ме пред каретата.

— Рю Дез'Огюстен — казвам. Лука кимва. И потегляме.

Нощен Париж е друг, това е град на сенките. От подземията са изпъзтели призраци — сакати уроди, куци и безръки, крадци и несвестни, които се смеят с празни очи. Каретата, по-скоро — бичът на Лука ги плаши и ги прогонва към зидовете. Там се спотайват и чакат жертви.

Сводовете остават зад нас, излизаме на „Рю Дез'Огюстен“. Тук домовете са заможни, стават все по-богати, с мраморни стъпала, арки със статуи и обковани в мед врати. На поставките над вратите запалени борини пръскат искри и пушлива светлина. Встрани бавно се разхождат и си подвикват нощни стражи.

Онзи дом там, пред който има вече две карети. Той е заведението на съпрузите Фоан.

Лука придърпва юздите, спира. Слизам, Мишел върви важно зад мен. Слугата на входа се отдръпва и се кланя, предупреден е за доктор Боргаручи. Подхвърлям наметалото си на Мишел, който чинно застава встрани. Любопитно ми е, как ли изглежда този дом отвътре?

Домът прилича на стопанина мосю Фоан, който ме посреща. Също така богат на вид, също така добродушно надменен. Тук златото няма значение, това говори всичко — от изискания стенопис и скъпите цветя, до брилянтния пръстен на мосю Фоан. Ще видим, мосю, ще видим дали няма значение!

В първия салон са гостите и мосю Фоан ме представи на съпругата си. Красива, млада, с тънки черти, точно като фреска от стенописите. Няколко думи само, поднасят италианско вино.

— А отгатък младите се забавляват — подхвърля мосю Фоан и кимва към съседния салон. — Ако желаете...

Желая. Аз затова съм дошъл, не за да се любувам на богатството му, а за да погледна откъде идва това богатство. И за да потърся... да потърся някого.

Във втория салон играят и едва-едва ме удостояват с няколко бегли погледа. Три овални маси, постлани с тежко вишневочервено сукно. Около тях има прави мъже и няколко жени, които седят в креслата и бърбят.

Мъжете играят. Слагат поред зарове в дълги порцеланови чаши, разклащат ги и изсипват заровете върху сукното. Пред всеки тъмнее купчинка. Тъмнее не е най-точно да се каже — в купчинките има монети. Сребърни талери и соверени, златни екю и полуекю, мяркат се и италиански дукати. До всяка маса стои в ливрея по един от икономите на мосю Фоан. Неговата дума е дума закон и строго се спазва. Той определя размяната, той следи зорко чашата да се разклаща по правилата.

Покланям се бегло и аз, мосю Фоан ме повежда към една от масите. Това е тази маса, към която желая да ме отведе. Защото там играе Жан-Пиер Матиоли.

Интересен момък. Не бих казал, че е хубав, такава женствена красота у мъж не ми се нрави. Елегантен, с бял колосан нагръдник. Тъмни очи. Неспокойни, както и ръцете му.

Купчинката пред него е малка. Има основание да е неспокоен.

— Извинете ме, мосю — казвам. — Боргаручи, доктор Теодоро Боргаручи. Ще ми позволите ли да опитам щастиято си?

Те са още двама освен Матиоли. Представяме се. Тънки, леко високомерни погледи. Някакъв пришелец, макар и възпитан.

Вадя кесията си и скромно я изсипвам пред себе си. Погледите от високомерни изведнъж се превръщат в учудени, после отново се скриват зад клепките. Те са опитни играчи, тези двамата. А Жан-Пиер Матиоли е овцата за стригане. Сега и аз ще споделя неговата участ, и мен ще ме острижат.

Новият по правило играе пръв. Побутвам две златни екю напред. Приемат. Матиоли се колебае, много е. После се решава и той.

Разклащам заровете в чашата. Захлупвам я върху сукното и я вдигам. Нищо особено, един кръст и две луни. Губя, разбира се.

Печели Матиоли. Лицето му просветва.

Играта продължава, аз се усмихвам небържно и през усмивка наблюдавам също така небрежно онези двамата. Те са просто измамници, страшно опитни в ръцете. Да видим какво ще решат за моите двадесет златни екю. Дали ще ги приберат всичките, или ще оставят едно и за овчицата Матиоли?

Хитри са. Дванадесет печели Жан-Пиер, осемте те си ги разделят. Владееят занаята си до съвършенство. Защо да не му дадат тези дванадесет? Утре той ще дойде и ще ги проиграе с тях, трябва да има надежда. А в играта със зарове най-подлото е надеждата.

Жан-Пиер цъфти, онези двамата въобще не се поглеждат, те малко се съмняват в мен — откъде пък се изсипа този доктор? А аз съм равнодушен и благосклонен като същински Крез.

— Така е — казвам, — месю! Фортуна е жена и не трябва да ѝ се вярва.

А междувременно, понеже съм застанал до Жан-Пиер, разменям и няколко думи с него.

— Извинете — подхващам — моето нескромно любопитство! Дали не е ваш роднина уважаваният месир Матиоли, който произвежда чудесни гоблени?

— Роднина ми е — усмихва се криво Жан-Пиер. — Баща.

Моето възклицание е съвсем не принудено.

— О! Каква случайност! Знаете ли, аз днес се видях с вашия баща! Имах... е, имам някои предложения към него.

Той е зает със заровете, но ме поглежда с учудване. Какви предложения може да има доктор Боргаручи към търговеца Виченцо Матиоли?

— Да не би... — казва — баща ми нещо... да не е здрав?

Махвам с ръка.

— Баща ви, доколкото виждам, е в превъзходно здраве! Не. Аз просто... — Тук се бавя, едно добре премерено колебание. — Но понеже сте негов син, мога да ви кажа! Предлагам да вложа известна сума в манифактурата.

Жан-Пиер захлупва чашата и я вдига. Два кръста и слънце. Печели. А моите думи са събудили любопитството му.

— Позволете... Защо точно при баща ми?

Очаквах такъв въпрос. И не само от него.

— Сметка, мосю Матиоли, сметка! Човек трябва да влага парите си в преуспяваща търговия! Гоблени сега се търсят! Имам... някои сведения...

И едва-едва поглеждам към тавана, където витае една достатъчно гола, но много срамежлива Афродита.

Като че разбира намека. Във всеки случай разбира, че имам връзки с доста високопоставени афродити.

Хвърля пак. Нищо, губи. Питам се дали сега любопитството му ще надделее. Млад и неопитен е, надделява.

— Интересно — казва, — не очаквах точно от вас! И в какъв... размер предлагате съдружие?

Сега пък хвърлям аз. Губя.

— Нищо особено — вдигам рамене. — Триста златни. Като начало.

Той затаява дъх. Не ме поглежда, преструва се, че реди монетите пред себе си.

А аз продължавам наивно да се усмихвам.

— Вече се уговорхите с вашия баща — казвам. — До една седмица... Като че трябва да залагаме?

Залагаме и пак губя. Онези двмата вече са решили, че трябва да пристъпят към плътното ми остригване.

Разрешавам им. За половин час кесията ми се изпразва. Алчни са и не могат да се сдържат.

— Е, месю! — покланям се аз. — Благодаря ви за честта и удоволствието! Надявам се на един реванш... утре или вдругиден! Моите почитания!

И те се надяват, разбира се. Такъв богат наивник не се среща често!

Следва ред и от други поклони и сбогувания. Излизам в антрехола, Мишел ми помага за наметалото. От другата страна се е изправил като струна един от лакеите на мосю Фоан. Не го видях на идване, сигурно е от тези, които сменя.

Тръгваме си. На лицето на Мишел е написано колко е недоволен. Не знае какво съм загубил, но е сигурен, че съм загубил! А пък аз не мога да се удържа.

— Слушай! — подхвърлям му. — Драги ми Мишел, защо си толкова печален? Съдбата си има своя цена. Искам да видя колко

струва, не може ли?

Мълчи, не ме разбира. А пък аз на излизане, без да искам, поглеждам онзи лакей. Много странни очи има, немигащи. Приличат ми на нечии очи.

Но на чии?

* * *

— Поддържам връзката. Наблюдавам отблизо обекта Теодоро Булгарели.

— Биосонда 4-С. Дайте оценка за обстановката.

— Обектът Булгарели преследва много точно своята цел. Съобразно разбиранията на неговото време намирам целта му за справедлива.

— Биосонда 4-С. Имайте предвид, че справедливо е това, което запазва живота на повече хора, без оглед личностите на времето. Предупреждавам да не се повлияете от разбиранията на обекта!

— Приех.

— Биосонда 4-С. Подгответе варианти за намеса в събитията в един решителен миг, който да раздвои хода на времето!

ЖАН-ПИЕР МАТИОЛИ

Ето това е, най-после! Снощи най-после шансът ми проработи! Нямало било хора, белязани от съдбата. А аз веднага почувствувах онзи, щом застана до мен! Почувствувах, че ще започна да печеля, че зарът ще върви! Четири златни само отведнъж, с трите кръста! После малко загубих, но като започна!

Яд ме е само, че и братовчедите Жералди спечелиха. Искаше ми се те да загубят, а не този отнесен доктор. Много се пазеха те, бяха въвн от големите удари.

Господи, какви хора ходят по земята! Дойде на масата, развърза кесията си и я изсипа! Така ли се прави? Че можеш да имаш пари — можеш. И никой не те пита как си ги спечелил. Но да изсипеш двадесет екю! Вижте ме, господа! Имам, а?

Право да си кажа, хвана ме яд, като видях тази купчина на масата. Какво си мисли той, че ще започнем да му се кланяме — заповядайте, месир дотторе? Ами. Там, пред заровете, всички сме равни.

Я поне пред себе си не се преструвай! Равни. Онзи доктор е натъпкан с пари, губеше и окоето му не мигаше. Фортуна била жена и не трябвало да ѝ се вярва! А аз за едно екю съм готов... е, какво съм готов? Никак не сме равни и в това е бедата! Той е с карета и слуги, а аз прося всяко су от баща си! Разтрепервам се, само като си помисля!

И колко ли е богат? Наивен и богат. Щял да влага парите си в манифактурата на баща ми. Че моят миличък татко ще го изгризе като печено пиле и ще хвърли кокалите през прозореца. Той си има деветдесет и девет начина да го обере, и то така, че този смешен доктор да не смее да се оплаче някому! Триста екю, боже мой! Аз с триста екю бих могъл въобще да плюя на всичко и сам да стъпя на краката си! Но какво пък, трябва и от снощното да съм доволен! Спечелих дванадесет екю, кога съм очаквал такова нещо! Десетте ще отида и ще хвърля на милия си баща да ми даде полицата. Две ще запазя за довечера. Ще падне смях, ако онзи доктор пак се появи.

Впрочем интересен е. И защо все ми се струва, че някъде съм го виждал? Тези тъмни очи, като трескави, бледото лице. Но къде мога да съм го виждал? Пък и толкова хора си приличат!

А и много особени ръце има, с дълги тънки пръсти. Ха! Не му помогнаха дългите пръсти, всичко загуби.

Не, особен е този доктор. И така, когато стоеше до мен, ме обземаше едно смущение. От други не се смущавам, а от него. Но е глупаво. Просто защото видях, че е богат, затова. Мон Дьо, богат е! Отвори кесията и пред всички ни...

Но сега стига за него! Трябва да се приготвя и да се явя пред достопочтения си баща и обичния си брат. Кесията е тук, вътре ли са парите? Вътре са. Да, две екю настрани, за довечера, останалите десет... Право казано, жал ми е за тях, можеше да попритисна стария, той щеше да ги плати. Къде ще отиде? А аз — горд. Плюе светът на твоята гордост, драги! Гордост без пари? Че ти си само смешен, Жан-Пиер Матиоли! Кой си ти? Синът, и то — малкият син. Нали чу снощи? „Дали не е ваш роднина уважаваният месир Матиоли?“

Разсмива ме. От кого е уважаван? От беднячките, които си бодат очите в манифактурата му? Че той ги купува от съдилищата на краля и те му работят за един сух просеник! Всеки знае как се прави и как го прави моят уважаван баща. Някоя беззащитна вдовица, двама свидетели, съдията на негово величество не взема много — и присъдата е готова. Или каторга, или на просеник и вода в манифактурата. И целуват ръцете на месир Матиоли, защото той е благодетел. А пък аз съм син на уважавания месир и всяко су, което съм имал, е негово. И дрехите на гърба ми, и обувките, дори батистената кърпичка — всичко. Той е подлец, а аз какво съм? Мразя го. Но съм същият. Дори сигурно съм по-лош, защото разбирам какъв негодник е, а не съм събрал сили да го напусна.

Да го напусна? Къде ще отида, какво мога? Ха! Жан-Пиер Матиоли иска да пречисти душата си и тръгва заедно с бедняците по кейовете! Или се продава като наемен солдат за една храна и два талера годишно. Подъл съм, не ми стига смелост да го сторя. Пък и никой не избира родителите си, нали? Добро извинение, няма що.

Да вървя. По стълбите, през вътрешния двор. В кантората са, както винаги. Морис слугата е въвн, нека съобщи за мен.

— Добър ден, татко!

Никак не изглежда добър денят. Бернар, този мазник, не вдига очи от сметките. А моят уважаван баща едва-едва отговаря. Няма да се дразня, няма. Любезно, колкото мога. Сега ще видя лицата им.

— Вчера не успяхме да довършим нашия разговор, татко!

Ами, не сме успели! Но така е добре.

— И затова сега си позволявам да го подновя. Стана дума за една жалка полица, която искам да уредя, ако нямате нищо против!

Мълчат, но как загледаха! Бернар остави проклетите си сметки. Време беше.

Сега — кесията. Не много бързо, така. Едно, две и още две и още... десет.

— Ще ги преброите ли, татко? Десет бяха, цали?

Старият се държи. Мускул не мръдва по лицето му. А умира от любопитство, сигурен съм.

Чакам небрежно. Един поглед наоколо. Бернар се е съвзел, захванал се е да чисти перото си. Старият размисля. Страшно му се иска да попита, но няма да го стори, познавам го.

Бръква в бюрото си и бавно ми подава полицата. И не посяга към парите. Сега — само с върха на пръстите да я взема — тази омерзителна хартийка. На парчета — и на пода! Морис ще ги събере.

— Е, мисля, че приключихме нашия разговор, татко!

— Не сме.

Така ли? Какво е намислил?

— Слушам ви, татко.

Иска да каже нещо, на устните му е. Някое назидание, разбира се. Или ще ми предложи да работя в манифактурата, както толкова пъти ми е предлагал.

Не. Опира се на бюрото и мълчи. Не желае пред Бернар, а му е неудобно да го отпрати. Преценява. Какво толкова? Дали съм ги спечелил на зарове, или съм ги взел на заем — тези десет екю. Не е в тях работата.

— ...После.

Разбира се, „после“. Ще чака отново да закъсам. Знае, че сега нищо няма да приема от него.

— Както обичате, татко! Моите почитания!

Един поклон и тръгвам. Ще каже ли все пак нещо? Не, няма.

БЕРНАР МАТИОЛИ, ГОЛЕМИЯТ СИН

Излезе хлапакът. Наброи парите и си отиде. А можеше да почака два-три дни. Старият беше притиснат, щеше да плати. Няма синът му да лежи в Тампъл, какво ще стане с търговията! Пък и не само с търговията, ами хората от Оран, с тези сделки какво ще стане?

Горд, а? Хлапак. И само бърза, бърза. В живота трябва да изчакваш, в това е силата. Унижават те? Изчакваш. Друг бил по-силен от теб, ограбва те. Ами ще те ограбва. Изчакваш, няма постоянно да е по-силен. Ще чакаш. Той какво си мисли моят мил брат? Че умирам от удоволствие над сметките, вонящите му сметки на стария? Чакам. Можех да се оженя, да се отделия. И да изпусна всичко, така ли?

Смешен хлапак. Вижте ме, ето ви парите! И никой не знае откъде ги е взел, а?

Старият мълчи. Засегнат е. Е, да. Винаги е обичал повече брат ми. Ако аз го бях направил това, окото му нямаше да мигне! Но когато е до любимия син... друго е, нали! Ще видим, скъпи татко, как твоят любим син ще си строши шията! Защото ще я строши.

Старият се размърдва. Време е, време.

— Бернар, запишете тези пари! И се погрижете лихвата да бъде приведена за месир Лео Коен!

— Веднага, татко!

Значи — Коен. Онзи хитрец, той е подкупил полицията! И колко ли лихва е поискал? Ще видя.

Старият става, гледа през прозореца. Е, да, огорчи те любимият син, скъпи татко! А другият, нелюбимият, той ще запише, той ще превежда лихвата...

— Бернар, вие знаете откъде са тези пари, нали?

Започна. Сега да внимавам.

— Разбира се, татко.

— Знаеш или само предполагаш?

— Имам някои... приятели, татко.

Говори ми гърбом. Ще се обърне, само как ще се обърне!

— И дори научих... кой ги е загубил.

— Кой?

— Онзи сеньор, който беше вчера тук. Боргаручи.

Обръща се. Колко са свити очите му. Като остри сиви точки.

Изненадан и разтревожен. Така. Много да внимавам.

— Сигурен ли си, Бернар?

— Аз имам сигурни приятели, татко.

Ами, имам. Всяка дума трябва да плащам.

Приближава до бюрото си, сяда тежко. Ще размисля, нека да размисля. Аз пък ще гледам моите сметководни книги. И пак ще чакам. Има един въпрос, който трябва да зададе.

Мълчи, не го задава. Разбирам, разбирам. Не иска да има работа с моите приятели. Ще сгрешите, татко! Който желае много да печели, трябва много да знае за хората около себе си! А който желае много да знае, трябва и много да плати, за да спечели. Така е, въртележка.

— Бернар, според твоите приятели какъв е месир Боргаручи?

Добре. Това беше въпросът.

— Не ви разбирам, татко?

— Какъв е, казах. Измамник или богат прахосник? И откъде познава брат ти?

— Доста въпроси, татко. И мъчни.

Старият се пресяга, отмества с ръба на дланта си пет от десетте екю. Да, пет са. Побутва ги към ъгъла на бюрото.

— Ще запишеш в книгите само пет екю!

Пак това скъперничество! Друг би дал и десетте. Но нищо. Като отделя две, с останалите ще свърша работа. Лакеите на мосю Фоан ще им видят сметката. Значи — откъде Боргаручи познава брат ми? Само от дома на Фоан? Може, но нещо... Ами че той и Боргаручи, като иска да влага парите си, иска да понаучи повече! Като че ще разбере това от Жан-Пиер!

Подозрително, много. А може би тази вечер брат ми и месир Боргаручи пак ще се срещнат?

АЗ, ТЕОДОРО

Не ми е добре, цял ден прекарах в полусън. От време на време като че заспивах, но не помня кога съм бил буден. Затова пък много ясно помня един кошмар — все един и същ! — който ме измъчваше.

Като че съм на брега на морето, на онзи бряг при кариерата в Сардиния. Вечер е, слънцето залязва. Но защо са две слънца? И много странни. Аз разбирам, че са странни, но никак не се учудвам, сякаш винаги е било така. Едното слънце е голямо, оранжево-червено, с мътни ивици — вечер то често е такава. Само че залязва не на запад в морето, както го виждахме ние, каторжниците, а на юг. А от север изгрява друго слънце, дори не знам дали е слънце. Ярко, нетърпимо ярко. И сенките от мраморните скали са някак различни. Остри, късащи очите.

Аз не гледам това слънце, гледам към морето. Там, край брега плава галера. На нея е Мария. Права е, с едната ръка държи Клод, с другата е прегърнала Андре. И никой друг няма на галерата, вълните я отнасят все по-далеч. Чувствавам, че ще си отидат, че ги виждам за последен път. И ме раздира страшна мъка. Втурвам се към морето. Водата започва да ме залива, но влизам. Гърдите, шията, устата. Опитвам се да плувам, но не мога. Тегли ме към дъното каторжническата верига. Потъвам, задушavam се. И в душата ми е само една ужасна мъка, нищо друго.

Повтаряше се, потретьаше се — все същото. И друг път съм имал кошмари, но такъв мъчителен — не. Това, че виждам Мария и децата, разбирам — аз ги виждам и найеве, те са винаги с мен. Но какъв беше онзи бряг? Сардиния? Морето беше различно, чувствавах, че е така. И двете слънца, защо?

Тежко ми е. А не мога да си позволя да остана тази вечер, може би тя ще е много важна. Чакат ме. Онези двамата гарвани с нагли очи и ловки ръце. Те ще гледат колко е пълна кесията ми и ще пресмятат наум колко да ме ограбят. И малкото гарванче, Жан-Пиер, и то ще чака. Ще треперят ръцете му, когато ще посяга към чашата със заровете.

Забавно, господи, как е забавно! Всеки от нас си мисли, че надиграва другите!

И аз така си мисля, но не съм сигурен. Вече не съм сигурен дали съм прав. Защо трябва да се разплащам с подлеца Матиоли чрез неговия син? Че тогава аз съм същият подлец! Честно и просто е да отида при Матиоли, да измъкна шпагата и да му кажа: „Помниш ли ме? Помниш ли онзи, когото предаде? Аз, Теодоро Булгарели, идвам от ада!“ И бавно да прониза с острието гърлото му! Така ще бъде честно.

Лукавий, ти ли пося съмнението в душата ми? Ти. Това също е подло! Искаш злото да остане ненаказано, нали?

Ти затова ме надари и с магията. Онзи, който раздава живот, не може да убива.

Може, Лукавий! Нека съдбата отсъди. Нека тя хвърли своя зар! Нека злото само изяде себе си, като змията — своята опашка! Това ще е правдата.

Надигам се от дивана. Трябва да вървя.

— Мишел!

ЖАН-ПИЕР МАТИОЛИ

Ето го, идва. Така е, драги месир Боргаручи! Който веднъж вкуси от отровната надежда на заровете — за него връщане няма! Снощи изгуби, тази вечер искаш да си върнеш. И напразно се преструваш, че двадесет екю нямат за теб никакво значение! Щом си тук, значи имат.

Пристъпва към нашата маса. Е, разбира се.

— Моите почитания, месю!

Изглежда ми по-бледен от вчера, изморен. И не бърза да играе, стои встрани.

Знаем, знаем тази пиеса, месир. Не сте заинтересован, ще заложите така, между другото. А после ще видя как ще сграбчите чашата и как ще гледате заровете!

Един лакей разнося вино. Кристални чаши върху сребърен поднос. Да опитам, поне това мосю Фоан раздава тук безплатно.

Скъпо вино, тежко. А лакеят е сигурно нов, като че не съм го виждал. Възпитан, но не е приятен. Очите му не ми харесват, втренчени и безцветни.

По дяволите, седнал съм да разглеждам един лакей и да мисля за него! Сега друго е важно — месир Боргаручи, какво той ще направи.

Точно така, месир. Бавно приближаване до масата.

— Уважаеми господа, ще позволите ли да взема участие във вашето забавление?

— С удоволствие, месир Боргаручи!

Вади кесията си, отсипва от нея и я полага до себе си. Не помалко от тридесет екю! А в кесията поне още двадесет! Той е побъркан! Побъркан!

Почакай, почакай... А може и да е решил... Какво да е решил?

Да ни разсипе. Когато човек играе с много пари... По дяволите, да става каквото ще! Играя и аз!

Залага. Още първия път две златни. Всичко толкова имам, но влизам. Единият Жермалди играе, другият — не.

Господи, помогни ми! Този път, господи, за да мога да продължа!
Нямам ли право веднъж и аз на шанс?

Чашката е студена в дланта ми. Като че прекалено дълго я разклащам, страх ме е. Сега!

Трите кръста! Печеля! Шест екю на първо хвърляне!

Боргаручи се усмихва. Жермалди е свил устни, другият се прави на разсеян. Сега е мой ред да определям залога.

Колко? Долу са шест екю. Нещо ми говори... говори.

— Всичките шест, месю!

Аз съм луд. Спечелих и веднага хвърлям всичко на вятъра!

Боргаручи се усмихва както преди. Отброява шест екю и ги побутва към моите. Жермалди размисля. Може би ще играе... Дано се откаже, дано...

Какво казва Боргаручи? А, обърнал се е към иконома на масата. Иска нова чаша с нови зарове, тези му се стрували изцапани. Това е фразата, разбира се. Щом се страхува да не го мамат.

— Веднага, месир!

Новата чаша като че е малко по-тежка. Аха, Жермалди се отказва. Оставаме двамата.

Боргаручи дори не разклаща чашата. Хваща я и я обръща.

Нищо. Една луна, змия и стрела. Господи, помогни ми!

Разклащам. Човек трябва да почувствува момента, когато да захлупи чашата. То просто се чувствува. Мигът, онзи миг, когато си сигурен, че печелиш и че по-рано и по-късно е загуба! Разклащам... Вътре заровете потракат... Сега ли? Не, не... Още малко. Напрягам се... Да! Три слънца! Печеля, печеля!

Устата ми е пресъхнала. Обръщам се. Онзи лакей с подноса е на две крачки. Приближава.

Вземам една чаша и бавно я изпивам. Сега трябва да съм хладнокръвен. Един Матиоли. Губи или печели — няма значение.

— Месир, да играем на всичко?

Това аз ли го казах? Е, това е краят. Той ще приеме и ще загубя. Защо, защо го направих?

Приема. Продължава да се усмихва. Отсипва още от кесията си, вече ги брои. Дванадесет екю.

Двамата Жермалди са се отказали. Стана горещо и избягаха!

А аз какво правя, боже мой! Сега само кураж! Ако сега спечеля — прекъсвам. Край, няма повече! Още веднъж само...

Той взема чашата и пак така небрежно я обръща.

Средно. Слънце, луна, стрела. Имам шанс.

Защо е така тихо? Да, наоколо са притихнали, събрали са се от съседните маси. Гледат.

Гледайте, дано в ада се продъните!

Сграбчвам чашата и я обръщам.

Два кръста и слънце. Печеля.

Краката ми са се подкосили. Но няма да падна, ще издържа.

Събирам към себе си златото. Край. Повече за тази вечер няма, няма... Стига ми...

АЗ, ТЕОДОРО

Я гледай, той се уплаши? Не-е, рано е да свършва!

— Моите поздравления! — казвам. — Мосю Матиоли, тази вечер шансът е ваш! Поздравления!

Събрал е парите. Само кимва.

— Е... — поклащам глава — ...нищо друго не ми остава! Сега за мен е въпрос на чест...

Какъв въпрос на чест? Глупости.

— ...да ви предложа да играем на всичко. Както вие имахте добрината преди малко!

Той ще припадне. С какви очи ме гледа, като несвестен!

— Но въобще... както желаете! — добавям.

Трябва да приеме. Веднъж той е предложил на всичко. Сега мога аз. И той го знае. Ако откаже, всички ще го гледат с презрение — от тази вечер нататък.

Мълчи. Жълт е като завесите. Захлупил е с длан златото.

Как му се иска да откаже! И как не може!

Наоколо — нито звук, нито дума. Само отгатък, в другия салон се чува нечие неясно бърборене.

— Аз... аз... — шепне той.

— Решението е само ваше! — казвам достойно. И, малко отвисоко. — Въпрос на чест, драги Жан-Пиер! — Като че може да има чест при такава игра!

— Приемам... бога ми, приемам!

Е, това е. Гледайте, гледайте сега и мълчете, месю! Виждал ли е такова нещо този прокълнат дом на Фоан?

Изсипвам остатъка от кесията на масата. Събирам златото и го помествам напред. Жан-Пиер като сомнамбул притиска спечеленото и бавно, бавно го мести по сукното. Не събира двете купчини. Сега играе моето срещу неговото злато.

Вземам чашата, хвърлям в нея заровете и започвам да я разклащам. Дълго, като че ли се колебаю. Така трябва. После я

захлупвам и я вдигам.

Две змии и луна. Значи — нищо. Заровете така са паднали, че езичетата на змиите сочат луната. Съдбата. Добре реши тази съдба!

Жан-Пиер сграбчва чашата, разклаща я с две ръце. Заровете дрънчат тревожно. Избира мига, като че може да се избира такъв миг, и я обръща. След това веднага я вдига.

Три кръста.

Става ми страшно. Това е знак. Лукавий, ти ги нареди, нали? Нямаше нужда да ми сочиш три кръста на още живи люде!

А Жан-Пиер не вярва на очите си. Прехапал е устни, стои.

— Поздравявам ви! — казвам глухо. — Вие сте изключителен играч, мосю Матиоли!

Няма сили да отговори — дори най-обикновена учтивост.

Протяга длани и събира златото. То се разсипва между пръстите му, той го събира отново. Надвесил се е над него с безумни очи, като че някой се готви да му го изтръгне.

Сега ми остава още много малко, почти нищо. Трябва да почакам да се успокои и да е в състояние да ме чуе. Тогава ще му кажа само няколко думи, не повече.

Търся с поглед някого от лакеите. А, ето един там с поднос. Кимвам му, той пристъпва. Колко леко ходи, като че се носи над пода! Обучен. А, това е онзи, същият... със странните очи. Немигащите. И със затвореното лице. Откъде го е намерил мосю Фоан? Всъщност какво ме интересува?

Вдигам една кристална чаша. Жан-Пиер се колебае дали да ме последва. Няма да ти вземат златото, няма!

Е, взе и той. Ръката му трепери, ще разлее виното.

— За вас — казвам. — За най-добрия играч! Салю!

И изпивам чашата на един дъх. Тръпчиво вино. Като в таверната на Големия Жан. Колко отдавна беше онова тогава! Като че е било в друг живот, не моят.

— Мерси, месир! — най-после проговаря Жан-Пиер.

Изпива я и той на един дъх и я оставя на подноса. Сега ще натъпче златото в кесията си. Натъпква го. Съвзел се е, ръцете му вече не треперят. Добре.

— Радвам се, че се видяхме с вас — казвам. — Защото тези дни ще пътувам, нямаше да имам удоволствието и честта. Но може би във

вторник ще се видим пак, макар и не тук...

— Вторник, защо вторник? — свива вежди той. — И защо не тук?

— Смятам да посетя кантората на вашия уважаван баща тогава. Ще внесе при него... всъщност нали говорихме с вас? Ще внесе триста екю. А може би, ако се споразумеем, ще бъдат повече. Петстотин.

Слуша ли ни някой? Наоколо всички са се върнали към масите си, играта е продължила, ние сме един до друг с Жан-Пиер. И въпреки това имам чувството, че ни подслушват. Кой? Онзи лакей? Но той е доста далеч.

Жан-Пиер ме гледа учудено.

— Вие... се споразумяхте с баща ми?

— Мисля, че да.

Покланям се.

— А сега трябва да се оттегля. Довиждане, мосю!

И си тръгвам. Съпровождат ме с погледи. Някои са съжалителни, други — злоради, трети — любопитни. Месир Боргаручи загуби и си отива. Боже мой, колко са слепи понякога хората.

Мишел чака в антрехола. Загръща ме в наметката, вълн вали. Побледнял е. Чул е, разбира се, че господарят му е загубил. Тези неща слугите веднага разнасят. Но не може да повярва, не иска да повярва.

— Загубих, Мишел, вярно е! — казвам.

Крачим към изхода, съпроводжани от почтителните поклони на лакеите.

— Че тя, съдбата — казвам, — не била твърде скъпа! Знаеш ли, Мишел, не струва дори и петдесет екю!

Мисли си, че съм несвестен от загубата. Нека си мисли.

Излизаме. Над Париж вали тъмен пролетен дъжд. От покривите се стичат ручейчета, пълзят по плочниците, искрят от светлината на борините.

Отстрани се чуват конски копита. Пристига Лука с каретата.

Над Париж вали. Колко съм сам, господи! И как нищо няма значение за мен. Освен моето отмъщение.

* * *

— Обектът Теодоро продължава да следва своя замисъл. Върши го много логично и последователно. По моя преценка и съобразно поведението на живите същества в квадранта, той е в правото си да постъпва по този начин.

— Биосонда 4-С. Не сме изисквали от вас преценка за поведението на обекта. Вашата задача е да осигурите връзка и да действувате в момента, когато наредим.

— Връзка осигурена.

АЗ, ТЕОДОРО

Трябва да престана да лекувам. Ако не спра... Старецът Парацелз ясно го е казал. Арс магистериум санати изчерпва напълно силите и някой ден просто ще угасна — като свещ, която е изгоряла. Въпросът е: кога?

Всъщност засега още се държа. Мога да се съвземам, макар и по-бавно от преди. Завчера, в неделя, трябваше да лекувам дъщерята на баронеса Дьо Годел. Успях, но това ми струваше целия вчерашен ден, а и днес още не съм съвсем добре. Не можех да откажа на баронесата, дъщеря ѝ е в свитата на кралицата майка. Само това вече струва цяло състояние. Ако нейно величество не блести с щедрост, то баронесата умее да се отплаща... Злато. Раздавам живот за злато. За да купувам със златото смърт.

Много размисляш, драги Теодоро! А днес трябва не да размисляш, а да действуваш!

Матиоли се хвана. Вчера изпрати иконома си с едно кратко писмо. Там, на писалището е.

„Високоуважаеми месир Боргаручи!

Ако вашето предложение е още в сила, определете деня, в който ще го изпълним. Ще ви бъда благодарен да определите и мястото, и часа, за да поканя на това място и в този час негово превъзходителство месир Рибò, трети кралски нотариус, с чието присъствие и с чийто подпис ще бъде закрепено нашето съдружие.

Като изказвам своето уважение към Вас, оставам в очакване на отговора Ви.

Виченцо Матиоли“

А пък аз едва имах сили за няколко реда.

„Високоуважаеми месир Матиоли! Ако е удобно, утре, вторник, във вашата кантора, в обедния час.

Уважаващият Ви Теодоро Боргаручи“

Ясно, уплашил се е. Заговорила е хитрата му търговска душичка. Ще разпилее този наивен доктор богатството си, няма да остане нищо!

Да побързам, да побързам! Пуснал е хора да ме следят, научил е как изгубих последния път. Не би имал нищо против да губя, ако печели синът му, но не е сигурен нито в играта, нито в хората, които я играят... Затова не се бави, не се пазари за лихвата!

Жан-Пиер дали му е казал, че мога да внеса петстотин? Едва ли, запазил е това сведение за себе си.

Хайде, торбичката със златото е готова. Триста екю. Дали пък не е прекалено много за подлата душичка на Матиоли?

Не е. Примамката трябва да е тлъста!

— Мишел! Къде си, проклетнико!

Боже мой, и гласът ми вече не е същият!

ВИЧЕНЦО МАТИОЛИ

Дали ще дойде, дали-и? Тоя смахнат доктор може да се откаже в последния момент, това може да се очаква. Но защо пък да се откаже? Той сам предложи парите си... Да, но ако някой му наговори това-онова за мен... Току-виж, че размислил. А врагове дал бог! Матиоли такъв, Матиоли инакъв. И ще се откаже. Ще отлетят тези хубави пари, дори няма да ги помириша.

Вън под прозореца трополят коне и колелата на карета. Нямам търпение, ще погледна зад завесата.

О, идват! И то двамата! Долу е спряла каретата на месир Рибò и слугата разгъва стълбичката. А в площада влиза каляската на доктора. Сега — никаква прекалена радост на лицето! Сделка, съдружество в някои търговии, нищо повече! Иначе ще помисли, че малко лихва взема. А всъщност аз много му давам!

Морис отваря вратата.

— Негово превъзходителство месир Рибò, трети кралски нотариус!

И почти веднага след това:

— Месир Боргаручи, доктор по медицина и философия!

Бързам да посрещна Рибò. Ето го. Влиза, като се подпира на бастуна си със страдалческо изражение на лицето. Хитър мошеник. Преструва се на болен и изнемощял, за да не му завиждат много! А такъв, с бастуна, го зная откак съм в Париж! Но понеже е с височайше благоволение трети нотариус — всички тичат при него, а колегите му го чакат да умре вече двадесет години!

Поклони и приветствия. Сега — Боргаручи.

— Удоволствие и чест е за мен да ви видя тук, месир!

Не носи нищо със себе си! Празни ръце? Отказал се е. По дяволите, отказал се е и сега ще избърбори някакво извинение!

— Надявам се, че нашето устно споразумение, месир, е още в сила?

— Разбира се — отговаря. — Защо да се променя?

Вижда погледа ми и му става ясно. Засмива се.

— А! — казва. — Сумата е вън, у моя слуга.

Лъжец, глупак! Как така ще остави цяло състояние у слугата си? Даже Рибò се извърща и се взира в него. А този нахалник се хили. И какво чувам!

— Че той е първи парижки крадец! Торбичката е на по-сигурно у него, отколкото у мен!

Господи, с какъв човек ми се е паднало да имам работа! И този доктор е спечелил такова богатство! Малко вземам аз от теб, месир, много малко!

Сядат. Морис поднася вино. Рибò разгъва листовете си, вади печата на кралски нотариус. Не иска вино.

— Не съм здрав, месир Матиоли, никак не съм здрав!

Изобразявам нещо като съжаление на лицето си. Плодове? Сладкиши? Не, не бил здрав. А като зная само как ти се пие, стари хитрецо!

Затова пък Боргаручи пие. Виж, този наистина не ми изглежда много здрав. Една болнава бледност има по скулите му, очите му светят като на трескав.

Диктувам споразумението. Докторът слуша и кима. Рибò скърца с перото. Не е довел писаря си, правилно. Няма защо много хора да знаят за тази сделка, Рибò усеща накъде духа вятърът. Този вятър ще му донесе двадесет екю. А дали да не отбия малко, да му дам петнадесет? Не, не бива. Старецът има много влиятелни приятели, може да ми навреди. Но все пак двадесет са прекалено много, хитрецо! Свършвам.

„...като присъстващите Теодоро Боргаручи и Виченцо Матиоли положиха пред мен своите подписи...“

— Дали не е време да извикате слугата си, месир?

— Като че да.

Изправя се, отваря вратата.

— Мишел!

Този Мишел е истински вагабонт. На лицето му е написано. И положително се е опитал да говори на господаря си нещо против мен. Само че не е успял.

Слага торбичката на бюрото и я развързва. Сега Рибò да преброи парите и да подпишем... Дано да не се откаже, дано... Още не е

свършено всичко!

Риб̀о брой. Много дълго, прекалено... Най-последно.

— Потвърждавате ли, месир, че сумата отговаря? Ако смятате, че условията на вашето споразумение са изпълнени, моля да подпишете.

Подписвам. Той взема другото перо, топва го в мастилото и подписва. Край.

Сега остава само да се разплатим с високоуважавания кралски нотариус. Плащаме — нищо особено.

— Месю, още тази седмица можете да минете при мен в нотариата, за да получите необходимите преписи.

Ясно, лисица такава! Там трябва да ти донесем добавката.

Кланяме се. Риб̀о взема бастуна и си тръгва. Подир него поема и Боргаручи с противния си слуга.

Тръгват ли си наистина? Заставам на прозореца и издърпвам малко завесата. Златото блещука на бюрото.

Риб̀о се качва в каляската си и заминава. Боргаручи стои и чака да му докарат каретата.

По дяволите, точно сега ли трябваше? На входа излиза Жан-Пиер, отива някъде. Ще се видят. Разбира се, поздравяват се, дори разменят няколко думи. Жан-Пиер поглежда нагоре, значи — казал му е.

Идва каретата, Боргаручи си заминава. Жан-Пиер пресича площада и потъва в тълпата.

Всъщност какво толкова е станало? Нищо. Боргаручи му каза за нашата сделка. Че той все едно щеше да научи. Не зная, не зная, много ми е неприятно. И не мога да си обясня защо.

Стига съм се чудил, сега трябва да скрия златото в моя трезор. И да помисля как най-добре да го използвам. Скъпи месир Боргаручи, ако смяташ, че вече ще го видиш — лъжеш се!

АЗ, ТЕОДОРО

Може би още тази нощ ще се реши всичко, може би утре. Но не по-късно. От три дни младият Матиоли губи, разпиля спечеленото от мен. Онези братовчеди не си поплюват, разбрали са, че Жан-Пиер трябва да бъде обран докато е време.

Значи — тази нощ. Когато си имал щастие, и то неочаквано, а след това да видиш как печалбата изтича под пръстите... о, тогава изкушението става неудържимо!

И тази странна случайност — да се срещнем с Жан-Пиер на излизане! И да мога да му кажа, че съм внесъл парите при баща му. Случайност ли беше? Едва ли. Младият Матиоли е видял идването на нотариуса, моята карета. Поискал е да узнае какво се е случило. Сега узна — триста екю лежат в трезора на баща му. Но дали знае къде е трезорът и как се отваря?

Сега аз мога само да чакам. Мишел е напалил камината в салона, донесъл е моята любима кожа, с която се загръщам, на два пъти попита дали имам нужда от нещо. Виждам в очите му загриженост. Колко отдавна беше, когато някой се грижеше за мен!

Тази нощ. Виченцо Матиоли, аз съм решил. Ако твоят син те пожали, ще ти подаря живота. Повече няма да те преследвам. Ще знам, че си възпитал син, който може да надвие изкушението. Дори само за това си заслужава да живееш, макар че си подлец.

Колко приятно грее камината! Дървата пламтят и пукат, разсипват синкави искри. А на мен все ми е студено.

Минутите вървят, вървят. По стените играят огнени отражения, като духове — безплътни и ярки. А навън зад прозорците е мрак, нощ лежи над спящия Париж.

Аз чакам, Жан-Пиер Матиоли.

ЖАН-ПИЕР МАТИОЛИ

Има дни, в които върви, и дни, в които сякаш дяволът се е закачил за мен. Просто не мога да разбера какво става, защо е така. Вчера не вървеше, онзи ден — също. И днес губя. Спечелих малко отначало, после като започна...

Слънце, две змии. Губя.

Луна, стрела... третият зар се търкаля още. Нищо. Змия.

Два кръста и слънце. Сега ли трябваше да дойдат? Почти нищо не си върнах. Малки бяха залозите.

Сега ще опитам по̀ на едро. Готови ли са всички? Ще повиша на две екю. О, защо го няма Боргаручи? Той приемаше такива залози. Малкият Жермалди приема. Лошо. Той има шанс тази вечер.

Да видя! Проклети зарове, точно сега ли? Две стрели, змия. Нищо не е. Жермалди хвърля. Разбира се, два кръста и слънце!

Губя, но ще удвоя. Четири екю. Да ви видя куража! Приемат и двамата. Подозрително ми е, те въобще са ми подозрителни.

— Мосю иконом, тези зарове ми се струват изцапани!

— Веднага, месир!

Носи нови зарове и чаша. Хайде!

Господи, защо така? Кръст и две змии. Някой от тях непременно ще хвърли повече!

Малкият Жермалди печели. Два кръста и стрела. По дяволите, всичко или нищо!

— Десет екю, месю!

Това е, край. Аз съм луд. Те приемат. Сега ще се реши...

Свърши. Луна и две стрели. Те печелят.

Просто не мога да повярвам, че е свършило. Онзи ден имах пари, много пари. Сега нямам нищо. Трябва да си вървя. Виж, ако баща ми беше човек, да ми даде на заем... Но не е.

— Мосю Матиоли...

Кой е? Какво иска от мен?

Малкият Жермалди. Той ми предлага заем. Срещу полица, разбира се. Колко? Двадесет, дори тридесет екю.

Ще взема. Бога ми, ще взема и ще си ги върна!

Отделяме се малко встрани. Охо, той имал готови полици! Само името и подписът. Тридесет екю. Наброява ми ги. Ако баща ми беше човек, нямаше да се унижавам... Той има сега в трезора си не тридесет, а триста екю!

Господи, защо не е тук Боргаручи, така ми вървеше с него!

Започваме.

— Пет екю, месю!

АЗ, ТЕОДОРО

Всички спят, трябва и аз да се опитам да поспя. Но не мога. Сега Жан-Пиер играе на зарове, взира се в тях. Не играе той, аз играя с неговите зарове, само че той не знае това.

— Месир, желаете ли нещо?

Аха, Мишел. Толкова тихо е влязъл!

— Нищо, Мишел! Сложи само малко дърва в камината!

— Болен ли сте, месир?

— Не, Мишел. Върви да спиш!

Лъжа аз, добре лъжа. Болен съм. Душата ми е болна от спомени. И никакво отмъщение няма да ми помогне. Но аз и не искам да ми помогне. Ще отмъстя и ще си отида. Ще помогна още на няколко деца и ще угасна. Момченца трябва да бъдат. Като моите момченца, мир на праха им!

Мишел си тръгва.

— Чакай, Мишел! Още нещо.

— Заповядайте, господарю!

Отдавна не ме е наричал „господарю“. Прави го само когато го е страх от мен или — за мен. Сега го е страх за мен.

— Мишел! Утре рано сутринта искам да минеш през площад „Бюси“... там, където е кантората на месир Матиоли...

— Да, господарю.

— Ще минеш, ще поискаш да влезеш при него, и ще му кажеш, че аз, Теодоро Боргаручи, го поздравявам и му желая дълъг живот... За него и неговите синове. Разбра ли?

— Напълно, господарю. Лека нощ!

Излиза.

Огнените езици пълзят по дървата в камината, по краищата се ронят яркочервени, малинови въглени. Носи се тънък горчив мирис на смола.

Седя и чакам. Как ми се иска сега да поговоря с някого! С някой, който може да ми отговори на един въпрос... Зная аз, само ти можеш,

Лукавий! Но струва ли си? Ти ще излъжеш.

Дори и така да е, бих искал да ти задам този въпрос. Може би ще дойдеш?

Ела, Лукавий! Ти обеща, помниш ли? Каза, че когато те повикам, ще дойдеш! Чуваш ли ме?

Светлините по стените трептят, спускат се. Това не са светлини и сенки, много са плътни, сгъстяват се още повече...

Той идва! Той е там, в креслото отсреща.

Същият като преди. С черните горящи очи и кривата усмивка, с брадичката и дългите пръсти. Само наметалото му е друго, и жустокорът — черни са. Но някаква особена чернота, като че в нея има много други цветове — червен, зелен, кафяв. Може би не е Той, може би е кошмар?

— Е? — изкривява устни. — Не съм ти обещавал, но все пак те чух. Някакъв въпрос желаш да ми зададеш?

Не е кошмар. Той си е просто там.

— Ти всичко знаеш. Знаеш и въпроса ми.

— Как не? Ще ме питаш дали си постъпил справедливо. Нали е така?

— Така е. Отначало не се съмнявах. Но сега вече не зная дали имам право. А когато човек не различава вече доброто от злото — това е краят.

— Ти не си първият.

— В какво?

— Първият, който се пита дали трябва да отвърне на подлостта — с подлост и на измамата — с измама. Питаш се, значи си слаб. Силният не се пита и не пита никого!

Той отклонява поглед към камината. Дървата изведнъж се разгоряват.

— Все пак ще ми отговориш ли?

— Че аз ти отговорих! — вдига рамене Той. — Какво повече искаш?

Вдига рамене и стената зад него като че се разтегля, отмества се. Там има вече не стена, а друго. Скали. Остри, светловиолетови, прозрачни като аметисти. Къде могат да са тези прозрачни скали?

Зад кристалните скали се издига слънце. Онова слънце — оранжево-червеното, с мътни ивици.

— Къде е това? — казвам. — В твоите владения ли е?

Той леко се извързва.

— Не е. Можеш вече и без мен. Впрочем ти винаги си могъл!

Адъо!

И изчезва заедно с видението. Отново там има само стени, по които се качват и слизат отблясъци от камината. Трептят, протягат се като дълги пръсти към мен, после пъплят надолу...

— Господарю!

Отблясъците замръзват и се пропукват.

— Господарю!

Значи спя и се събуждам. И друг път съм размислял в сънищата си и съм знаел, че сънувам.

Отварям очи. До дивана стои Мишел. Кожата се е свлякла от краката ми на килима. Размърдвам се.

— Какво има?

— Господарю, бях на площад „Бюси“. Там се е събрала тълпа, голяма тълпа, господарю! Нощес е бил убит месир Матиоли. Същият, при когото...

— Да. При когото внесох парите.

Значи съдбата избра! Странно, не чувствавам нищо. Нито удовлетворение, нито жалост.

— Говорят, че го е убил малкият му син. После отишъл и се предал на стражата при Порт Сен Жак. Бил като несвестен. Все говорел нещо...

— Какво?

— Че бил омагьосан. Някакъв слуга го омагьосал...

Онзи, с немигащите очи. И Жан-Пиер го е забелязал.

— Глупости са това, Мишел!

— Разбира се, господарю! Ще заповядате ли нещо?

Не. Мишел се измъква, а аз се надигам от дивана. В камината отдавна има само сива пепел. Наметвам се и пристъпвам до прозореца, искам да видя утрото в градината.

Над розовите храсти слизат слънчеви лъчи, пясъкът по алеята блести, мокър от росата. Някъде високо свирука птица.

Матиоли плати за подлостта си. Значи съм прав.

Следващите са Дьо Белон и Лувуа.

* * *

— Съобщавам. Обектът Теодоро по обратен път извънсъзнателно прониква в Базата.

— Това установихме. Биосонда 4-С, бяхте предупреден да се намесите в решителния момент. Такъв момент се появи при финалната загуба на другия обект — Жан-Пиер Матиоли. Трябваше да повлияете на последната комбинация на заровете в играта. Защо не го извършихте?

— Прецених, че това ще запази живота на обекта Матиоли и няма да е справедливо спрямо обекта Теодоро Булгарели.

— Биосонда 4-С. Не ви е давано право на преценка. С вашите действия изгубихме една от възможностите. Изваждам ви от сегмента. Ще бъдете заместен от биосонда 7-С.

МИШЕЛ ЗА-ЕДИН-ГРОШ

Иди го разбери! Цял месец мина от убийството на оня лихвар Матиоли, а месир не се интересува какво ще стане с парите му! Старият — в гроба, младият — в Бастилията, кантората е поета от големия син, бъркотия, а той — сякаш не го засяга. Всички кредитори са се изредили на площад „Бюси“, съд ще има, той не отива. Наредете, казвам, нещо, месир! Ще го изпълня, проклето змийско гнездо е тази кантора! А той — като глух.

Просто не знам какво да направя, така ще си пропаднат тези триста екю! Яд ме хваща само като си го помисля!

Не знам, но нещо на лошо върви. И не само у нас в къщи. Едни слухове ходят из Париж, боже опази! Преди седмица на пазара при „Понт Нотър Дам“ чух, че в приюта на бернардинците двама души умрели от Черната. Вярно ли е, или не, но го казаха. А вчера и Жермен чула нещичко. Дойде си жълта-зелена. В абатството „Сен Виктор“ имало болни, но ги криели.

Господи, запази и помогни! Ако Черната налети на Париж, не се знае кой ще остане да се радва на живота! Но че има нещо, има. Плъховете са полудели. Слушам ги нощем, че тичат по тавана. Нагли са станали, не се боят. А свитата на Черната са те — плъховете.

Помня една година, още бях малък. И тогава така се говореше отначало — че плъховете са загубили страх от хората. Че после, като се започна! Всяка нощ на площадите горяха клади срещу миазмите. А мъртвите бяха повече от живите и нямаше кой да ги изнася. Умряха двете сестри на майка ми и ние избягахме. Пред вратите на Париж се бяха разположили на лагери войски и не позволяваха да се излиза, но ние се промъкнахме.

Господи, спаси и помогни! Дано да са само слухове!

Някой хлопа вън с чукчето. Идвам, идвам! Колко нетърпелив, чакай малко!

Важен един. На лакей ми прилича, но от важните. С карета е дошъл. На каретата има герб, не мога да различа какъв.

— Господарят ти в къщи ли е?

Нагъл. Синя ливрея и сини очи. И напират да влезе, без да е канен. Не на мен, драги!

— За кого имам честта да доложам?

— Аз те питам в къщи ли е! Отговаряй!

Едно, две. С рамото — той не очаква и полита. И захлопвам вратата. Гадина, блъска отвън. Спокойно-о! Щом идваш при господаря, ще се държиш както подобава! Те всички са такива нагли. От господарите си виждат, хората нищо не струват за тях. И колкото по-неуки, толкова по-нагли!

— Какво има, Мишел?

Господарят. Облегнал се е горе на стълбата.

— Един тука напират да влезе, месир.

— Отвори му!

Изчаквам малко и отварям изведнъж. Онзи полита напред, подскача на един крак и едва не пада. Просто не мога да не се захия от удоволствие.

Спира, покланя се. Вади от ливреята си писмо.

— Месир Боргаручи, баронеса Д'Евремон ви поднася своето уважение и ви изпраща писмо, което имам чест...

Плеци нещо усукано, а месир го слуша. Но когато тръгва към стълбата, месир вдига ръка:

— Моят майордом ще приеме писмото!

Онзи се колебае, свикнал е всички да треперят пред господарката му. И е много учуден, че някой не трепери. А месир само вдига рамене и се готви да се прибере.

Лакейска душичка! Господарката му хубавичко ще го наложи, ако не е предал писмото. Затова приближава и ми го подава. В сините му очи има отрова на усойница.

Сега аз тръгвам по стълбата. Поднасям писмото, месир го разпечатва — какъв голям восъчен печат! — сваля панделката. Чете, после кимва:

— Предайте на вашата високоуважаема господарка моите почитания! Ще се погрижа да я посетя най-скоро, навярно още днес!

И се прибира. Онзи си тръгва, без да ме погледне. Какво ли иска тази баронеса... как беше? Д'Евремон. Помощ за някой болен, какво друго?

АЗ, ТЕОДОРО

Ще отида. Не веднага, но днес. Ето го случаят! Значи думите, които между другото изпуснах пред бъривата мадам Годел, са свършили работа. Стигнали са до баронесата. Само не съм сигурен... не, никак не съм сигурен дали ще успея да излекувам сина ѝ!

Така както чух, синът на баронесата паднал срещу карета с изпуснати коне. Не го прегазили, минали на косъм от него, но оттогава малкият лежи безчувствен, като мъртъв. Не говори и не чува. Уплахата така е заседнала в разума му, че никой не е в състояние да я изгони оттам.

А аз трябва да излекувам момчето, това е единственият начин да се приближа до херцог Дьо Гиз. Баронесата е близка на херцога.

Дьо Гиз не ме интересува, други ми трябва на мен. Капитанът на личната му стража — Жофруа дьо Белон. И изповедникът му — абат Доминик Лувау. Те двамата, никой друг! Капитанът, който принуди Мария да тръгне към пламъците, и инквизиторът, който ме осъди в името божие!

Питам се мъчи ли ги съвестта им тях двамата за нещо? Не, те се смятат прави, насилието винаги смята себе си за справедливо! И винаги крещи за справедливост, когато — боже опази! — срещне сила вместо покорство.

Ако излекувам момчето, това ми осигурява достъп до херцога. И заедно с това ми осигурява ненавистта на абат Доминик, надявам се и тъпата омраза на капитан Дьо Белон. Приближените обичат да са малко, за да е голяма трапезата! А тук и някакъв Боргаручи се пъха!

Омразата често може да е лукава, но винаги е късогледа. Затова прави грешки. Да видим, да видим... Абат Доминик Лувау, много ми се иска да ме намразиш! За капитана съм сигурен.

Сега трябва да обядвам, после — да отпочина, да събера сили! Никога не съм лекувал подобна болест.

— Мишел! Обядът!

* * *

Богато имение. Дори по-богато, отколкото си го представях. Отвън, зад зида, човек не може да види добре парка със старите кленове и зимната резиденция на баронесата — Пале Д'Евремон. До портала има караулно помещение с цяла десетка от стражи. Добре се е погрижил херцог Дьо Гиз за своята близка!

Разтичаха се да отворят за моята карета, предупредени са. При друг случай не биха ме пуснали да мина покрай портала. Някой си доктор Боргаручи! Но сега дори вдигат пиките си за поздрав. Така е, синьор дотторе може да е нежелан, но е уважаван гост!

На входа на дома — двама лакеи. Други са, няма го онзи нахалник.

Мрамор, кристал, завеси от брокат. Майордомът ме води през антрехола, спира и се кланя. Насреща е баронесата.

Красива е, господи, колко е красива! Сега е ясно защо има такова влияние, а е само баронеса! Руса, с топли кафяви очи, прозрачна нежна кожа, тънки черти.

— Месир Теодоро Боргаручи, доктор по медицина и философия!
Това е майордомът.

Кланям се. В кафявите очи има любопитство. И надежда.

— Очаквах ви, месир дотторе!

Мелодичен глас. Всяко движение е премерено, заучено. Но нищо, тя е ослепително хубава. Свикнала е да ѝ се възхищават и дори сега, в нещастieto, пак го изисква с поглед. Добре, баронесо, възхищавам се, не ми е много трудно!

Повежда ме по стълбата към горния етаж и тихо разказва онова, което вече зная от мадам Годел. Момчето е минало покрай смъртта и оттогава е като жив мъртвец. Никой от придворните лекари не е успял да стори каквото и да било. Сега покрай леглото му са в непрекъснато бдение и четат молитви абат Грегоар и абат Жозеф, лично изпратени от негово преосвещенство Парижкия викарий.

Това е шанс — да попадна направо на съгледвачите на викария. Знае къде да ги праща негово високопреосвещенство!

Спалнята е полутъмна, със спуснати завеси. Само пред една от стените под голямата икона е запален свещник. Момчето е в леглото.

Седнал до главата му, един монах бърбре псалм и се кръсти.

Приближаваме бавно.

— Юрбен! — шепне баронесата.

Юрбен е зле, веднага личи. Сивкава бледност е покрила лицето му, то е като малка маска. Тънките ръчички са отгоре, върху завивката. Неподвижни.

Придърпвам една табуретка и сядам до леглото. Няма да бързам, вирам се дълго в личицето. После протягам ръка и докосвам малките пръсти. Хладни. Животът едва-едва трепти в тях.

Баронесата е застинала зад мен, цялата е слух и упование.

— Юрбен! — казвам. — Чуваш ли ме? Чуй ме, Юрбен!

Нищо няма по лицето, не мръдва и мускулче. Събирам волята си. Трябва да стигна до разума на момчето!

— Юрбен! Ако ме чуваш, мигни два пъти!

Някой ми пречи, долавям чужда воля. Абатът! Но аз съм посилен!

— Юрбен! Премигнй! Заповядвам ти!

Чуждата воля се оттегля, вторачил съм се в клепките на момчето. Трябва да мръднат! Трябва!

Трепнаха! Слабо, но се забеляза. Веднъж... два пъти. Чу!

— Господи! — въздъхва зад мен майката. — Господи!

— Юрбен! — викам силно. — Чуй добре! Утре вечер съм тук! Ще дойда и ще те излекувам!

Пламъкът на свещите се люшка от вика ми. Абатът в изумление се кръсти.

Изправям се и тръгвам. Малко съм замаян от усилието, но вървя. Чувствувам как зад мен пълзи онази, чуждата воля.

Излизам от спалнята. Спирам, трябва да си поема дъх. А баронесата ме изпреварва. Какво прави тя... господи! Коленичила е, пръстите вплетени едни в други. Моли се!

— Месир, обещавайте ми! Само той ми е, месир! Обещавайте ми, че ще го излекувате!

— Станете! — шепна. — Ще ви го върна, обещавам!

Тя избухва в плач и бавно се изправя. А аз вървя като насън — слизам по стълбата, излизам вън, качвам се в каретата...

— У дома, Лука! — И се отпускам на седалката.

Мишел ме гледа изумен. Какво има толкова?

Ще вдигна момчето, кълна се. И дори не толкова заради плана си, а повече заради майката. Каква правда е, божия и човешка, една майка да загуби сина си? Кой е онзи жесток бог, който може да го поиска? Господи, ти ли си?

МИШЕЛ ЗА-ЕДИН-ГРОШ

Жермен продължава да носи новини, нали ходи по пазарищата. Все по-лоши новини. В града има болни и мрат. От мерията крият, не дават дума да се издума. Няколко такава нещо. Изнасят мъртвите нощем, за да не види никой. Страхуват се парижани да не се разбягат, да не настъпят глад и бунтове.

А то може и да настъпят. Когато Еднооката започне да мете по домовете и улиците, всеки тръгва да се грижи само за себе си. И никой никого не гледа, и страх губят от стража и от власт. Пък и парите престават да струват нещо. Казват умните хора: „Моята кожа си ми е по-близка и от кесията!“

Та си мисля аз какво мога да сторя, ако Еднооката се настани в Париж? Не ми се иска да оставя господаря, живота си му дължа, не е човек за оставяне. А от друга страна, ме е страх. Намерих днес сгода, запитах го. „Месир — казвам, — вие сте велик лекар. А можете ли да лекувате от онази... от Еднооката?“

— А тя дошла ли е? — запита месир и приседна на едно столче пред библиотеката си. Уж книгите си разглеждаше.

— Говорят — казвам. — Та, ако можете...

— Мисля, че мога — отговаря. — На този свят, Мишел, за всичко има цяр! А на онзи — не зная.

И го казва както си му е обичаят, не го зная дали се шегува, или не. Та затова се пристраших и пак го запитах:

— Господарю, а с еликсир ли, такава... можете?

Той изведнъж се смръщи.

— Доста си — вика — любопитен, но ти прощавам. И ще ти кажа. Има един еликсир за подмладяване. С него. Само на най-великите лекари е дадено да го съставят! Не се кръсти, не се... и я да вземеш да се махаш от очите ми!

Измъкнах се веднага, защото той, като е ядосан, първо удря, а после размисля. След това отидох при Жермен, поговорихме си това-онова, не ме стърпя езикът, казах й. Господарят си има в зимника две

скрити стаички; там никого не пуска, а и аз само веднъж съм влизал. Жермен дори не ги знае, така са забутани в подземиеето. Влиза се от една в друга, във втората е вградена пещ с мехове. В тези стаички господарят е пренесъл всички билки и тайни церове, които имаше порано. Тук горе в кабинета си е оставил по нещичко за очи чужди, но истинското е долу. Кога слиза и дали слиза вече — не мога да разбера. Пък и не ми трябва, защото току-виж взел, че ме изгонил.

Дяволът ме накара и подмами, казах този път на Жермен за стаичките в подземиеето и за това, че месир може да състави цяр срещу Еднооката. Щеше ми се да я успокоя, много беше уплашена, сигурно беше намислила да бяга. А на мен, да си призная, Жермен все повече ми се нрави. Заклех я никому да не продума, но си мисля, че жена от клетва не разбира. Ще се раздрънка, все под клетва, и после — не знам. Но да става каквото ще! Казаната дума, тя е като птица в небето, вече не можеш я хвана.

Господарят ме вика, значи тръгваме. За онова имение, на баронесата. Лука е впрегнал.

— Идвам! Идвам, месир!

АЗ, ТЕОДОРО

Каретата трополи по улиците, люлее се. Би трябвало да поспя малко, да събера сили, но не мога — вътре в мен всичко се е свило като топка.

Зад прозорчетата на каретата се люлеят домове, сводове на църкви, зидове. Показва се за миг реката, цялата кървава от залеза, и веднага изчезва. Някъде бият камбани, навярно от абатството „Сен Виктор“, и звънът им се чува все по-силно.

А улиците са необичайно пусти, не може да не се забележи. Слуховете ще излязат верни — Чумата се промъква в Париж. Никой не говори много за нея, знае се, че когато се говори много за една болест, тя наистина идва. А и онези от мерията веднага са готови да обесят в Монфокон двама-трима бедняци. Така, за назидание. Нека парижани се страхуват от чумата, но повече да се страхуват от палача мосю Кабош!

Пристигаме. Стражите още отдалеч бързат да разтворят високите железни врати. Колелата скърцат по пясъка.

Баронесата този път ме посреща само с един от лакеите, няма го майордомът. Усмивката ѝ е скована, бледа, пръстите ѝ стискат малка батистена кърпичка. Подавам на лакея наметалото и баретата си, избирам един миг, когато тя ме повежда към широката мраморна стълба, и забавям крачките си.

— Мадам, има ли сега някой при вашия син?

— Да, абат Грегоар. Защо, месир дотторе?

— Можете ли... да го помолите да ме остави сам със сина ви?

Тя ме поглежда изненадана.

— Да... защо? Ще го помоля, разбира се!

Учудена е, неприятно ѝ е, но ще го извърши. А за кюрето, надявам се, ще е още по-неприятно.

Изчаквам я долу няколко минути, докато тя се появи пак на стълбата и ми кимне. Сега мога да се кача.

Юрбен лежи както вчера, блед и неподвижен. Присядам на леглото, хващам ръчичките му. Колко са тънки!

Събирам мислите си, всичко в мен е напрегнато. Само за него, само за него... Моята воля трябва да проникне в разума на това дете, да изгони оттам страха!

— Юрбен! — шепна. — Чуй ме добре!

Чува ме, чувствавам го. Още е неподвижен, но по ръчичките преминава тръпка.

— Сега ще станеш, Юрбен! Стани!

Аз съм в разума му, моята воля е в разума му, полека го придърпвам с ръце.

Тръпката се повтаря, потретя, все по-силно. Още малко, още!

Юрбен се надига от леглото. Бавно, несигурно. Крачетата му опират пода. Изправя се. Още го държа, усещам как приема от моята сила. Имам... имам пълна власт над него!

— Ходи, Юрбен! Ходи!

И го пускам. Той се олюлява... олюлява...

— Ходи!

Пристъпва. Малки, сковани крачки като на сомнамбул. Върви! Ръцете протегнати напред, но върви! Аз съм в разума му, като че пристъпвам аз, не той.

— Юрбен, ти обичаш коне!

Това е заповед. Той обича коне.

— Повтаряй след мен! „Конете няма да ми сторят нищо лошо!“

Глухо гласче, сякаш не е негово.

— Конете... няма... да ми сторят нищо лошо!

— Чудесно! Събуди се, Юрбен! Събуди се!

Той ходи и отваря очи. Черни блестящи зеници. Ще падне!

Спускам се, но в ушите ми прокънтява вик. Баронесата! Тя ме е изпреварила! Втурнала се е и е прегърнала момчето. Плаче и говори нещо несвързано. А аз се отпускам на близката табуретка.

— Той е вече здрав, мадам!

Тя го прегръща и целува, по страните ѝ текат сълзи.

А аз изведнъж долавям, че някой ме наблюдава. Спотаил се е някъде и се взира със злоба в мен. Къде е... къде? Откъде извира най-силно злобата?

Бавно се обръщам, плъзвам поглед по стената. Защо тази стена? Там няма нищо, само една картина. Благородници на лов. Мъже в ловни жустокори, слуги, кучета. Току-що са убили глиган.

Там е, в картината. Оттам идва омразата, чувствавам я по кожата си.

Да... разбрах. Едно от очите! То не е нарисувано, живо е!

Зад леката дървена стена стои някой. И няма защо да се чудя кой е! Абат Грегора.

Значи ти, Доминик Лувуа, Парижки викарий, много скоро ще научиш за мен!

Това е, което ми трябваше.

АБАТ ДОМИНИК ЛУВУА, ПАРИЖКИ ВИКАРИЙ

Трябва вече да поканя брат Грегоар, мисля, че достатъчно е стоял вън. Градината не е лоша, слънчева е, перуниките по лехите са нацъфтели, но той не за градината е дошъл. Може би край леглото на сина на баронеса Д'Евремон е научил нещо, Грегоар има остро ухо. За херцог Дьо Гиз? Кой знае, кой знае... Каква служба, господи, да пребъде Твоята слава, не се оплаквам, защото Ти си повелил да я върша! Аз съм капелан на херцога, но той не ми вярва, причестявам го с Христовата плът и кръв, но аз не му вярвам и така се въртим един около друг, докато враговете ни хугеноти развъртават людете от истинната вяра и ни се присмиват...

Звъня със звънчето. Да влезе брат Грегоар.

— Ин номини патрис, ет филии... Мир с теб, братко! Какви вести ни носиш?

Вчера е бил излекуван синът на баронеса Д'Евремон. Сторил го е един лекар, Теодоро Боргаручи. И го е сторил като чудо, каквито е правил нашият Спасител. Но без да произнесе името божие, без да призове помощта на нашата света майка. Затова пък този лекар, Теодоро Боргаручи, е подражавал на нашия Спасител както майmunата подражава на човека. Казал е на момчето: „Стани и ходи!“

— И какво, брате... То стана и тръгна?

— Тръгна, ваше преосвещенство.

Тези лекари, тези учени лекари! Потискам гнева си, гневът е грях. Трябва да си изясня някои неща. Не е призовал божията помощ? Не е. Значи мислено е призовал друга помощ, знае се чия. Подражавал е на Спасителя? Подражавал е, брат Грегоар е готов да се закълне в това. Значи е осмивал Сина божий, богохулствал е в мислите си. И врагът човешки му е помогнал. Но тъй като нищо не става без божията промисъл, сламката дори не можем да поместим с крака си, то брат Грегоар е бил там и е видял всичко. За да го знаем сега.

— Какъв е този... Боргаручи?

— Изглежда, че е известен лекар, ваше преосвещенство. Баронесата спомена, че го познават в двора на негово величество.

Това вече не е добре. Кой го познава, с кого е близък? Лечение с бяла магия. За близките на негово величество такова обвинение трябва да се доказва, можем да влезем в разпра с някого... Вярно, времето е такова, че хората са уплашени, лоша болест хлопа на вратите на Париж и само да им покажем еретик... Но хората от двора? Не, трябва предпазливо.

— Откъде е този лекар, брате Грегوار?

— Не знаем, ваше преосвещенство.

— Научете! Всичко трябва да се узнае за него! И ела, братко Грегوار, без да се бавиш! — Прекръствам го. — Мир с теб, брате Грегوار!

Излиза. Този лекар... Боргаручи, той може да е най-обикновен измамник. Но е излекувал момчето! И е показал, че нашата света майка църквата не е могла да го стори. Дързък, дързък! Само заради това вече заслужава да сме по стъпките му! Болестите на човешкия род са божие наказание, а той се осмелява да отива срещу волята божия?

Но да видим какво ще узнае Грегوار, той е опитен, макар че от ревниво усърдие може и да преувеличи нещо! Но нищо, по-добре е да бъде в повече обвинението, нежели по-малко. Защото, щом е приближен на двора... Впрочем, не е лошо да поговоря и с Жофруа. Може би капитанът го познава?

Добре, стига. Сега трябва да изслушам брат Бенедикт да разкаже какво става в Париж. С лошата болест какво става!

— Поканете негово преподобие брат Бенедикт!

Бледен, изморен ми се вижда брат Бенедикт. И тревожен, сиво е лицето му като расото.

Чумата влиза в Париж, наказание за греховете на безпътните! В абатството „Сен Жермен“ — двама умрели и трима болни. При Корделиерите — двама болни, но сигурно има повече, защото са ги скрили. От гилдията на кожарите има един умрял, днес са били затворени четири работилници. Някои търговци тихо са се измъкнали от Париж със семействата си. Но Бог ще ги стигне където и да са! По пазарищата скритом продават муски срещу болестта, макар че стражите бдят за знахарите и арестуват всеки заподозрян. Плъховете са полудели, излизат от дупките си.

Лошо. Хората няма да мълчат, каквото и да сторим. Ще тръгнат да бягат, тръгнали са вече. Ще изгубят вяра в бог и власт. Това е най-лошото, не болестта.

А сега и този Боргаручи. Така е, дойде ли беда, такива като него надигат глави. Непременно трябва да поговоря с капитан Дьо Белон. Връзките на Боргаручи с двора, кой би излязъл в негова защита, това е важното!

Изпуснах мисълта на брат Бенедикт. Да, добре е, че се служат литургии за здраве, но трябва да се продават повече индулгенции. Идва време, когато на нашата света майка църквата ще са нужни много нобли и екю. Това е.

— Ин номини патрис, ет филии... Иди си с мир, брате Бенедикт!

Какъв мир? Господи, запази ни, смили се над твоите слуги, господи!

АЗ, ТЕОДОРО

Започнаха. Абат Лувуа е дал нареждане да ме следят. Вниманието му към моята личност ми прави чест! Но ще си спомните ли, ваше преосвещенство, за онзи ден в Тулуза, когато осъдихте презрения еретик Теодоро Л'Олоне?

Няма да си спомните. Толкова еретици сте осъдили в прослава на нашия Спасител, че имената им отдавна са избледнели в разума ви! И лекарят Теодоро отдавна не е същият... Гледам го в огледалото и аз самият не мога да позная онзи Теодоро! Косите и брадата са посивели, гънки са се вдълбали около устата, челото и страните са с нездрав, пергаментов оттенък. Лукавият си знаеше работата, но не мога да кажа, че ме е измамил. Той ми подари отмъщението. За цената аз се съгласих.

Кучетата на Лувуа са по стъпките ми. Вчера вечерта бях у баронеса Д'Евремон, за да видя сина ѝ. Той оздравява бързо, макар че е още слаб. Но ходи, говори. Не си спомня нищо за болестта си. А тя е вече уплашена от мен, като се старае да не го показва. Така е с всички. Отначало се молят, плачат, не се скъпят за нищо, докато постигнат изцеление чрез мен. А после се стъписват, започват да се боят, мислят за нечистата сила. Разбирам ги добре — чудото плаши. И баронесата е смутена. Благодарна е, но вече иска да се отърве от мен — предлага ми два големи диаманта, семейна скъпоценност. Защо ми са диамантите ѝ? Тя и бездруго постепенно ще ме намрази. Така е устроена човешката природа — намразваме онзи, комуто трябва да сме благодарни. И колкото по-могъщ е човекът, толкова по-бърза и силна е омразата му, защото могъщите се чувствуват унижени от благодарността, която дължат.

Диамантите, разбира се, не взех. Успокоих както можах баронесата, казах ѝ, че повече няма да има нужда от мен — синът ѝ е вече здрав. И си тръгнах, изпратен от майордома — като гост, но не особено знатен...

А когато слязох пред дома си, до каретата приближиха двама мъже. Приближиха, но не много. Познах ги веднага — бяха онези от площадчето в нощта преди две години — Якоб Котката и Уго.

Изтеглих за всеки случай шпагата, но Якоб се поклони и рече:

— Добра вечер, месир! Нашите почитания!

— Почитанията са добро начало — казах. — А после?

— Надяваме се, че не сте злопаметен.

— Не съм — рекох. — После?

Тук Мишел, който се бе ще скрил зад мен, се развика, че това били долни негодяи и да не съм ги слушал, но аз го блъснах с лакът да мълчи. Тогава напред се изстъпи Уго и се поклони.

— Месир, понеже виждаме, че не се гнусите от бедните и просяците... И излекувахте по-рано едно дете... Не знаехте дори чие е, но го излекувахте...

— Я гледай! — учудих се аз. — В нашия загубен век имало и благодарност? После?

— Искаме да ви предупредим. За вас разпитват.

— Кой?

— Един мръсник, падре Грегоар — рече Якоб. — Но вие само кажете и ние... ще му поговорим! Насаме, тихичко...

— Не-е! — възкликнах. — Не, за бога! Ако искате да ми се отплатите, оставете кюрето на мира!

Те се спогледаха учудени. Якоб приближи още.

— Не го подценявайте, месир! След като той разпитва, обикновено идват други... от стражите на херцога или на епископа. От тях спасение няма! На съвестта на падрето много души лежат. Ние заради вас...

— Не! — казах твърдо. — Какво разпитва?

— Ами кой сте, откъде сте... Правите ли лекове против Черната... Заклинания правите ли? Това.

— Момчета! — рекох. — Ще оставите падрето да си върши работата! А ако на вашите врати похлопа Черната, можете да минете покрай мен! Така, така! Сега си вървете!

Те пак се спогледаха, поклониха се и си тръгнаха.

Вече е ясно. Първо — съгледвачите на негово преосвещенство, после — стражите на херцога, храбро водени от своя коморий. Храбро,

защото е срещу беззащитни и невинни люде. И накрая — смърт на кладата или от изтезания в подземията.

Плъхове. Мръсни плъхове! Но както изглежда, в моя капан може да се хване не само плъхът в расо, а и още един — в униформа. Дватама вървят заедно.

Ще платят. Не само за моите, а и за всички страдания, които са причинили, ще платят!

Нощес пак сънувах синовете си. С кошници, привързани на крачетата им, в галерия под земята. Виждах ги под трепкащата светлина на лоениче, виках, но те не ме виждаха и не ме чуваха.

Събудих се разкъсан от мъка и безпомощност, полудях. После мъката както винаги замръзна в ледена омраза. Щом Ти, господи, всеможещият, си благословил жестоките страдания и смъртта на невинните ми деца, то аз съм прав! Хиляди пъти съм прав да бъда слуга на Лукавия и да накажа Твоите слуги! Нека душата ми гори в ада, готов съм!

* * *

— Биосонда 7-С. Очаквам информация.

— Обектът Булгарели осъществи косвена връзка с останалите двама свои врагове. Обстоятелствата са благоприятни за него.

— Биосонда 7-С. Анализирайте възможния ход на събитията. Особено предупреждавам да не се повлиявате от разбиранията на обекта за справедливост! Събитията, наричани от него „зло“, са в друг исторически отрязък „добро“ по своите последици. Повтарям: справедливо в хода на времето е онова, което запазва живота на повече хора!

— Мога ли да се опитам да изясня това на обекта Булгарели?

— Само като последна възможност. Изпълнявайте програмата!

— Приех. Изпълнявам програмата.

АБАТ ДОМИНИК ЛУВУА, ПАРИЖКИ ВИКАРИЙ

Капитан Дьо Белон е тук. Досаден ми е, трябва всичко да му се обяснява подробно, не разбира като моите хора от полудума. Такъв си е бил открай време, още от Тулуза. Но иначе е полезен и не се замисля много, когато се отнася до истинската вяра и трябва да се накаже някой еретик.

Не трябва да чака, но и не мога да разговарям с него тук. Никоя стена вече не е сигурна, никоя врата. Ще излезем в градината.

— Мир с вас, капитане! Да се поразходим, не искате ли?

Спокойно е в тази градина. Колко много перуники са нацъфтели в лехите! Над тях са жълтите цветове на акациите, като гроздове. Пчелите жужат монотонно, над храстите прелитат големи водни кончета, крилата им блестят на слънцето.

Само че ние ще говорим не за спокойни неща.

— Поканих ви, мон капитан, защото събитията го изискват! А те са събития, които...

Постепенно и ясно, за да разбере добре. Чумата в Париж, която вече е набрала сила. Допреди седмица, десетина дни, умираха по двама-трима, сега навсякъде има болни. В приютите „Сен Лазар“ и „Сен Луи“ не ги приемат, мрат по домовете. Нощем черните колари изнасят умрелите без опело. Няма хляб, търговците скриха храните. Парижани започнаха да бягат въпреки проповедите във всички църкви и капели...

— Дори чух, че негово величество е намислил... и той.

Така не се говори! Смърям го благосклонно и продължавам.

Чумата е божие наказание за нашата търпимост към хугенотите, прокълнати еретици. А има знахари, дори лекари, които използват болестта, за да натрупат богатства. Вършат богохулни изцерявания. Така например, не зная дали е чул, един съмнителен лекар, Теодоро Боргаручи, е излекувал временно... това повтарям — временно! — вдигнал е от легло момчето на баронеса Д'Евремон. Без да се спомене

божието име и с подигравка, повтаряйки чудото, извършено от Спасителя...

Чул е. Дори е видял момчето. Съпроводил е херцог Дьо Гиз в имението. Намръщва се.

Само че трябва още нещо да знае за този лекар и още повече ще се намръщи! Казаният лекар Боргаручи е бил поканен да приеме от баронесата два диаманта, семейна скъпоценност. Навярно ги е приел, не може да не ги е приел!

Капитанът не пита кой ми е донесъл. Добре.

А съмнителният лекар Боргаручи живее нашироко. И се говори за него, че приготвя еликсир срещу черната болест. Мои сигурни хора са разпитали.

Бавно се досеща, но все пак... Най-последно!

— Ваше преосвещенство, къде живее този Боргаручи?

— На „Плас Мобер“, наел е дома на мадам Де Соваж, вдовицата на един от приближените на еретика адмирал Колини. И даже само тази връзка... Какво има?

Капитанът забавя крачките си. Спира и ме гледа.

— Домът на Де Соваж?

— Да. И там някъде в подземията приготвя измамните си еликсири. Една негова слугиня е говорила.

— В подземията?

О, мон дьо, докато схване, ще излезе от кожата си! Да, там. Този лекар трябва да бъде изобличен с доказателства, заловен с богохулните му еликсири!

— Трябва да се провери! — казва капитанът. — Този дом... за този дом...

Какво? Домът бил от старите, още преди големия пожар. И подземията му, ако не са наводнени отдавна, може би са свързани с ходниците, за които се говори, че излизат на Сена, и които кучетата хугеноти използват, за да бягат, когато народът на Париж се възмути от деянията им.

Сам господ бог ни праща в ръцете този богохулник! Но трябва веднага да се действа! Феррум дум кандет кудендум ест! Желязото се кове докато е горещо!

— Мон капитан — казвам, — това наистина ще бъде удача! Вашата смелост е всеизвестна. Ще заслужите благословията божия,

ако успеете... не се и съмнявам, че ще успеете... да ми донесете като доказателство този еликсир! А за да имате до себе си някого, когато минавате през ходниците, ще ви дам един от моите помощници!

Мълчи. Нещо благословията божия като награда не му е достатъчна. Алчност, човешка алчност!

— Разбира се, намереното злато... и диамантите на баронесата... всичко ще бъде конфискувано! Ще ви натоварим с това богоугодно задължение.

Ясно е дори за бавния му разум. Лъвската част от конфискуваното ще остане у него. На мен ми е нужен прокълнатият еретик, църквата е богата.

Размърда се. Очите му заблестяха.

— Приемам тази длъжност, ваше преосвещенство! Ще опитам. Ако не тази нощ, то утре през нощта!

— Моят доверен човек ще ви потърси веднага, капитане! Ще ви чакам. Можете да дойдете... да ме събудите по всяко време!

Спирам и се вирам в него.

— Успех, мон капитан! Ин номини патрис ет филии... Нека бог бъде с вас!

Той ми целува ръка, кръсти се и тръгва. Шпорите му дрънчат по плочника.

Този гнусен богохулник Боргаручи ще попадне в мишеловката! Капитанът и абат Грегоар — това са двама свидетели, на които всеки църковен съд ще даде вяра. И доказателство ще има — дяволският еликсир. Каквито и познати да си е намерил в двора, всички ще се отдръпнат от еретика. Тогава ще можем да го поведем към кладата в бесовското облекло. И ще покажем на парижкия народ — ето един от виновниците за Чумата! Църквата няма милост за такива, тя се грижи за Париж! А това, че е учен, още повече ще разпали гнева на хората. Колкото по-учен, толкова по-добре! Трепери сега, измамнико и богохулнико Боргаручи!

АЗ, ТЕОДОРО

Смъртта върви — не, смъртта тържествено шествува из Париж. До вчера властите криеха чумата, наказваха бегълците и поприказливите. Вече престанаха да крият. По площадите горят сурови борови дървета и клони, над улиците се вие тежък дим. Миризмата на горена смола попива в дрехите, стеле се по запустелите пазарища и градини. Онези, които още не са избягали, са се залостили в домовете си. Тук-там само по някой минавач ще прибяга по плочниците. Ходят маскирани, за да не ги познае Чумата и да не ги проследи.

Нощем минават колите. В сумрачната тишина трополят високите черни каруци с коларите на смъртта. Те са непрестанно пияни — като лек срещу Черната, но повече от страх. Удрят по вратите и викат:

— Мъртвите! Изнесете мъртвите!

Чуват се писъци, сърцераздирателен плач на деца, крясъци на несвестни. Товарят мъртвите на колите, камшиците плющят по конете и пак настъпва ужасна тишина.

Моята беда е, че не мога да откажа на нещастните от моята улица, на хората, които идват да ме молят. Те всъщност не молят мен, защото аз също съм се затворил. Намират по някакъв начин Мишел или Жермен, чрез тях. Молят за лек — за съпруг, за майка, за дете. Заклеват ги, носят последното спестено екю, с часове стоят на колене пред вратите.

Не ми стигат вече силите да лекувам болните с моята дарба. Опитах два пъти и сполучих, спасих две деца, надвих на Черната! Но втория път паднах в несвяст, почувствувах, че ще умра. Мишел едва ме е донесъл, не помня как.

Сега се влача из пустите салони на дома си, всички мои слуги избягаха, останаха само Мишел и Жермен.

Оттук както мога се боря с Еднооката. А изглежда, че мога. Разчетох една от тайните прескрипции на стареца Парацелз, той я е взел от папируса на Трисмегистус. Още преди я бях разгадал донякъде, но вече успях да съставя микстурата. Събирам сили през деня, нощем

слизам в своето убежище в подземието. И започвам. Пречиствам в огън Червения лъв, добавям лауданум, отново пречиствам, докато получа Бледата луна. После произнасям заклинанията на Трисмегистус, смесвам отделно Бързия Меркурий с кръв от прилеп и събирам всичко в едно. Това трябва да престои един ден и една нощ, едва тогава е готово да се приеме от болния, иначе е опасно.

Мишел дава от този таен лек по домовете, където има болни деца. Само на децата, за другите нямам достатъчно от Червения лъв, а и лауданумът ми свършва. Забранил съм му да взема в отплата пари или скъпи вещи и мисля, че ме слуша. Но и той, на каквото се е нагледал тези дни! Господи! Полудели от страх майки, които, за да останат живи, отнемат моя лек от устата на болните си деца... Синове, които изхвърлят болните си бащи на плочниците, бащи, които бягат от синовете си, лежащи на смъртния одър! Цялата човешка мерзост изплува при нещастиято. Господи, ето какъв човек си сътворил Ти по свой образ и подобие!

А моята микстура, изглежда, помага, така казва Мишел. Треската отстъпвала, болните деца се съвземали. Тъй пише и Парацелз — ако преживеят седмия ден, значи ще оздравеят!

Пак си мисля за Мария и децата. Но става нещо странно, сигурно се променям и аз. Пак ме обзема тъга, но малко по друга. При това всеобщо унищожение омразата ми някак губи сили и избледнява, отмъщението започва да ми се вижда безсмислено. Прости ми, Мария, аз нищо не съм забравил, нищо от страданията — твоите и на синовете ни! Но в мъките и страшната смърт на стотиците й хилядите около мен къде съм аз и къде е моята разплата?

Нощта вече е притиснала Париж, мъртвешка нощ. Трябва да слизам долу.

Надигам се, излизам от салона и бавно се спускам по стълбите.

— Мишел! Къде си, проклетнико!

Появява се мигновено, не се крие както по-рано.

— Идвам, господарю! Готов съм!

Вратичката за подземието, каменните стъпала. Мишел върви напред със свещника, сенките бягат пред него. Мокро е, чува се някъде как капе вода. Два плъха прибягват през ходника, после застават не много далеч и ни гледат. Очите им светят — жълти, като от мъниста,

но не са зли. И плъховете боледуват, сигурно и те се страхуват от смъртта, затова идват при хората.

Влизаме в моите стаички, Мишел оставя свещника на масата и се заема с пещта. А аз сядам, придърпвам хаванчетата и започвам да стривам от Червения лъв. Трябва да е на ситни пращинки, тогава е мек като кадифе и може добре да се пречисти. Иначе лауданумът бяга от него.

Мишел е напалил пещта, раздухва я с меха и начева да ми помага. Носи ми кафеза с прилепи. Те са се закачили с ноктите си за пръчките и тъничко пицят. Разбират, че ще умрат. Но какво да правя? Трябва да умрат.

— Е — казвам, — Мишел, мислил ли си някога, че ще станеш слуга на магьосник?

Той мълчи и се мръщи.

— Не бой се — продължавам — за душата си, за своята скъпоценна душа! На онзи свят ще се застъпя за теб! Защо се плашиш?

Някой говореше така и с мен. А, да, Лукавият.

— Може да сте магьосник, господарю — мръщи се пак Мишел, — но тежко им на магьосниците, ако са все като вас! А пък за мен не берете грижа, аз и на оня свят ще се оправя!

Разсмива ме. Че той, онзи свят, е сигурно като нашия. Ще си има и крадци.

Работим. По едно време Мишел се ослушва.

— Като че някой има вън, господарю!

— Глупости!

— Стъпки чух, господарю!

Снощи пак така — чуваха му се стъпки. Излезе вън със свещника — никой. Имало някаква сянка в ходниците, но не я видял добре. Каква сянка, кой ще се напъха тук и защо?

— Плъховете тичат вън, Мишел!

Не е спокоен. Грабва една свещ и излиза. Ходи насам и нататък, обувките му шляпат из водата. После се връща.

— Сторило ми се е, господарю!

Работим. Бързият Меркурий кипи от кръвта на прилепите. Сега е моментът да се смеси всичко в едно! Преливам го, разклащам добре и запушвам с дървена запушалка желязното съдче. То цялото е изпъстрено с тайни кабалистични знаци, купих го от един алхимик от

Руан. Кой знае, може и да помагат нещо тези знаци! По-важното е, че сега микстурата трябва да престои един ден и една нощ, за да узрее. Иначе, и Трисмегистус казва, отровата на Бледата луна не се е утаила.

Оставям съдчето със знаците на масата.

— Да си вървим, Мишел! Утре пак.

Връщаме се по извитите каменни стъпала. На трептящата светлина от свещите съзирам встрани до стената двата плъха, които ни посрещнаха — умрели. Жълтите им очи са угаснали. Значи те наистина са просили помощ от нас. Кой е казал, че животните не били надарени с разум?

Мишел остава при Жермен, аз се качвам в салона. Пристъпвам покрай огледалото, но се боя да се погледна — кой знае как изглеждам! Настанявам се в креслото пред камината и протягам ръце към огъня. Студено ми е, непрестанно ми е студено.

Мисля си — разни неща. Къде ли са и какво ли правят сега моите врагове? Не зная, не сполучих. Излекувах сина на баронесата, за да привлече вниманието на негово преосвещенство. Смятах така да се добера до него, да му поставя примка. Или, ако не успея по друг начин, просто да забия шпагата си в гърдите му. Е, какво? Стигнах дотам, че той прати кучетата си по следите ми. После — нищо. Черната сграбчи Париж в костеливата си ръка, убива без ред и милост, разбърква всички сметки. Абатът сигурно отдавна е избягал, такива като него милеят за животеца си! А храбрият капитан Дьо Белон навярно е тичал преди него. Сега е в някое от именията на херцога далеч от Париж и забавлява с глупашките си шеги камердамите.

Мисля си за тях с ненавист, но без предишната злост. Нищожества. Би трябвало да ги презирам, ако не бяха толкова опасни. Ще изчакам Черната да прибере своята дан и да напусне Париж, тогава пак ще ги потърся. Ако оживея и аз самият.

Лукавий, доволен ли си сега? Не вярвам. Черната като че обърка и твоите сметки! Значи не ти е подвластна...

Пламъците в камината се издължават, вият се. По килима пълзят светлини и сенки.

Някой има в салона. Кой е там? Обръщам бавно глава, вече дори не съм и любопитен.

В ъгъла се е очертала една сянка. Прилича ми на монах с расо и качулка. Монах е. Изпод качулката ме гедат две много светли очи, като

прозрачни.

Лукавий, защо сега избра този образ?

— Ела! — прошепвам. — Не съм те канил, но ела! Аз обичам умните гости... Ще си поговорим.

Той кимва и приближава, скрил ръце в расото...

АБАТ ДОМИНИК ЛУВУА, ПАРИЖКИ ВИКАРИЙ

Защо се бавят? Мина полунощ, камбаните удариха за бдение, а още ги няма! Снощи не успяха, капитанът обеща за тази нощ. Видели са добре как приготвя дяволската си напитка, ще я вземат. Двама свидетели са, няма да се изплъзне!

Да я донесат. Тук, пред мен. Още рано сутринта ще пратя стражите. Никой не ще му помогне, никой не ще смее! Нека Париж види кой примадва Чумата с богоненавистни заклинания!

Ще го повлекат към кладата, ще го вържат на стълба. Ще наредя бавно да разпалват суровите дърва. Нека чувствава как пламъците го ближат, нека крещи от болка. Нека, докато умира, презре всички свои знания, както аз ги презирам! Защото там, в огъня, те няма за нищо да му поагужат!

Смърт, бавна смърт за него, дяволското изчадие! Но как да изловя всички, които са му помагали, които разгневиха господата да прати тази беда!

Ин номини натрие, ет филии, ет спиритус санкти...

Защо се бавят?

Като че чувам вън стъпки. Те ли са?

АЗ, ТЕОДОРО

Той кимва и приближава, скрил ръце в расото. Чувам гласа му:

— Аз не съм този, за когото ме вземаш.

— Добре — съгласявам се. — Все ми е едно каква игра играеш. Можеш да бъдеш и монах, ако това ти харесва!

Гласът му наистина е малко различен, някак равен. И не е насмешлив както обикновено. Но Той може всичко.

— Нямам много време — изрича Той и впива прозрачните си очи в мен. — Защото те вече са близо до него. Искам да ти поставя един въпрос.

Кои „те“, до кого са близо? Все едно.

— Ами поставяй! — казвам. — Само да не е пак някоя уловка, от твоите?

Той пристъпва две-три крачки.

— Не е. Друго е. Представи си, че след много, много години някъде живеят хиляди хора, които зависят от теб. Чийто живот зависи от това, как ти ще постъпиш сега. Можеш ли да си го представиш?

— Не — признавам. — Как така ще зависят от моите постъпки? Това е пак някоя от твоите загадки!

— Опитай се да го допуснеш!

Размислям малко. Добре. Щом ще е загадка, нека бъде.

— Приемам. Зависят от мен.

— От това, как ще постъпиш — поправя ме Той.

— Добре — съгласявам се аз. — После?

— Представи си, че ако ти отмъстиш на своите врагове, ако ги унищожиш, това ще доведе до смъртта на хиляди хора след време. Представи си го!

— Твоят въпрос? — казвам.

— Моят въпрос. Заради живота на тези хиляди би ли се отказал от справедливостта сега, от твоето отмъщение? Не искам да простиш, но като знаеш цената, би ли се отказал от твоето справедливо отмъщение?

Стъписан съм. Какво си измислил, Лукавий!

— Да останат... — шепна — ...живи подлеци и убийци, мъчители на невинни жени и деца, отровни скорпиони и змии... За да живеят други, хиляди, в онова време, за което говориш?

— Ти разбра. Сега помисли и ми отговори!

Размислям. Гледам пламъците. Дълго, много дълго.

— Между онези хора... — казвам, — от онова време, ще има умни и добри, и справедливи?

— Ще има. Има.

Пламъците играят безшумно като привидения. Сънувам. Толкова тихо може да бъде само насън.

— А Ти попита ли — казвам — тези умни, добри и справедливи хора, дали желаят да живеят с цената на неправдата? Дали желаят животът им да е платен със сълзите на умиращи деца? Ако те са умни и добри, те ще са и справедливи към мен и към моето време!

Сега Той мълчи. После кимва:

— Разбрах. Сбогом, Теодоро!

Казва го с равния си глас и изчезва. Сън. Не зная вече кое е сън. Много съм уморен, студено ми е. Може ли насън да ми е студено толкова?

Искам да стана. Има нещо, което бих желал да видя сега. То винаги ми е давало сили. Ще ми ги даде и този път.

Опирам се с две ръце на креслото и бавно се изправям. Само няколко крачки... само няколко...

КАПИТАН ЖОФРУА ДЪО БЕЛОН

Тази мърша зад мен едва се мъкне! Трябва да спирам, за да го чакам. По дяволите!

— По-бързо, абат Грегоар!

Защо ми го закачи викарият? Можех и сам да свърша работата, нямах нужда от никого. За да ме следи, разбира се, за какво друго? Бих му извил шията, проклет доносник!

— По-бързо, абат Грегоар!

Ще занеса тази съдинка с проклетата напитка и това е. Цяла нощ трябваше да мръзна в онова подземие, още ми лаят тръпки по гърба. А ако абатът си представя, че нещо от златото на лекаря ще делим, има много здраве! Никой не ми трябва! Този лекар душа няма, веднага ще каже къде крие златото си! Просто не ми се вярва, че е излекувал сина на баронесата. Та той едва ходи, ако не беше слугата му, щеше да се строполи на стълбите!

Ама и хитрец слуга! Изскочи изведнъж със свещта. Добре, че с падрето бяхме в тъмното. На тоя слуга щастieto му проработи, кълна се! Ако ме беше видял, щеше да опита ножа.

Да не разсипя само съдинката! Не, добре е запушена. Каква глупост, напитка срещу Чумата! Няма такава напитка, няма лек срещу Еднооката! Когато пипне... Този лекар си е същински измамник, сигурно доста злато е натрупал! Ще видим!

— Хайде, абат Грегоар!

Портата на абатството. Ключарят поглежда през зарешетеното прозорче, дрънка ключовете. Отваряй, глупако, докога ще чакам?

При викария свети. Добре, значи няма да го вдигам от сън. Май че него сън не го лови, като гледа как мре паството му! А и господ бог е оглушал за молитвите му.

Влизаме, прекръства ни. Не са нужни много думи. Вадя съдинката и я поставям на пюпитъра до Евангелието. Той я взема, разклаща я до ухото си и мигновено я скрива в сутаната под расото.

— Ваше преосвещенство — казвам, — аз изпълних това, което обещах. Като войник. Сега е ваш ред. Кога ще разпоредите да се заема...

Той гледа някъде зад мен, не отговаря. Какво има?

Обръщам се. Боже мой! Абат Грегора се е прострлял на каменния под — безпаметен, по лицето му са избили червени петна. Започва да хърка, очите му са изскочили от орбитите.

Дявол да го вземе, в него е Черната! А аз цяла нощ стоях... Той беше до мен, усещах зловонното му дишане! Проклето куче! Навлякъл ми е злата сила!

Страх ме е! Дяволско кюре, умри!

А после ще е моят ред.

Още не вярвам на страшното, но кюрето лежи на пода, дави се, от устата му потича кръв. Умира!

Гърлото ми се е схванало, не мога да изрека и дума. Какво да сторя, какво... Да правя нещо, да се спасявам!

Онази съдинка с напитката! А може да помага? Иначе защо ще търсят хората този лекар? Сигурно помага. Съдинката!

С два скока съм до викария.

— Дай я!... Дай!

Той се брани. Рита ме. Крещи за стража. Няма да крещиш, подлец! Вадя ножа.

— Млъкни! Млък... ни!

Удрям го. Веднъж, още веднъж... Той ме гледа учуден. Отваря уста, иска да каже нещо. Свлича се на пода.

Бързо, докато не са дошли! Претърсвам го. Ето я! Измъквам я, изтръгвам със зъби запушалката...

Пия. Ще се спася, проклети да бъдете, само аз ще се спася! Щяхте да ме излъжете, нали?

В гърлото ми сякаш има огън. Влиза в мен, изгаря ме! Защо така? Това ли е магията?

А, идват. Някакъв монах се е изправил на вратата и се взира в мен. Две прозрачни очи, съвсем прозрачни, като че гледам през тях.

Изгаря ме. Боли, каква ужасна болка! А-а-а... Не мога, не мога повече!

Вие ми се свят, ще падна... Задушавам се! Задуша... за...

АЗ, ТЕОДОРО

Опирам се с две ръце на креслото и бавно се изправям. Само няколко крачки. Тези ръце, през тях изтече силата ми. Каква сила, животът. Зная вече, не ми остава много.

Досега не мислех за смъртта, но съм спокоен. Ако има нещо отвъд, ще видя Мария и децата. А ако няма, ще бъде сън без сънища. Ще забравя всичко и ще бъде добре, защото мислите все болят.

Трябва да се подпирам на креслата, за да пристъпвам. Но вървя. Каква ужасна тишина е наоколо!

Напрягам се, повдигам капака на скрина. Вътре е шпагата. Рубините светят от отблясъците на камината.

Хващам ефеса — той е топъл, моята длан е по-студена. Като че хващам човешка длан — ласкава и близка. Този ефес е държал баща ми, Петро Булгарели; това е неговата длан. И на всички други — хора смели и честни, които не са мислели за себе си. Пренесли са правдата през цяла Европа — от земите край Хеброс до Екс ан'Валанс...

Зле ми е. Пламъците се разливат пред очите ми. Колко е тихо! Кога ще съмне?

Топла длан. Имам право на нея.

Защото аз съм като шпагата с рубини.

Тихо е. Само пламъците се извиват, приближават... сгриват ме както преди.

Аз... бях... шпагата с рубини...

* * *

— Биосонда 7-С. Не изпълнихте програмата. Дайте пълни данни!

— Изпълнението беше безсмислено. Съгласно задачата обектът Булгарели трябваше да остане жив, но аз

не можех да попреча на смъртта му.

— Биосонда 7-С. Имахте задача да спасите враговете му.

— Те се самоунищожиха. Злото намери своя логичен край. Прецених, че не трябва да се намесвам. Нужно е да се търси друго решение за спасението на Неогейя-2.

— Биосонда 7-С. Не съм ви давал право на преценка! Изтеглям ви незабавно от сегмента!

— Отказвам да се изтегля и оставам в този отрязък от време. Някой трябва да поеме шпагата на Теодоро Булгарели и мисля, че това ще бъде аз. Прекратявам връзката!

НЯМА ПЪТ ЗА „ХЕРКУЛАН“

Връзката с Базата и друг път беше прекъсвала — случвало се бе често, но сега това стана някак особено.

Ферн, който тъкмо влизаше в командната кабина, усети, че станцията за миг или два забави хода си. За съвсем кратко време. Сякаш премина през пояс от невидим космически прах.

Но в този квадрант никой не бе чувал да е имало пояси от космически прах, още по-малко — невидими.

„Стабилизаторите! — помисли Ферн. — Пак са те, проклетите!“

В миналия рейс до Хекуба беше имал неприятности с два от стабилизаторите, затова първата му мисъл беше за тях.

Той вдигна очи и погледна левия край на пулта — там бяха малките изпъкнали екрани на настройките. Не, стабилизаторите сега бяха в ред. Значи трябваше да проверява дюзите. А ако истински мразеше нещо, то това бяха ядовете с дюзите и...

В същия миг големият стереоекран побесня. От дълбочината му изригна вулкан от сини искри, после закипяха черни и огненооранжеви вълни. Те като че се опитваха да прелеят извън пулта, но внезапно се усмириха, избледняха и настъпи сиво спокойствие.

Такова нещо не беше виждал. Кой знае какво ставаше в Базата! Винаги щеше да се намери някой да обърка връзките с контролните станции, после се чудеха какво да обясняват!

Жълтата зеница на Първия на пулта примигна — явно биоавтоматът се опитваше да оправи екрана, но не успяваше.

— Навигатор Ферн — каза зеницата, — връзката с Базата е прекъсната.

Ферн седна в креслото, протегна ръка и включи аварийния екран. С Базата можеше да става всичко, но някоя от съседните контролни станции по трасето все пак трябваше да се обади.

Не, това беше просто странно! Минаваха минута след минута — и нищо. Аварийният екран блестеше със своята равна седефеносива светлина. Като че всички по трасето Вега-Орион бяха измрели.

Ферн плъзна поглед по пулта. Не можеше да се каже, че се разтревожи особено, по-скоро беше изненадан и озадачен. Пултът беше в ред, само връзката липсваше.

— Първи! — каза Ферн, като се облегна в креслото. — Ти защо се умълча?

— Още проверявам — призна Първият и зеницата му примигна отново. — Трябва да ви съобщя допълнителна информация. Има неточност в ориентира.

— Какво? — не разбра Ферн. — Каква... неточност?

— Малка — поясни Първият и назова някакви стотни от ъглови секунди.

Ферн се извърна и започна сега внимателно да оглежда пулта. Това вече беше сериозно, защото беше абсурдно. В зенита като ярка точка блестеше бета-Орион и трите помощни биоавтомата на станцията определяха курса по него. Неточност в ориентира, както го беше казал Първият, означаваше, че бета-Орион просто се е отместил. Гълъбовият гигант бета-Орион се е отместил!

Или биоавтоматите напълно се бяха побъркали.

Вече не можеше да се самозалъгва. Беше се случило нещо, за което нямаше обяснение, поне засега нищо не му идваше на ум. Но се беше случило. Веичко още изглеждаше спокойно, но опитът го беше научил — такова спокойствие криеше най-подлите изненади.

Не можеше да седи и да чака. Трябваше да се опита да подреди фактите.

Така. Първо беше забавянето на станцията. Само за миг, но автоматите го бяха отбелязали.

После беше прекъснала връзката — както с Базата, така и по трасето.

И като връх на всичко беше дошло онова с биоавтоматите. Защото гигантът бета-Орион не можеше да се мести, това поне беше по-ясно от всичко друго.

Какво беше общото?

Ферн стана от креслото и пристъпи до илюминатора. Фосфоресциращата бленда трепна и спокойно се разтвори.

Всичко му беше познато — кадифеночерният мрак, далечните метални светлини от куповете звезди, розовото сияние ниско долу на

чудовищната мъглявина Ниобея. Трасето му беше известно, то беше трасето на неговата станция.

Но коварното чувство за опасност не намаля. Даже се засили.

Само ако можеше да се свърже с Базата! Но тя се беше загубила, изчезнала. Както и той за нея.

Изчезнал?

Тази мисъл го прикова за момент, после той бавно се обърна и огледа кабината. Какво значеше „изчезнал“? Беше тук, жив, на две крачки от пулта. Станцията се подчиняваше на всяко негово желание. Щеше да прекрати рейса и да нареди връщане в Базата.

А станцията наистина ли се подчиняваше?

Той се върна бързо пред пулта. Не седна на креслото, а така, изправен, се втренчи в зеницата на Първия и каза:

— Първи! Осигури отклонение в курса, посока Неогей-две!

— Приех. Отклонение в курса, посока Неогей-две! — отзова се веднага Първият.

Чу се как се включи лявата странична дюза и Ферн залитна от тласъка.

„Глупости! — помисли той. — Започнах да върша глупости!“

Станцията се подчиняваше. Значи наистина можеше да се върне, щом пожелае. Не беше изчезнал. И нямаше да изчезне...

...като Сендер от „Карион“.

Тревогата, която се беше стаила, изведнъж отново изплува. Преди малко повече от година меридианно време се беше изгубил „Карион“, нов товарен кораб от Базата. Отначало бяха тръгнали само слухове, че се търси изчезнал кораб, защото от Базата нямаше съобщение. Но наистина го търсеха и бавеха съобщението, защото никой не можеше да си представи, че обикновен кораб в обикновен рейс ще се изгуби, сякаш се е разтопил без следа.

„Карион“ изчезна необяснимо. И никой повече не чу нищо за Сендер. А и Ферн бързо забрави историята, защото никога не беше срещал този Сендер. И не бе се интересувал какво е станало после.

Трябваше да се върне в Базата. Веднага. Можеше после да изтърпи шегите на диспечерите, но все щеше да измисли нещо!

Реши го, но се забави малко — все още се колебаеше! — преди да даде нареждането си на Първия за промяна в курса...

Тогава и двамата — Ферн и Първият — забелязаха кораба.

Първият, разбира се, го видя по-напред — малко светло петънце в дълбочината на локатора — и съобщи:

— Навигатор Ферн! Кораб в нашия обсег!

Ферн се взря в локатора. Кораб беше, в това нямаше съмнение.

— Избери паралелен курс! — заповяда той. И седна доволен в креслото. Ако не друго, поне сега от насрещния кораб щеше да научи защо нямат връзка с Базата.

* * *

А след това задоволството се смени с недоумение.

Корабът вече се различаваше ясно на екрана. Беше много стар товарен кораб — толкова стар, че Ферн не беше виждал подобно чудо, само знаеше, че ги е имало. Такива кораби бяха летели до първите бази, после бяха дошли йонните серии. Те се бяха държали дълго, дори прекалено дълго, но в края на краищата бяха изживели времето си и ги бяха заменили. Кораб като този — с атомни отражатели, с тежка и отдавна ненужна лъчева броня — сигурно можеше да се намери някъде из старите подземни хангари на Неогей, но никому и през ум не би минало да го пусне в рейс. Просто не можеше да го пусне.

И все пак беше там, в кълбовидното поле на локатора. Ниско под тъмния силует пълзяха ивици от рубиново ярки числа — биоавтоматите даваха разстоянието, скоростта, времето на сближаване.

Само че Ферн не бързаше да го приближи.

Един кораб, който не трябваше да лети и за който той нищо не знаеше. Ако това там в локатора не беше мираж, значи беше някой от онези безследно изчезнали кораби, чиито имена минаваха от регистър в регистър само с няколко кратки данни: име и клас, кога са видени за последен път, какъв е екипажът.

Кораб призрак.

Не, нямаше защо да приближава. Поне дотогава, докато не му се изяснят някои неща. Можеше да го следва по курса, да изчака връзката с Базата и тогава да реши. Точно това трябваше да направи, разбира се.

Кораб призрак?

Значи онези слухове в Базата, които бе чул два или три пъти — те бяха верни. Някой някъде видял от изгубените кораби, екипажът бил

изчезнал или измрял. И обяснения колкото искаш.

Ферн се облегна в креслото и вдигна очи.

— Е?

— Нямам връзка с радиопилота — каза Първият. — Разчетох името. „Херкулан“, клас В-4.

Това вече беше нещо.

— От коя база?

— Заличен от база Антей-2.

Антей-2? Такава база нямаше. Базите на Антей бяха преместени преди повече от сто и двадесет години меридианно време, много преди червеното слънце Антей да избухне и да погълне планетите си.

— Защо е заличен?

Първият се забави малко, но все пак отговори:

— Неявяване в базата. Изтекъл срок за живот на екипажа.

— Добре — каза Ферн.

Съвсем не беше добре. Там на локатора бавно приближаваше един невъзможно стар кораб, оцелял по чудо. С изтекъл срок на живот на екипажа, както хладно се бе изразил Първият. Един ковчег с мъртъвци.

За къде беше пътувал? Кой го бяха чакали? Онези, които се бяха надявали да го видят, бяха умирали, бяха умирали и децата, и внуците им, а спомените за изчезналите бяха оставали само като сенки в паметта на биоавтоматите. За да бъдат изтривани и оттам. Спомените също умират.

А може би на „Херкулан“ нямаше даже и останки от хора. Екипажът навярно го бе напуснал при някаква неизвестна опасност, беше потърсил спасение на някоя от дивите планети на Антей. И всички бяха загинали, очаквайки помощ до последните си часове.

Корабът приближаваше мълчаливо, ясно се различаваха вече пукнатините по единия от отражателите. И Ферн с неудоволствие разбираше, че все пак трябва да реши какво да прави. „Херкулан“ летеше по свой непознат път към още по-непозната цел, ако въобще имаше цел. Колко можеше да го следва със станцията? Щеше прекалено да се отклони от трасето.

Беше точно едно от онези отвратителни положения, които Ферн безкрайно мразеше. Като че някой беше подреждал нещата така, че да го постави в задънена улица. Да прекъсне връзката с Базата. Да

измисли тази абсурдна история с отместването на бета-Орион и накрая да му поднесе един кораб, който по всички правила на навигацията просто не трябваше да съществува.

Не се страхуваше, от какво можеше да се страхува? „Херкулан“ беше една изоставена стара черупка. Щеше да отиде, да се опита да влезе — ако това още беше възможно! После щеше да мине по глухите коридори до командната зала, да намери паметта на биоавтомата на пулта и да чуе какво е останало в нея. Нямаше никаква опасност, беше длъжен да го направи.

И не му се искаше. Дълбоко в него се надигаше нежеланието да бъде единствен свидетел на чуждото нещастие, да чуе онова, което се е разиграло преди десетки години в командната зала — виковете на отчаяние по коридорите, последните думи по каютите. Всеки инстинктивно се пази от нещастията, то има странното свойство да бъде заразно.

Но той просто нямаше избор. Трябваше да отиде на „Херкулан“ и да разбере какво се е случило с него.

— Биоавтомат Първи! — каза Ферн.

— Слушам ви.

— Опитай още веднъж връзка с Базата! И ако не успееш, избери курс за скачване!

Той почака малко и се изправи. Още веднъж през съзнанието му мина една мисъл — че преди да види „Херкулан“ със станцията се бяха случили някои прекалено необичайни събития.

Но после тази мисъл изчезна.

* * *

Шлюзовата камера се отвори бавно, като че дълго се колеба. Тя беше ужасно стар модел и едно малко чудо бе, че въобще се отвори.

На черното небе ясно се изрязваше огромното метално тяло на „Херкулан“, виждаха се дългите назъбени драскотини по обшивката. Под командата на биоавтоматите станцията бе насочила светлините си към шлюза и Ферн, който се беше заловил за ръба, се опита да погледне вътре.

Беше сравнително малка камера. Стените и подът ѝ бяха покрити с дебел слой космически скреж — гладък, плътен, недокосван от човешки крак. Подобен скреж се наслагваше в стари изоставени помещения от изпаренията в корабите, проникващи през невидими пролуки — газове и прах, заледени от космическия студ. Скрежът тук заобляше всички издатини и в острата светлина на станцията блестеше в синкави и жълти искри. По пода се източваха две дълги, сега почти изравнени вдлъбнатини.

Някога тази камера беше служила добре, сигурно я бяха смятали за достатъчно удобна. Малките космически всъдеходи се бяха плъзгали по ивиците, бяха излизали и се бяха връщали, някой ги беше посрещал, бяха носили вести и товари от отдавна забравените бази на Антей. Сега имаше само космически скреж, наслоявал се година след година. Скреж, нищо друго.

Ферн се залови здраво за ръба, почувствува го под тънките ръкавици на скафандъра, наведе шлема и напрегна мускулите си. Беше вече вътре. Включи двата прожектора на раменете на скафандъра и се огледа. От силната светлина камерата изглеждаше по-малка. Ходилата му потъваха в скрежа и отпечатваха грубите набраздени стъпки от ботушите му.

Той пристъпи няколко крачки, намери вдясно от вратата вътрешното табло за управление. Натисна клавишите и ако трябваше да признае пред себе си, почти желаше таблото да не работи. Тогава щеше да се върне в станцията и да следва „Херкулан“, докато намери някое друго, по-добро разрешение. Мъртвешката пустота наоколо и този всепроникващ скреж го потискаха.

Но механизмите бяха здрави и в кораба навярно беше останал някакъв запас от енергия. Външната врата на шлюза пак така бавно, на тласъци, се затвори. Потокът светлина от станцията секна, но прожекторите на скафандъра бяха достатъчни.

— Първи! — каза тихо Ферн в шлема си. — Виждаш ли добре?

— Достатъчно — потвърди гласът на Първия. Неговите шест очи, вградени в шлема и зад прожекторите на скафандъра следяха всичко. Освен тях в скафандъра бяха вложени уши, обоняние, сетива за радиация и магнитно поле. Ферн можеше да бъде спокоен, но по навик държеше ръка върху бластера, който висеше на гърдите му. Не

смяташе, че нещо отгатык вътрешната врата го заплашва — просто това беше един полезен навик.

Вратата изчака няколко секунди и се отмести. От ръбовете й се откъснаха малки облачета скреж, беззвучно се разпиляха и затрептяха като снежинки в конусите студена светлина. Зад вратата се откри сравнително широк входен коридор, който завиваше само след няколко крачки.

— Ако Базата се обади, ще ме свържеш веднага! — нареди Ферн. Той все още не беше загубил надежда.

— Разбирам — отзова се Първият. — Трябва да ви предупредя. Има неточност във времето.

Ферн се спря за миг, после сви устни.

— Престани! И разбери най-после какво ги е прихванало твоите автомати!

В момента съвсем не му беше до това да размисля какво може да значи неточност във времето: Щом като според Първия бета-Орион можеше да се мести по свое желание, нататык всичко друго беше вече възможно.

Той се огледа още веднъж и мина през вратата.

Зад завоя коридорът се разклоняваше. Вляво се простираха широки открити помещения, навярно приемни складове, разделени с високи метални прегради. От тях се спускаха извитите ръце на работи носачи, застинали в странни пози — там, където ги беше заварило спирането на енергията. Вдясно коридорът се разширяваше, в него се вливаха аварийни ескалатори в сложна плетеница. Някои от тях сигурно водеха към реакторите, други — към основните складове и каютите.

Светлините от скафандъра опипваха стените, засилваха се и се фокусираха сами върху по-далечните ескалатори. След мъртвилото на шлюзовата камера тези коридори изглеждаха на Ферн малко почовешки. Поне скреж нямаше. А не личаха и следи от бързо изнасяне на екипажа — онези дребни вещи, които хората забравят или изхвърлят, когато ги гони страхът.

Това беше странно. Корабът изглеждаше цял, ненаранен, незасегнат от някакво неочаквано бедствие. Екипажът го беше напуснал в пълен ред, без паника, като че непрестанно е вярвал, че скоро ще се върне. Ескалаторите бяха вървели и бяха спрели под нечия

разумна команда. И всичко изглеждаше спокойно, макар и малко мрачно. Ферн имаше чувството, че някъде горе — в каютите или в командната зала — хората стоят и могат всеки миг да включат ескалаторите, за да слязат до складовете.

Разбира се, усещането беше измамно. Тук жив беше само той и само тази светлина, която Първият насочваше към по-далечните ъгли.

Ферн избра един от ескалаторите и се заизкачва по него. Такъв товарен кораб като „Херкулан“ не можеше да е устроен кой знае колко сложно. Някъде наблизко, в дълбочината, сигурно бяха основните складове, над тях — каютите за екипажа, а в най-защитеният сектор — залата за връзка.

Ескалаторът свърши пред тежка кръгла врата. Тя се отвори доста по-лесно и Ферн се намери в следващ шлюз. Не се учуди. При това тогавашно несъвършенство на изолацията всяка глътка въздух е била пестена.

Зад шлюза имаше нов, по-къс коридор. Той завършваше с друга тежка врата, подобна на първата. Встрани в стените тъмнееха квадратите на два нови входа.

Тези многобройни врати започнаха да му досаждат. Врата, коридор, отново врата, ескалатор... Как беше устроен този „Херкулан“?

Пристъпи отново и чу шума от стъпките си.

В първия миг не повярва. Замря така, както се готвеше да огледа една от вратите, превърнат целият в слух. Но Първият от станцията веднага се обади:

— Навигатор Ферн! Наличие на въздух!

И добави процентите, които вече беше изчислил.

Ферн изви глава и погледна индикаторните ивици на скафандъра си. Можеше да се диша. Можеше, ако човек нямаше какво друго да направи и ако беше изчерпал резервите си. Тези досадни шлюзове и врати в края на краищата си бяха вършили работата!

Зад тъмния квадрат навярно беше някоя от каютите. Би трябвало да е така, но нещо в квадрата-врата го смущаваше.

Светлините се плъзгаха по тъмната, ясно очертана врата, минаваха върху другата, която беше съвсем подобна, после — върху таблата касети за отваряне.

Не, едва ли бяха каюти. Шифърът на таблата беше далеч по-сложен. Ферн не можеше да си представи как бяха изглеждали каютите в такъв стар товарен кораб, но този шифър подсказваше, че оттатък има нещо важно, което е трябвало да бъде добре защитено.

— Биоавтомат Първи! — повика Ферн. — Какво е това? Каюта за екипажа ли е?

Първият се забави — той прехвърляше в паметта си неизброими сведения за кораби и навигатори. Години, имена, бази, екипажи, злополуки и пак години и имена. Не, не можеше да помогне. Никога не бе запомнял вътрешното разпределение на някакъв клас отдавна забравени кораби от отдавна напусната база.

— Тогава виж това табло! — нареди Ферн. Фасетните очи от прожекторите се взряха в таблото.

— Изпълнено.

— Можеш ли да разчетеш шифъра за отваряне?

— Смятам, че мога — каза Първият. — Приближете се. Трябва да преценя положението на клавишите и степента на използването им!

Ферн направи две крачки.

— Препоръчвам четири комбинации — обади се Първият след късо мълчание. — Подредени са по степен на вероятност.

На втората комбинация тъмният квадрат врата започна да се отмества.

Ферн направи още една крачка, спря предпазливо на входа и се взря втръчено в онова, което се разкриваше в конусите светлина.

Не беше каюта. Не беше и склад. Дъното на малката зала беше заето от четири дълги метални цилиндъра, наредени един над друг. До всеки от тях в стената бе вграден малък екран. Три от екраните фосфоресцираха със слаба зеленикава светлина, четвъртият беше тъмен.

Ферн стоеше на входа, после инстинктивно направи движение назад.

Виждаше светлина. Значи корабът не беше мъртъв. Колкото и нищожна да беше тази светлина, тя означаваше, че в дълбините на реакторите бе останала енергия. Че имаше автомати, които я разпределяха и пренасяха. И че тези особени цилиндри бяха нещо много важно. Какво му напомняха те?

Фасетните очи в шлема и скафандъра му също разглеждаха залата, но Първият мълчеше. Ферн изчака няколко секунди и прекрачи входа.

Нищо не се случи.

Той бавно приближи цилиндрите. Вървеше предпазливо, с добре отмерени движения, сложил ръка на бластера на гърдите си. Корабът беше жив, а това вече беше заплаха.

Екраните бяха малки, с напукани от времето ъгли, но работеха. По трептящия като полярно сияние зелен фон пълзяха оранжеви и тъмносини ивици, преплитаха се и се раздалечаваха. Ферн ги загледа, после отмести очи към цилиндрите. Там вътре...

Там вътре имаше замразени хора.

Ферн пристъпи от крак на крак и отново се вторачи в екраните. Тези странни плетеници от линии следяха за живота на трима души. Хора, които бяха прекрачили повече от столетие. А той самият не знаеше какво да направи, защото отдавна никой в Базата не се занимаваше с анабиоза.

Може би и не трябваше нищо да прави. Щеше да огледа целия кораб и тогава да прецени. Само да се възстановеше връзката с Базата!

Кораб с трима замразени на борда! Трима навигатори, смятани за безследно изчезнали, сега се появяваха от небитието! Тези от Базата щяха да се побъркат, когато им го съобщеше! Разбира се, той не трябваше нищо да прави, нужно бе всичко да се запази така, както го бе намерил.

— Навигатор Ферн! — каза Първият в шлема му. — Наблизо има хора. Внимавайте!

— Разбира се, че има! — процеди Ферн. Той мислеше за замразените.

Обърна се да излезе от залата и застина.

Точно срещу него на няколко крачки пред входа стоеше един мъж с насочен към гърдите му бластер.

И пръстът му натискаше спусъка.

Спаси го това, че не помръдна. Стоеше, гледаше и в мислите му нямаше нищо. Просто чакаше ослепителната бяла светлина и болката. Даже съзнанието, че ще умре, още не беше станало съзнание.

Пръстът не слезе докрай. Бялата смъртоносна светлина се бавеше.

Минаха няколко безкрайни мига.

— Обърни се! — заповяда мъжът. Гласът му се чу ясно в шлема.

Ферн се обърна бавно, като механична кукла.

— Хвърли бластера в ъгъла!

Всяко непредпазливо движение щеше да е краят. Ферн разбираше това и съвсем ясно разбираше, че сега само от пълното подчинение зависи да живее.

Чу няколко стъпки — мъжът се отмести встрани. Ясно защо. Ако Ферн внезапно се опиташе да се извърти и да го улучи, нямаше да може, защото вече не знаеше къде е.

Но Ферн и не мислеше да опитва. Сега живееше, всяка нова секунда живееше, а после щеше да види. Даже не беше осмислил това, колко е невъзможно да има жив човек на кораба. Прие го като факт, защото там стоеше един мъж с бластер срещу гърдите му. Бластерът беше някакъв стар модел, но мъжът не беше привидение.

Ферн хвана с две ръце бластера си, вдигна го високо над главата и го захвърли в ъгъла. Металът издрънча и притихна. Ферн остана така, не сне ръцете си.

— Махни шлема си! — нареди мъжът. И пак се отмести. Той явно подозираше, че Ферн може да има и друго оръжие, и не желаше да рискува.

Ферн се поколеба само за части от секундата. Да свали шлема си? Но мъжът оттатък беше без шлем. Значи можеше да диша.

С една ръка Ферн откопча предпазителите, набра шифъра на рамото си и шлемът леко щракна в леглото си.

— Навигатор Ферн! — чу се тихият глас на Първия. — Свалянето на шлема е опасно за вас!

— Мълчи! — озъби се Ферн. — Когато трябваше...

Какво „когато трябваше“? Първият го беше предупредил навреме, че има хора, той сам си беше виновен!

Ферн вдигна шлема, въздухът от скафандъра излезе със свистене през страничните вентили.

Като че невидима ръка го хвана за гърлото. Опита се да преглътне, да поеме дъх, но не можа. Пред очите му заплува червено сияние. Още веднъж опита да поеме дъх...

„Значи така... се свършва...“

Това беше последната му мисъл, преди да изгуби съзнание.

* * *

Чувствуваше се като привързан за огромно махало. То се вдигаше високо, толкова високо, че слънцето изгаряше очите му през затворените клепачи и стомахът болезнено се свиваше. После махалото се спускаше стремително надолу, засилваше се, оставяше го да се носи така, като безпомощна топка мускули, която всеки миг ще се разбие в земята. И отново политаше нагоре.

Мисъл нямаше, имаше само едно примитивно усещане, че е жив. Но постепенно заедно с болката и мъчителното прилошаване се появи и съзнанието, че тази болка е той, Ферн. И че трябва да се отърве от това ужасно люлеене.

Не бързаше да се събужда. Инстинктивно долавяше, че събуждането носи опасност. И че тази неизвестна опасност може да бъде много по-лоша от болката и стремглавото падане.

Мина време, ритъмът на махалото като че се забави. Като че то вече не се издигаше толкова високо, даваше му време да отдъхне и да събере сили.

Ферн с усилие отвори очи.

Нямаше слънце. Напротив, беше тъмно. Лежеше, вдясно от него едва-едва проблясваше синкавовиолетово петно. Скъперническата му светлина сякаш още повече сгъстяваше мрака наоколо.

Ферн с мъка съобразяваше. Лежеше, засега нищо не го заплашваше. Болката и прилошаването бяха само в него, не го люлееше никакво махало. И тази светлина не изглеждаше опасна.

Той бавно, много внимателно помръдна първо ръцете, после краката си. Движеше ги, не беше ранен. И беше без скафандър.

В съзнанието му отчетливо изскачаха картини от това, което се беше случило. Вратата на люка — когато влизаше в мъртвия кораб — и облачетата скреж под сноповете светлина. Застиналите ескалатори, мрежата от коридори. Залата с контейнерите за замразени хора. И невъзможната, абсурдна поява на онзи мъж с бластера.

Започва да го обзема неясно раздразнение. Защо точно на него, Ферн, трябваше да се случи? Защо все с него? Другите навигатори летяха, отиваха и се връщаха, и едва намираха какво да докладват на диспечерите, а той...

„Спокойно! — помисли. — Спокойно!“ Знаеше, че раздразнението с нищо няма да му помогне. Беше попаднал в мъртъв кораб, който неочаквано беше оживял. И трябваше да измисли как да излезе оттук. Всичко друго не беше важно.

Но какво беше това синкаво петно?

Зрението постепенно се беше изострило и сега Ферн, макар и с мъка, различаваше предметите около себе си. Петното беше квадрат — синкав малък екран. Лежеше върху обикновено легло — от леглата в космическите каюти. Беше старо, но удобно.

Протегна по-далеч ръка, опря се и се повдигна на лакът. Докъдето можеше да види, намираше се в малка, пестеливо направена каюта. Легло, плот в стената, врата. И този екран.

Някой се беше погрижил да го пренесе тук след като му беше взел скафандъра. Но не знаеше нито къде се намира, нито какви са намеренията на онзи, който го беше пренесъл. Беше безпомощен като новородено коте.

Ферн предпазливо спусна крак и докосна пода. Не се чуваше никакъв звук, тишината като че извираше от всеки предмет наоколо. Остана така минута или две, като обмисляше положението си. Засега нищо не го заплашваше. Малко му се виеше свят, но това беше от доста разреждения въздух. И все пак в каютата можеше да се диша. Не се знаеше какво може да се случи, ако се опита да отвори вратата. Оттатък можеше да бъде вакуумът, космическата пустота. А къде беше онзи мъж със стария бластер?

Можеше да се изправи. И да огледа каютата съвсем отблизо.

Ферн напрегна мускули и в този миг тишината изведнъж се пропука. Най-напред един неясен шум изпълни каютата, после глас:

— Слушате ли ме?

Като че беше гласът на онзи мъж и идваше от екрана, Ферн леко покашля.

— Да. Чувам ви.

— Кой сте вие?

— Ейлус Ферн, навигатор втори клас. База Неогейя-две.

Гласът замълча, след това каза неприязнено:

— Такава база няма. Кажете истината!

Ферн поклати глава.

— Вижте скафандъра, там е написано. И въобще кой сте вие?

Гласът не отговори, но явно се вслушваше от екрана.

Ферн разтърси рамене, попила ръцете и краката си. Беше здрав, но всички мускули и стави тежаха, движенията му бяха мудни, мислите лепнеха. Разределеният въздух — това беше причината. Налягаше го сънливост, искаше му се отново да легне. Но вместо това си наложи едно усилие, вдигна се от леглото и пипнешком започна да изследва своя затвор. Впрочем той още не знаеше дали е наистина затвор и какви са намеренията на онзи, който говореше с него.

Вратата беше обикновена, с шифър, който му изглеждаше лесен. Ако имаше сега помощта на Първия, навярно веднага би успял да излезе. Но не беше сигурен, че си струва.

— Къде се намира Неогей-две? — Гласът се появи изведнъж, пак така внезапно, както първия път.

— Не знам — вдигна рамене Ферн. — Ако знаех аз къде съм, бих могъл да обясня.

— А не знаете ли?

На Ферн се стори, че в гласа се появи една особена нотка. Като че онзи някак принудено се усмихна.

— Освен това, че корабът ви е „Херкулан“ и ме разпитвате като ваш пленник! Не ви ли е унижително?

— Ами вие защо влязохте? Никой не беше ви канил!

— Откъде да зная, че има някой жив? Корабът отдавна е заличен от базата ви. А и база нямате!

— Лъжете! — заяви убедено гласът.

Ферн се отпусна на леглото. Разговорът го уморяваше.

— Защо да лъжа? Базите на Антей не съществуват. Били са пренесени много... не знам даже кога!

Той се взря в екрана и каза зло:

— И вие не съществувате! Не може да съществувате! Всичко това... аз го сънувам!

— Глупости! — отвърна гласът. Но думата прозвуча неуверено. — Почакайте!

Екранът промени цвета си, заблестя стъкленосиньо, като че някой включи към него енергия. В светлия квадрат се появи мъжът и загледа Ферн. Сега и Ферн можеше да го разгледа отблизо.

Имаше сурово, грубо изсечено лице. Навярно не беше много възрастен, но дълбоките бръчки около устата и по челото го

състаряваха. Зад присвитите клепки във Ферн се вираха две тъмни, остри зеници. Правеше впечатление на решителен, внушаващ сила човек. Това впечатление се засилваше и от строгата униформа на навигатор — такава униформа Ферн не беше виждал.

Двамата се изучаваха десетина секунди. После мъжът каза:

— Ноол. Юрбен Ноол, командир на „Херкулан“. Съжалявам, че постъпвам така с вас, но нямам друг избор! И ако не е някаква клопка, вие наистина сте от база Неогей. На скафандъра ви има данните. Какъв е този малък кораб вън?

— Контролна станция пета по трасето Вега-Орион.

— Н-да... — каза Ноол, — изглежда, че още не сте разбрали.

На Ферн леко му се виеше свят, от време на време очертанятията на мъжа на екрана се разливаха пред очите му.

— Какво да съм разбрал?

Ноол поклати глава.

— Вторият в капана. Вие сте вторият в капана! — Клепките му се свиха почти докрай. — Впрочем защо трябва да го разбирате! И ние не го разбирахме. Капан на времето.

Ферн преглътна с мъка.

— Това е самата истина — кимна Ноол. — Сега не мога всичко да ви обясня, ще помислим какво да правим с вас. Само едно ще ви кажа. Видях годината на скафандъра ви. Ако и това не е някаква клопка, вие можете да ми бъдете внук. По-лошо! Внук на моя внук. Сега разбрахте ли?

— Не.

Ноол го загледа внимателно.

— Ясно. Не е клопка. Иначе веднага щяхте да се съгласите, да потвърдите... А вие сте един нещастник като нас. Предполагам, че нямате връзка с базата си.

— Изгубих я.

— Нещо друго особено случи ли се, преди да ни срещнете?

Ферн облиза засъхналите си устни.

— Особено?... Да. Станцията забави хода си, после Първият съобщи, че има отклонение в ориентира. А причина не намерихме, поне аз не намерих.

— Кога стана това?

— Около два меридианни часа преди... е, преди да ме заварите там, в залата.

— Само два часа? — От изненада Ноол се наведе напред в екрана, после се обърна назад. — Чуваш ли, Рима? Преди два часа той е влязъл в сферата!

Зад него се появи мургава жена с раздалечени, коси очи. Тя също се наведе в екрана.

— Вярно ли е?

— Да — потвърди Ферн. — Какво толкова?

— Посоката! От коя посока приближихте към нас?

— Така няма да може! — изправи се Ноол. — Рима, подготви кабината! А аз сега ще дойда за вас! — обърна се той към Ферн. — Ще взема и скафандъра ви!

* * *

— Коридорът вляво — каза Ноол. — Съжалявам, засега няма да ви върна бластера!

Те вървяха двамата — Ферн напред. Той вече се чувствуваше добре, противното виене на свят беше преминало. В шлема си чуваше гласа на Ноол.

— Първи! — повика Ферн. — Какво е сега отклонението ни?

Първият каза едно число и Ферн даже подсвирна от удивление. Станцията отдавна бе излязла от трасето.

— С кого разговаряте? — запита подозрително Ноол. — С вашия биоавтомат? Трябва да разговаряте само чрез мен!

— Съвсем и не мисля! — озъби се Ферн. Той си беше възвърнал самочувствието. — Вие искате помощ, не аз!

Ноол премълча. Отвори една врата и влязоха в командната кабина. Само с един поглед Ферн оцени обстановката.

Беше малка кабина, тясна и съвсем пестеливо осветена. Таблото беше от много старите, биоавтоматите — съвсем примитивни. И всичко важно за живота на екипажа — въздух, топлина, храна — беше събрано тук, на едно уязвимо място. Старо, прекалено старо.

Пред пулта седеше жената, която Ноол нарече Рима. Когато отвори вратата, тя се обърна към тях. Не можеше да се каже, че е

красива, но у нея имаше особена привлекателност и деликатност в движенията.

— Седнете! — кимна Ноол към средното кресло. — Вие сте дяволски прав! Ние искаме помощ, а не вие! Макар че и вие, и микроскопичната ви станция сте в ръцете ни!

Сега Ферн премълча. Ноол явно не беше запознат с устройството на тази станция и не знаеше, че тя разполага с оръжие за отбрана — един малък гравитонен кондензатор. Малък, но достатъчно мощен, за да отхвърли на почетно разстояние кораби, даже по-големи от „Херкулан“. Разбира се, и станцията нямаше да остане на мястото си, но това също беше предвидено. Само да можеше да се добере до станцията!

Ферн се настани в креслото, вдясно от него седна Ноол.

— Какво ни е нужно? Да определите какъв е бил курсът ви, преди да приближите към нас! Ако успеете, за два-три часа ще излезем от сферата!

Ферн се присегна и включи локатора на пулта.

— Първи! Изчисли курса преди сближаването!

— Разбрах — обади се Първият. — Можете ли да приемате?

Ферн размени един поглед с Ноол.

— Да. Предавай, Първи!

На локатора се появиха две трепкащи точки. От едната започна да се източва тънка оранжева ивица — отначало бързо, после се забави и се закова.

— Поради изместването на ориенира по-нататъшните изчисления са несигурни — съобщи Първият. — Имате ли други нареждания?

Ноол и Рима мълчаливо се взираха в оранжевата ивица.

— Малко. Но все пак е нещо! — забеляза Ноол.

Жената направи един неразбираем за Ферн жест с ръка. Сочеше някъде встрани.

— Знаеш колко са резервите. И знаеш, че ще трябва за другите.

Кои бяха тези „други“? И въобще този разговор с недомлъвки досаждаше на Ферн. Само ако можеше да се прехвърли на своята станция!

— Нямаме изход. А това е посока — каза Ноол.

Той натисна последователно три клавиша на таблото пред себе си. Там се появи число, от което лицето му стана още по-неприятно и мрачно.

— Повече от половината запаси! Включи двигателите, Рима!

Жената набра едно число на брояча вляво от Ферн и каза:

— Биоавтомат трети! Включи двигателите и промени посоката!

Корабът трепна, светлината в кабината намаля.

Без да чака нечие разрешение, Ферн повика Първия, нареди му да следва „Херкулан“ и мълчаливо започна да наблюдава картината на локатора. Там една от блестящите точки вече се движеше по ивицата.

— Е? — рече Ферн след няколко минути. — Мисля, че все пак ми дължите някакво обяснение, нали?

Ноол се облегна в креслото, като с края на очите си следеше локатора.

— Така е. Ако не сте го разбрали сам.

— Не.

— Ние сме в зона, в която времето тече различно. Тече много по-бавно за хората. Въобще за живите същества.

Той замълча. Шумът от двигателите равномерно туптеше в стените и пода.

— Това, че не ми вярвате, не променя нещата. Знаете ли от колко години „Херкулан“ е в зоната? Две години. А за вас... за хората отвън те са били... — гласът му се сниши — ...близо сто и четиридесет. Сега го видяхме ясно по вашия скафандър. Сто и четиридесет меридианни години!

Ферн трескаво се опитваше да смели чутото. Нещо не се връзваше, не беше така. А корабът? Ноол сякаш прочете мислите му.

— Разбирам, корабът. Това е особеното. Време, което тече различно за хората и за мъртвата материя! Погледнете ни! Ние с Рима сме същите... — той се усмихна невесело — ...само доста измъчени, но почти същите, както когато попаднахме в тази проклета зона! А корабът остаря. Даже не знаем с колко! Връзката прекъсна, разбира се, че ще прекъсне! Часовниците полудяха, показват дявол знае що!

Той завъртя глава към пулта, по който светлините едва-едва трептяха.

— Енергията е на изчерпване, корабът умира... А ние сме вечни! Виждали ли сте такива? Сега и вие сте един от нас! Вечен. И колкото

по-бързо го приемете...

Двигателите туптяха, но вече по-тихо.

— ...толкова по-добре за вас.

Ферн чувствуваше, че въздухът не му стига. Какво говореше този Ноол, какъв беше той? Лъжеше, разбира се. Но с каква цел?

Щеше да изчака, внимателно да огледа и да узнае.

И ако може, да се измъкне. Станцията беше съвсем наблизо, следваше ги. Първият щеше да му помогне.

— Първи! — повика го тихо Ферн в шлема си. — Дай ми координатите!

— Разбрах — каза Първият. — Но имам сведение за вас!

— Връзка с базата ли? грепна Ферн.

— Не. Установявам неточност в отчитането на времето.

Ферн замря. За миг му се беше сторило, че кошмарът е минал, че ще чуе гласа на някой от диспечерите. И че целият този абсурд с „Херкулан“ ще се окаже нещо много просто, някакъв опит на Базата, в който той по невнимание се е забъркал.

Светкавичната надежда беше угаснала. Нещо по-лошо. Навлизаше все по-дълбоко в кошмара.

— Каква неточност? — каза глухо Ферн. Може би беше все пак нещо дребно.

— Различия в показанията на автоматите за времето — поясни Първият. — Автоматите, които отчитат времето от вашия скафандър, и тук, в станцията.

От неговия скафандър! Това беше неговото време, на живия Ферн. То се бе забавило.

„Спокойно! — помисли Ферн. — Още нищо не е станало! Това е някакъв опит, непременно е някакъв идиотски опит на онези от Базата!“

Тя се появи, тази мисъл, и той се хвана като удавник за нея. Повтори си я още веднъж и като че малко се успокои.

Не, не беше се успокоил. Някъде отвътре в съзнанието му се бореше да изплува косматото кълбо на страха, но той го притискаше. Ето, седеше тук пред този пулт, нищо не го заплашваше в момента. А това беше главното. После щеше да види...

Не го заплашваше ли? Как я беше нарекъл Ноол? Зона на различно време. Там навън, в Неогейя и базите, кипеше живот. Неговите

приятели остаряваха, щяха да остаряват все по-бързо, докато той... Господи! И Селена само за половин или една година щеше да се превърне в старица, която отдавна ще го е забравила, а той няма да я познае!

Страхът изскочи като звяр, удари по всичките му сетива, замая го. Само дълбоко вкоренената привычка на навигатор го застави да седи неподвижен в креслото. С всяка минута той се отдалечаваше от Неогей и от всичко, което му беше скъпо. И се отдалечаваше не в разстоянията, а във времето — което беше много по-страшно!

Какво?

Ноол му говореше нещо. Казваше му да си махне шлема. После се изправи, измъкна от стенния контейнер шише и чаша. Напълни я и му я подаде:

— Я изпийте това! Аранхо. Сигурно при вас отдавна е забравено.

Ферн свали шлема и пое чашата. Течността беше студена, щипеца, светлорозова. Нейният остър вкус пропълзя в гърлото му и от това му стана по-добре.

— А ще трябва и да се нахраните! — каза Ноол. — Съвсем бях забравил! Виж, храна имаме за години... — той се засмя иронично — ...за няколко хиляди години!

— Престанете!

Ноол го изгледа.

— Да-да, не е лесно. Ударът е много силен. Но свиквайте! И нали... все пак има надежда?

— Каква надежда?

— Ами... каква. Разбрахме посоката, от която сте влезли в зоната и сега в същата посока се опитваме да излезем. За съжаление ориентирите не са точни, сам видяхте. Но нека не са два часа, нека са три или пет, поне знаем приблизително накъде е границата!

— Досега не сте ли опитвали?

Ноол помрачня.

— Много пъти. Цялото наше положение можем да сравним... — той се запъна — ...не ми идва на ум нещо по-добро, но сигурно сте виждали мехурчета в някоя гъста течност?

Ферн погледна чашата аранхо в ръката си.

— Не, аранхото едва ли става за пример. Друга течност. Мед.

— Какво?

— Имаше такава една храна... по нашите бази. Все едно. Ако си представим времето като субстанция, в която има мехурчета, и те плават насам и нататък... И в едно от тези мехурчета е попаднало някое дребно насекомо! Сега вече две...

— Юрбен!

Беше гласът на Рима, съпроводен от къс укоризнен поглед.

— Е! — махна с ръка Ноол. — Зная какво ще кажеш! Но за абсурдното подхожда абсурдно обяснение! И тези дребни насекоми — обърна се той към Ферн — пълзят по вътрешната страна на мехурчето, но не могат да излязат... Животът отвън тече по един начин, за тях — по друг! Е?

От стената до него се подаде малък плот. Ноол погледна в контейнера, нещо не му хареса и състави на таблото две числа.

— Не знам какви са вкусовете за обяд на нашите внуци, но ще се опитаме да съчиним нещо за вас!

— Не... — започна Ферн. Мислеше да каже, че е нелепо, но много картинно. Насекомо, което пълзи по вътрешната страна на мехурче в течност! Хм. И не може да излезе, защото налягането отвън е много по-голямо! По дяволите, та той започваше да доразвива тази дива идея!

— И още нещо — каза Ноол. — Имаме данни, че „Херкулан“ се движи по определена траектория. Извива по някаква гигантска окръжност. Може би това е следствие от формата на сферата, но кой знае?

— Не разбирам какво още може да ви тревожи! — вдигна рамене Ферк. Това, което Ноол каза за капана на времето, му изглеждаше предостатъчно.

— Окръжност... — повтори Ноол замислено. — А може да не е окръжност, а нещо друго...

Ферн го изгледа. Подобни недомлъвки го дразнеха.

— Как е дишането? — поинтересува се Ноол, като смени разговора. — Не е блестящо, но се свиква, нали? И без шлем сигурно е по-удобно! Елате да се нахраним, ако потрябваме, автоматите ще ни предупредят!

* * *

Не можеше да не излязат, те непременно трябваше да излязат!

Ферн се хранеше, но глътките засядаха в гърлото му, а мислите, колкото и да се опитваше да ги отхвърли, идваха сами. Една година в този мехур на времето се равняваше на седемдесет навън. Един час — на седемдесет, на цели три дни! Денонощието, месецът... просто беше жестоко!

— Виждам, че пресмятате! — каза по едно време Ноол. Този човек като че четеше мисли. (Или сам беше преживял същото!) — Оставете, няма смисъл! Опитвайте се да свикнете!

— Не мога. И сигурно няма да свикна.

Ферн го каза достатъчно твърдо. И долови погледа на Рима, която, седнала до Ноол, се хранеше заедно с тях. Какво имаше в този поглед?

— Вярно — каза бавно Ноол. — Човек не свиква лесно с това, не е умрял!

Ръката на Рима едва-едва докосна ръката на Ноол. Но той като че не забеляза.

— Така е. За нас беше по-лесно, защото сме заедно, двамата. Но всъщност е така. Нашите близки отдавна ги няма, значи и ние сме умрели. То е едно и също! Няма път за „Херкулан“.

Лицето му си остана все така сурово. Само дълбоките бръчки сякаш се вдълбаха още.

— Не ме съветвайте! — каза Ферн. Излезе неволно остро и той веднага съжали. Тези двамата си имаха достатъчно свои грижи, за да понасят и неговото раздражение! Щяха да излязат и да попаднат в свят, в който да изглеждат като чудо, като хора наистина дошли отвъд смъртта.

Можеше да ги разбере. Както и те него.

— Съжалявам... — започна Ферн. Искаше му се да каже нещо и да заглади неловкостта, но не намери подходящите думи.

Ноол само се усмихна с ъгъла на устните си.

Ферн се пресегна, взе чашата с аранхо и докато отпиваше, отново се опита да прецени положението.

Нямаше съмнение — бяха в капан. Сами. Никой не можеше да им помогне. Единственият изход беше да намерят пътя за излизане, а не — как го беше казал? — да пълзят като дребни мушици по вътрешната стена на мехурчето!

Но имаше още въпроси.

— Впрочем — каза Ферн — не ви запитах какъв е товарът на кораба?

Усмивката на Ноол изчезна.

— Хора. Нали ги видяхте?

— Онези... в контейнерите?

— Да. Велдери. Трябваше да ги оставим на Антей-трети: Но тъй като Антей... — Ноол се забави малко — ...Антей по вашите думи не съществува, не знаей къде би трябвало да ги предадем. Ако излезем, разбира се.

— Където е да е. За тях ще се погрижат, както и за вас.

Ноол замълча, после поклати глава.

— Не ме разбрахте. Те са велдери.

— Какви?

В съзнанието на Ферн се въртеше нещо, беше чувал тази дума. Но какво точно значеше?

— Велдери — повтори Ноол. — Хора, които сами са се поставили извън хората. При вас... след толкова години, наистина ли няма такива?

— Може би има — призна Ферн, — но нито ми се е случвало да видя, нито...

— Ясно. Да пренасяте. А нашият „Херкулан“ е кораб за велдери. Получаваме контейнерите, съобщават ни къде да ги отнесем и ги отнасяме. Затова, когато ви видях там, в залата, помислих, че сте един от техните.

Значи така. Нещата все повече се заплитаха. „Херкулан“, тази стара черупка, не беше обикновен товарен кораб, а пренасяше провинени! Долу в трюма лежаха в своите метални гробници трима души, безчувствени пътници за някаква дива планетка. Чудесен товар!

— В какво са виновни... тези тримата?

— Не ни е известно, нас не ни осведомяват. Двама мъже и една жена. Просто трябваше да ги предадем на Антей-три и толкова. Рима — обърна се той към жената пред пулта, — има ли нещо?

Рима само поклати глава.

— Може би все още е рано — забеляза Ноол.

Вярно, беше рано. Но неспокойствието, което беше притихнало у Ферн, наново се събуди. А ако не успееш да излязат? За Базата той

вече беше безследно изчезнал, там бяха минали дни и щяха да минават! А тук той се влачеше из този капан на времето с прокълнатия „Херкулан“ и постепенно се забъркваше все по-зле в някакви истории!

— Вие слизали ли сте по-рано на Антей-три?

— Да. Сурова планета, доста даже. Лед, скали, пещери. За виновни в жестокост. За причинена смърт.

— И онези тримата са виновни?

— Сигурно. Ще имат всичко необходимо, за да преживеят на Антей-три. Но нищо няма да получат наготово. Ще се борят за всеки свой ден и всеки ден ще правят избора си — дали е по-добре да живеят сред хората, или извън тях. Някои се променят, някои — не. А при вас как е?

Ферн вдигна рамене.

— Не знам точно. Но мисля, че нещо от този принцип се е запазило. И има лечение — за онзи, който пожелае. Защото престъплението често е като болест. Така ще бъде и с тези тримата долу... като излезем.

По лицето на Ноол мина сянка.

— Ако излезем... — поправи го той. — И то в близките часове. Иначе, трябва да ви предупредя, ни чакат неприятности. Точно с тримата долу!

* * *

Те не излязоха в близките часове.

Рима и Ноол се смениха на пулта. Ферн мълчеше и следеше светлата точка, която се движеше бавно по екрана на локатора — „Херкулан“. Оранжевата ивица беше свършила, сега само старите биоавтомати на кораба определяха посоката. Но каква беше тази посока?

Всеки час тук... Ферн се стараяше да избягва проклетите мисли, но тревогата от време на време го заливаше на вълни. Още нямаше отчаяние, той знаеше добре, че и то ще се появи, но още го нямаше. И тази чужда командна кабина, с която не бе свикнал, сякаш го душеше.

Ферн вдигна очи от локатора.

— Смятам да се върна в станцията — каза той глухо. — И не се опитвайте да ми попречите!

Ноол се обърна и го загледа.

— Защо да ви преча? Вървете! Но вашият шанс е по-малък и от нашия!

Ферн се изправи. Нямахте да го разубедят! В станцията — там той зависеше само от себе си. Каквото имаше да се случва, нека се случеше там!

— Смятате, че ви лъжа? — сви устни Ноол. — Не. Аз мислих. Вашата станция не може да преодолее границата на сферата, нейната маса е малка! Но щом желаете, опитайте!

Не, тук повече не искаше да остане! Имаше чувството, че с всяка отминала минута губи нещо и че от станцията положението ще изглежда по-различно!

Ферн направи няколко крачки към вратата на кабината, но се спря.

— Можем да поддържаме връзка — каза той несигурно.

Ноол се усмихна криво.

— Можем, но защо? Нали видяхте, посоката беше почти вярна. Цялата работа е в това „почти“. Под какъв ъгъл ще попаднем в границата! Както ми изглежда, ние сме се плъзнали и сме отскочили. Или пак онази проклета окръжност, по която вървим... И да държим връзка, едва ли ще си разменяме радостни новини!

— Довиждане! — рече Ферн. — Желая ви успех!

— И на вас. Коридорът наляво и надолу.

Вратата се плъзна настрана, Ферн наложи шлема си и излезе.

Коридорът наляво и надолу беше в полумрак. Ферн натисна клавиша на прожекторите и когато светлината заля стените и наклонения под, се почувствува по-добре. Поне вършеше нещо, не седеше като кукла в креслото и не чакаше другите да действуват вместо него!

Ето там бяха мъртвите ескалатори, застинали в своята сложна плетеница. Той слезе по стълбичките и се поколеба само за миг. Там напред беше изходът към товарния люк.

— Първи! — рече Ферн в шлема си. — Аз се връщам!

— Приех! — отзова се Първият.

Вярно ли чу? Като че в гласа прозвуча една нотка на задоволство. Всъщност при двата милиарда кристални неврона на Първия нещо като чувство можеше да се очаква — Ферн го беше забелязвал, но никога не беше сигурен.

— Не си отивайте, Ферн! — каза един глас.

Ферн рязко се извърна. Конусите остра светлина се събраха по ескалатора зад него. Там стоеше Рима. Косите ѝ очи примижаха, тя слезе няколко стъпала.

— Не си отивайте! — повтори тя. — Ние имаме ужасна нужда от вас, Юрбен е много горд, за да ви го каже!

— Каква нужда?

— Ако дойдете за малко, ще ви обясня.

Това нова клопка ли беше? Не изглеждаше. Рима схвана неговото колебание като съгласие, върна се по стъпалата и тръгна.

Там беше коридорът, по който той беше излязъл от трюма. Значи тя отиваше в залата с трите контейнера.

Ферн вървеше отначало подир нея, след това я настигна. Пред тъмния квадрат врата спряха, тя набра на клавишите шифъра и вратата се отмести.

Рима влезе вътре и му кимна с глава да я последва. След това застана пред контейнерите и прокара ръка по единия от екраните. В струята светлина от прожекторите не личеше много ясно, но Ферн веднага забеляза — екранът трептеше по-слабо от предишния път. И разноцветните ивици по него бяха слезли ниско, съвсем ниско.

— Те ще умрат — каза Рима. — Ние вече не можем да ги поддържаме, нямаме енергия.

Ферн замълча. По другите екрани ивиците вече се накъсваха.

— Толкова ли... — започна той.

— Много. За този последен опит да се измъкнем дадохме почти половината енергия, която ни оставаше. И сега трябва да решим.

— Какво да решите?

— Дали да живеят — каза просто Рима. — Ако продължим да поддържаме контейнерите, това ще убие всички ни. Нямаме изход. Те трябва да умрат. Хубаво е, че нищо няма да почувствуват. Само ще изключат енергията от таблата... — гласът ѝ премина в шепот — ...и ще се свърши...

— Чакайте! — Ферн рязко отмести ръката ѝ.

— Защо? Мислили сме. То беше ясно още щом разбрахме, че сме в капана! Или те, или ние. Макар че... даже да ги изключим, и нашият ред ще дойде!

— Няма те право! — Ферн още държеше ръката ѝ.

— Така ли? А какво право имат те да ни убиват?

— Не е същото! И в края на краищата, защо се нуждаете от мен?

Рима не отговори веднага. Издърпа ръката си, после каза тихо:

— Вие разполагате с енергия. Във вашата станция. Сигурно не е много, но ще ни даде някои възможности да ги съживим. Вярно, че и това не е кой знае какво решение, но отлага смъртта на всички ни. Храна поне имаме достатъчно... — Косите ѝ очи се присвиха иронично. — За няколко столетия по вашите мерки!

— Енергия от станцията? — запита Ферн. — Това няма да е трудно. Но чакайте... тогава защо трябва да ги съживявате? Ако ви дам енергия, ще можете да ги поддържате още дълго, нали?

— Не. Съживяването изисква по-малко енергия. Но не знаем дали трябва да го правим. Ако ги съживим, нещата изведнъж ще се променят. И е трудно да предвидим как ще се променят!

Ферн замълча. Ясно, тези тримата не бяха от най-приятните спътници, които човек би си избрал. Но имаше ли въобще място за избор?

— Те са опасни — каза Рима. — Повече, отколкото предполагате. Не знаем нито какво са извършили, нито какво могат да извършат. Иначе нямаше да са тук.

Да, това трябваше да се обмисли. Ноол и Рима явно още не бяха решили какво да предприемат и във всеки случай тяхното решение зависеше от него. Но в едно той беше напълно сигурен: нямаха право да ги убиват!

Искаше да каже „да отложим решението“, но не довърши.

— Почти никак.

Ивиците бяха ниско, ниско долу. И бяха започнали да губят цветовете си, да се превръщат в еднообразни сиви линии.

— Човекът Ноол е наблизил, внимавайте! — каза Първият в шлема на Ферн.

Ферн се извъртя бързо. Инстинктивно, без да мисли, пипна гърдите си — там, където обикновено висеше бластера, но ръката му улови празно пространство. А и нямаше нужда от оръжие. Ноол влезе

спокойно в залата, хвърли бегъл поглед към екраните и закова очи в Рима.

— Той е съгласен да даде енергия, Юрбен — каза Рима бързо.

Ноол се обърна към Ферн.

— Не се и съмнявах. Но ще искате да ги съживим. И нали щяхте да си отивате? Идете си и ни оставете с нашите въпроси.

Ферн се поклати от крак на крак.

— Евтино е, Ноол — каза той. — Съвсем евтино! Искате да ме предизвикате. Да си отида. И тогава, разбира се... ще ги изключите!

— А какво, ако позволите, трябва да направим?

— Да ги съживим. Ще ви дам енергия и ще ги съживим. А после каквото трябва да става — да стане!

Ноол го гледа секунда-две, след това свитите му устни се отпуснаха.

— Прав сте. — Гласът му беше глух. — Искан да ви предизвикам, наистина. Ако си бяхте отишли, всеки щеше да продължи по своя път! А сега... сме длъжни да ги съживим. И да ги приемем сред нас. Само че вие сте от друго време, не знаете какво означава това!

— Какво означава?

— Опасност. Пълна неизвестност. Трима души, които няма да се съобразяват с нищо и с никого, както не са се съобразявали!

— Можем да ги държим...

— Нищо не можете. И това съм мислил! Да се обърнем на тъмничари, да дежурим пред каютите с бластери в ръце! Животът ни ще стане ад. Е? Приемате ли?

— А какво друго остава?

— Да си отидете! Да се махнете! Ако излезем след хиляда години, хората нека ни съдят!

Ферн се прокашля. После каза:

— Няма да се махна, Ноол. Добре разбирате, че няма да се махна.

— Юрбен — чу се гласът на Рима, — нямаме много време!

Ивиците бяха станали сиви, някои от тях прекъсваха. Рима се засуети около единия екран, включи два от клавишите, но светлината само трепна, без да се усили.

— Добре — кимна Ноол. — Вие решихте. За добро или зло, решихте! Трябва да дадете нареждане на вашия биоавтомат да приближи станцията ви, а ние да се подготвим да посрещнем трима гости! — Той се усмихна криво: — Само че не съм сигурен те как ще ни посрещнат!

Кабината на станцията беше същата, както я беше оставил. Жълтото око на Първия го загледа, примигна — стори му се, че се зарадва — и каза:

— Приех нареждането. Но трябва да ви предупредя. Количеството енергия, която нареждате да прехвърля на „Херкулан“, засяга сериозно запасите ни. Почти две трети.

— Две трети... Е?

— Изчислих. С остатъка едва можем да стигнем до Неогей-две. Преценете и повторете нареждането.

Ферн се отпусна на креслото, откопча шлема и го положи на право на пода. Чувствуваше се уморен.

— Неогей-две! — повтори той. — Нищо не си изчислил, Първи! Знаеш ли колко е далеч сега Неогей-две!

— Можете да проверите сам изчисленията! — каза Първият с една нотка на обида и Ферн се усмихна.

— А кой ден сме днес?

— Темпоралните индикатори дават неточна информация.

— Ето! — ухили се Ферн. — Виждаш ли? Един, който не знае, ще проверява друг, който съвсем не знае! Прехвърли енергията, Първи!

Светлината в кабината изведнъж примигна и намаля, после пак се засили. Но вече се долавяше разликата — сякаш около предметите се появиха едва видими сенки.

На екрана на локатора пробягнаха искри. Той просветля. Не се виждаше никой, но гласът на Ноол каза:

— Ейлус Ферн, чувате ли ме? Енергията постъпи при нас.

— Да, разбрах — каза Ферн. — Колко време ще трае... съживяването?

— Около пет часа.

— Ще остана още малко тук. И ще се върна... за тях.

— Както желаете.

Чу се превключването и гласът на Ноол изчезна.

„Нищо — помисли Ферн, — той не каза нищо за излизане от капана. Как го беше казал? Ъгълът, под който ще навлезем... И защо говори за някаква окръжност...?“

Беше му топло и уютно. Това беше неговата кабина в станцията, от която познаваше всяко забутано кътче, която беше част от него самия. Долният десен локатор малко играеше — още от времето, когато го удари в платформата на „Арахис“. После го бяха оправили, но нещо все пак остана. Резервните кислородни контейнери на охлаждането вибрираха. Нищо особено, само не намираше време да затегне съединенията...

Време. Думата мисъл проблесна тревожно в съзнанието му. Колко време беше минало откак... Почти две денонощия. Сто и четиридесет дни отвън, почти пет месеца. Вече бяха прекратили търсенето му по трасето, беше минал в списъка на безследно изчезналите. Не е шега — почти пет месеца. Селена сигурно беше тъгувала, може би още плачеше нощем. Ивар и Дейн бяха изпили мълчаливо по една чаша в негова памет, без да споменават името му — това носеше нещастие! — и после бяха заминали с „Трансорион“. Кой още бе мислил за него? Териан, щурманът Аргон, може би Долиа от Неогейя-три, андроидът Ариел, разбира се... И кой друг?

Той с учудване проумя, че няма повече от десетина много близки — такива, при които може да отиде, когато му е тежко, да помълчи и те да го разберат. Другите също не бяха лоши — хора, които навярно бяха поклатили глава със съжаление, когато бяха научили, че е станало нещастие с него. Но те вече го бяха забравили в суетнята и препирните в Базата.

Не биваше да мисли за това. Щеше да се върне.

Но мислеше. И в металната полирана повърхност на рамката на пулта съзря лицето си — едно умалено лице. Тъмни, живи очи, които сега го гледаха напрегнато, с бръчици на умора в ъглите, набола брада, която покриваше заобленото му по момчешки лице, коса, нападала на кичури по челото. Неговото лице, което той сега — и това беше странно — разглеждаше като чуждо. Даже очите, и те се вираха в него като чужди очи.

Помръдна, лицето отгатък също се раздвижи.

„Трябва да се съвзема! — помисли той. — Лошо!“

Протегна ръка и мина с длан по рамката, закри отражението.

И докато до този момент все още в съзнанието му се таеше мъничко съмнение — че всичко не е точно така, че тази абсурдна история с различното време е мираж, — сега окончателно повярва.

Времето течеше различно. И неумолимо.

Тази увереност вече не го изпълни с тревога, можеше да го тревожи само несигурността. Просто трябваше да открие най-доброто решение.

Ферн въздъхна и се облегна в креслото. Помощ не можеше да очаква.

А ако успееше да определи в каква посока е границата? Това едва ли беше възможно, този проклет мехур на времето се движеше, навярно променяше очертанията си. А ако променяше очертанията... променяше...

Мисълта отново се върна оттам, откъдето бе тръгнала. Докато изчезна и се разтопи в едно непоносимо огнено сияние.

То беше навсякъде — избухваше на вълни в него самия, изпълваше дробовете му, изгаряше го. А той самият беше нищо, едно ослепено кълбо от плът, от което животът излиташе. В миговете, в които зад стиснатите до болка клепки се появяваше съзнание, това съзнание му крещеше, че трябва да се движи, да пълзи. Ръцете и краката се свиваха и изпъваха в безредни конвулсии, но пълзеше. Не знаеше накъде. Той само пълзеше и се гърчеше от ужас и отчаяние. Нещо се беше случило, нещо — невъзвратно, за което друг беше виновен и заради което той умираше.

И едновременно като че се виждаше отстрани — това беше странното. Едно тяло в обгорен скафандър, вкопчено в пепелявочервена вкаменена пръст.

Времето не съществуваше, то беше само времето между две вдишвания. Разнебитеното съзнание, дресирано с години, вече не можеше да осмисли нищо. То се губеше, разтопено в сиянието.

В един миг все пак успя да събере оскъдните сили, останали в тялото, сви една от ръцете — нямаше представа дясната или лявата — и се преобърна. От удара не почувствува болка, той вече не чувствуваше болката. Само разбра, че се е преобърнал и втория път. Търкаляше се и с всяко преобръщане страшното сияние се губеше и

пак се появяваше, докато изведнъж изчезна. Остана само задушаващата горещина.

Тази горещина беше нетърпима, но тя нямаше да го убие — това той разбра не с разума си, а с инстинкта на животно, който се бе запазил. И пак като че се видя отгоре.

Сега беше в една пукнатина с остро наклонен скат, полузатрупан от дребните пепелявочервени камъни. Но сиянието вече се лееше отстрани и пукнатината го пазеше в сянката си.

Съзнанието остана равнодушно, не се удиви на това, че го вижда като чужд — него, Ферн.

Но той не беше Ферн. Защото там, в полузатрупания скафандър лежеше друг човек. Беше друг и едновременно — същият.

„Кошмар — появи се бавно измъчената мисъл. — Това е само кошмар, защото не може...“

Какво не можеше?

Той отвори очи. Не беше кошмар, защото задушаващата жар беше в него, а зад запрашеното стъкло на шлема се сипеше мръсночервена пръст и сега той виждаше парченцата едри, сякаш под лупа.

„Какъв Ферн? Защо... Ферн?“

Това име му беше чуждо, но беше сигурен, че го е чул отнякъде или познаваше човек с такова име.

Сега друго беше важно — да се бори за всяка глътка въздух, за всяка минута живот, потопен в тази стопяваща горещина.

„Аргонавт... Арго...“ — помисли той и го заля отчаяние. Нищо не можеше да направи, трябваше да умре. Смъртта беше малко отсрочена, това беше всичко, но щеше да умре — подир час, два или десет. В синкавото пронизващо сияние на рентгеновото слънце, което щеше да се появи от другата му страна. Скафандърът му все още се бореше със страшната жар на червения гигант, който запълваше хоризонта, но срещу малкото рентгеново слънце беше безсилен.

Беше изоставен. „Аргонавт“ беше избягал. А там беше неговият най-близък, човекът, с когото бе летял години, с който бе минал през всичко и беше като част от него самия. Карг. Донис Карг.

Трябваше да се върне, защо трябваше да го изостави? Защото се е уплашил? Но трусовете не бяха прекалено силни, гейзерът от

прегрята лава беше далеч. Може би само една обиколка, след това Карг щеше да го намери!

Надеждата се появи, той се улови за нея и с усилие изтика отчаянието. Само да издържи малко! Карг нямаше защо да го изоставя!

Беше излязъл да види радиомаяка и да провери програмата му. Знаеха, че на планетата няма нищо — една малка изгорена планета от системата М-246, но удобна за радиомаяк. Истинско чудо, оцеляло край тройна звезда — жълто умиращо слънце, червен гигант и безмилостно рентгеново слънчице, жестоко джудже. Почувствува трусовете, преди да стигне до радиомаяка. Бяха слаби трусове, те никого не заплашваха. Карг се обади от кораба:

— Как е, Венуел?

— Дребно. Ако се засили, ще се вдигна.

Беше съвсем сигурен, всеки миг можеше да излети. Реактивните дюзи на скафандъра му нямаха голяма мощност, но до кораба щяха да го отнесат — дори и да беше три пъти по-далеч.

И продължи. Стигна до радиомаяка, набра кода на люка. Нищо. Почака малко и го набра отново. Пак нищо.

— Какво става, Венуел?

— Не зная, сигурно е нещо в програмата.

Беше заобиколил купола на радиомаяка, за да се опита да влезе през аварийния вход — той винаги можеше да се отвори механично. Но покрай входа бяха натрупани остри късове и пръст, съборена от склона.

— Карг! — повика той. — Тук се отваря малко работа. Трябва да пратиш танкетката!

И тогава сипеят се размърда като напуканата кожа на гигантско влечуго. Той го усети, преди да го види. Страшен удар в гърба го запрати върху купола и още докато се премяташе, той натисна клавишите на дюзите. Включи се само едната, и то неравномерно. Тласъкът не го издигна, само го претъркули и той почувствува, че нещо в рамото му изхрущя.

Сипеят се гърчеше и слизаше като кафъвочервена лавина, някак забавено, сякаш насън.

— Ка-арг! — изрева той.

Повдигна се, използва оскъдните тласъци от оцелялата дюза и заподскача по склона като голямо ранено насекомо. Мръснопепелявата

лавина идваше. В средата ѝ избиваха огромни кървави петна, по краищата се влачеха късове от големината на разчупени каменни зидове.

— Ка-арг!

Корабът мълчеше.

Той протегна ръка вляво под мишницата, където беше преподавателят, намери малкото табло с клавишите и превключи. Чу се познатото изпукване в микрофоните. Преподавателят работеше.

— Помощ, Карг!

Продължи да подскача и да се търкаля по склона. Пред ужасените му очи се отваряха пукнатини, разширяваха се. Той ги прехвърляше и падаше. Лавината наближи, склонът заигра под тежестта на отломъците ѝ, после отмина.

Той се изправи с мъка и се обърна към платото. Корабът беше там. Зад начупените контури на скалите на фона на светлооранжевото небе се подаваше кърмата с отражателите. Но сега по тях пълзяха ярки отблясъци, а встрани се вдигаше мътилка от прах.

Той не повярва на очите си. По-точно — не осмисли онова, което виждаше, защото беше невероятно. „Аргонавт“ излиташе. А той стоеше като хипнотизиран, само неволно вдигна ръка и я протегна към кораба, като че можеше да го спре.

„Аргонавт“ излетя. Вдигна се над скалите, които пламнаха в тъмното малиново сияние на дюзите, остана за миг така, сякаш се колебаеше, и се заби в небето.

— Ка-арг? Какво става, Карг?

Светлото петно се смаляваше...

— За бога, обади се! Ка-арг!

...превърна се в блестяща точка и изчезна. И той осъзна, че е сам.

Още нямаше ужас. Да го изостави? Това беше абсурдно. Беше чувал, че някога и някъде се е случвало, но те бяха от тези удивителни истории, които винаги се разказваха с отвращение и имената на бегълците даже не се споменаваха. И после при такива случаи винаги имаше някаква неподозирана принуда, някаква заплаха.

А сега дори нямаше много сериозна опасност. Допреди минута беше разговарял с него. „Как е, Венуел?“ „Дребно.“ Планетата се гърчеше, но това не можеше да стресне „Аргонавт“.

Той почувствува слабост в колената и седна. А ако все пак Карг не се върнеше?

Имаше кислород за около два дни меридианно време, малко вода в контейнера и аварийен запас от стимулатори. Да би могъл да отвори радиомаяка, вътре би издържал повече.

Повредената дюза вече не работеше и той бавно, като пестеше силите си, се довлече до купола на радиомаяка. Разбута колкото успя пръстта и камъните и набра кода на входа. Стоя дълго, минути след минути, гледаше като парализиран тъмния кръг, който означаваше живот. Нищо.

Парализата се смени с бурни скокове, хаос от движения. Удряше по купола, натискаше безсмислено клавишите на предавателя си, напрягаше се да отмести исполинските скални късове от аварийния вход. И едновременно разбираше, че така скъсява все повече останалите броеви часове от живота си.

Оранжевото сияние над него постепенно се стопи и се превърна към хоризонта в отровен синкавозелен блясък. Идваше то — малкото рентгеново джудже. Това беше смъртта. Задушен в безполезния скафандър, скимтящ за всяка глътка въздух, изгорен.

Нямаше смисъл да стои и да чака тук тази смърт.

И той, олюлявайки се, тръгна към пукнатините. Наблужи първата, поиска да я заобиколи. Но противната слабост в колената се появи отново, той се опита да седне, подхлъзна се и полетя...

И се събуди.

Ферн отвори очи. Съзнанието още пазеше чувството, че лети, но незабавно превключи от съня в действителността.

Пултът беше пред него, котешката зеница на Първия примигваше, заета с нещо свое. В илюминатора блестяха измамни гроздове от звезди. Измамни, защото те не бяха там, където сега ги виждаше. Изкривеният капан на времето ги беше пренесъл другаде.

Колко беше спал? И що за сън? Да преживееш една чужда смърт като своя, да се виждаш отстрани и едновременно в скафандъра на този — как беше? — Венуел...

Имената бяха много ясни, това беше подозрителното. Венуел, Карг, корабът се наричаше „Аргонавт“, отвратителната планетка бе от

системата М-246 с тройна звезда, една от които — рентгеновото джудже. Имаше гейзер от прегрята лава...

Безсмислица. Никога не бе виждал такъв гейзер.

— Трябва да се съвзема! Стига!

Нарочно го каза високо. Знаеше, че това ободрява.

Но чу гласа си и изведнъж го завладя безпричинен страх. Даже не страх, а като че ли отглас от страх. Сякаш някога се бе страхувал и сега го връхлиташе неясният спомен за опасността. Другият, Венуел, още живееше в него.

— Биоавтомат Първи! — повика Ферн. — Свържи ме с „Херкулан!“

На екрана веднага се появи полутъмната кабина, след това — пултът, лицето на Рима.

— Нещо ново? — Гласът му се мъчеше да бъде равнодушен.

— Всичко е наред. Те вече сънуват.

Ферн се размърда неспокойно в креслото.

— Как... сънуват?

— Не ви ли казахме? При съживяването, когато се събужда мозъкът. Това е първото.

Ферн се поколеба, после се реши.

— Знаете ли, Рима... аз също. Имах много особен сън. Бях изоставен на една планета.

В косите очи на Рима просветна интерес.

— Нещо по-точно?

— Това е странното, че е точно. Даже прекалено. Наричах се Венуел. Името познато ли ви е?

— Не.

— Онзи, който ме изостави, беше Карг. От „Аргонавт“.

— Карг? — трепна Рима. И понеже Ферн недоумяваше, добави бързо: — Карг е един от онези... в контейнерите! Вие не знаете, но говорят, че това се случва! Когато мозъкът се събужда, той сънува с необикновена сила... И казват още, че тези сънища можели да се предават!

— Името. Защо сте така сигурна? Нали не го знаете?

— Случайно стана. Имаше един... една неприятност преди излитането, при която научихме имената. Там, на Антей-три, те всички

щяха да получат нови имена. Нищо да не ги свързва с миналото. Но сега е все едно. А какъв беше сънят?

Като премисляше и допълваше, Ферн разказа кошмара: опитът да отвори радиомаяка, куполът, засипан от каменната лавина, ужасът и отчаянието.

Това беше сън на Карг, нямаше съмнение. Той сънуваше вината си и по странните закони на кошмарите умираше като жертвата.

Рима не го прекъсна. После каза тихо, като го гледаше втренчено от екрана:

— Те се събуждат. И не знаем какво може да се случи, когато се събудят! Не бихте ли дошли пак на „Херкулан“?

Ноол мина напред и застана до мъжа, потънал в леглото.

— Аргут!

Клепките на мъжа трепнаха, той леко въздъхна.

— Лин Аргут, чувате ли ме?

Реакцията беше неочаквана. Мъжът, когото Ноол назова Аргут, се извърна, отвори очи и се опита да се вкопчи в Ноол. Но Ноол ловко се сниши и ръката, замахнала към него, улови въздуха.

В следващия миг Аргут забеляза, че в каютата има още някой — Ферн, който отскочи и застана от другата страна, готов за нападение.

— Без глупости, Аргут! — каза Ноол, като се изправи. — Аз очаквах това. Седни сега и слушай внимателно!

Мъжът дишаше тежко — усилието навярно се беше оказало прекалено. Той се отпусна на ръба на леглото, погледът му изпитателно се местеше от единия към другия.

— Значи пристигнахме? — Гласът му беше хрипкав. — На чудесното местенце, където ще ни пуснете... като диви животни?

— Не сме пристигнали и няма да пристигнем! Ще ме чуеш ли?

— И откъде знаеш името ми? — не се успокояваше мъжът. Разреденият въздух, с който не беше свикнал, явно го уморяваше. — Това ти е забранено! Ти си само един тъмничар, нищо друго!

— Навигатор Ноол. И навигатор Ферн. Ако желаете, можем да говорим после.

— И какво толкова ще ми кажете? — смръщи се мъжът. После в очите му премина една мисъл. — Какво значи, че няма да пристигнем?

Хубаво измислено!

Този Аргут от пръв поглед не се хареса на Ферн. Не само заради премисленото и подготвено нападение. Просто видът на мъжа не му се понрави. На грубоватото лице, обрасло в гъста черна брада, светеха две сини, изпълнени с ненавист очи. Те бяха толкова светли, че почти се губеха, и във Ферн и Ноол се вглеждаха само зениците. Челото също беше особено — високо и сякаш ъгловато, без нито една бръчка. Наглед трмаво и непохватно, едрото тяло криеше ловкост и неподозирана сила. Но сега, след съживяването, когато го бяха пренесли в каютата, Аргут още не беше дошъл напълно на себе си.

— Не е лесно да ти обясня — каза Ноол. — Но ако искаш да ме изслушаш, може би ще разбереш!

Аргут промърмори нещо в отговор и продължи да диша тежко.

— Стой спокойно! — посъветва го Ноол и с няколко думи му описа положението.

Ферн следеше внимателно и двамата, техните пестеливи, изпълнени с напрежение жестове. Беше сигурен, че Аргут е разбрал, личеше, че съвсем не е глупав. Но беше безкрайно подозрителен и явно не повярва нито дума. И което беше още по-лошото — замълча и се престори на убеден. Сините очи не мигнаха, не се отместиха от лицето на Ноол.

Аргут беше опасен. От хората, водени от някаква скрита мисъл, които нямат нищо друго скъпо, освен тази мисъл — такива хора Ферн беше виждал и сега се мъчеше да ги сравнява с този мъж. Никой не можеше да каже какви мисли се събират зад ъгловатото чело, но във всяко негово движение се таеше нещо едва сдържано и болезнено.

— Засега ще останеш тук! — завърши Ноол. — Нищо няма да ти липсва. Когато посвикнеш, ще дойдеш при нас!

Не последва никакъв отговор. Дори нямаше и най-обикновен въпрос, какъвто можеше да се очаква. Аргут само затвори очи.

Следващият беше Карг. Той беше понесъл много по-добре съживяването, особената обстановка и разреждения въздух, защото ги посрещна прав. Беше спокоен, вече немлад мъж, светъл, със слабо лице и кафяви очи, които внимателно огледаха влизащите.

Ноол и Ферн се представиха. Мъжът бледо се усмихна.

— Старото ми име беше Карг. Навигатор втори клас Донис Карг. От вас ли ще науча новото си име?

— Не — каза Ферн твърдо. — Никакво ново име. Искаме да ни изслушате.

— С мен няма да имате трудности. Ако това ви тревожи.

Карг приглади с ръка редеещата си светла коса и сега веднага се забеляза — тънък, но дълъг белег слизаше от челото към слепоочието.

— Всички ще имаме трудности — подхвърли Ноол. — Навигатор Карг, чували ли сте някога за капан на времето?

— Не. Какво е това?

Ноол обясни. Първоначалното недоверие по лицето на Карг бързо се смени със смущение, после недоверието отново взе връх.

— Даа... такъв ли е ритуалът?

— Кой ритуал?

— Да се разговаря с хора като мен. Разбирам. Пълно заличаване на миналото. Някаква надежда. Само че аз нямам нужда от надежда, тя ще ме убие!

Тримата вече седяха на малките кресла в каютата и Ноол размени един бърз поглед с Ферн.

— Антей-три не съществува — заяви Ферн. — И ако смятате, че сега някой помни Донис Карг, лъжете се!

Карг го изгледа, в един момент като че поиска да каже нещо, но замълча.

— А надежда... — добави Ферн, — Надежда никой не може да ни обещае. Опитваме се да излезем и това е всичко.

Изглежда, не думите, а горчивият тон, с който бяха казани, направи впечатление. Карг се облегна назад, по лицето му мина спазма.

Тишината в каютата се сгъсти. Само едно слабо доловимо трептене пробягваше от време на време по стените.

„Някой двигател още работи — помисли Ферн. — Защо Рима не го спре?“

— Не мога да повярвам — призна Карг. — Прекалено е... странно. Заспах, струва ми се, преди час, събудих се и сега ми казвате това! — Той спря, взря се в лицата им, като чакаше да отрекат предишните си думи. — Ако смятате, че се страхувам от живота на

Антей-три, лъжете се! Човек като мен, дванадесет години навигатор, се плаши само веднъж. После всичко е все едно! Кажете истината!

Ноол поклати мрачно глава и се изправи.

— Това е истината!

Той направи две крачки до стереоекрана, чиято светлина беше започнала бавно да мени цвета си и сега блестеше в сапфирено прозрачносиньо.

— Рима, ние сме при Карг.

— Разбрах — каза гласът на Рима от екрана. И добави със зле скривано напрежение: — Ще можете ли да дойдете?

— Смяташ, че сме близо до границата?

— Не зная. Изглежда друго. С пътя на „Херкулан“.

Ноол се обърна към креслата.

— Навигатор Карг, това е всичко. Най-добре е да останете в каютата... още малко. И повярвайте, трябва да действваме така, като че няма Антей-три. Защото отдавна вече няма.

Карг плъзна поглед по стените на каютата, по леглото и екрана, като че ги виждаше за пръв път. Изправи се и се опря на креслото. Светлото му лице побледня още повече.

— А другите... от Базата?

„Имал е близки — помисли Ферн. — Деца може би.“

Гласно каза:

— Чакаше ви... някой?

— Да. Една жена... щеше да дойде с мен на Антей-три. Доброволно. Нали е позволено?

Ноол завъртя глава, по загрубялото му лице мина сянка.

— Позволено е. Но жената, за която мислите... тя е живяла отдавна. Добре или зле — живяла е и отдавна е мъртва. Нямаме вече никой, разберете го, навигатор Карг!

— Да — глухо каза Карг. — Разбирам. Значи всичко е било напразно.

Всичко — какво? Ферн можеше само смътно да предполага.

Отначало Ферн не забеляза нищо, макар че Рима с поглед им показва екрана на локатора. Зелената ивица — пътят на „Херкулан“ —

беше права, под нея вървяха и бързо се сменяха светещи зелени цифри. Ферн вдигна пак очи към ивицата, после изведнъж разбра.

Цифрите се сменяха необичайно бързо. Такава скорост „Херкулан“ не би трябвало да има.

То като че се долавяше и от друго — краката му бяха леко натежали, но Ферн го отдаваше на слабостта, от която все нещо бе останало.

— Двигателите? — тихо запита Ноол.

— Спрени са вече.

— И резервните?

— Всички. Това не е от двигателите, а от онова движение... принудителното движение по окръжност. Отначало беше по-слабо — тогава, когато бяхте при Карг. Сега се усилва. И гравитацията... и тя нарасна.

Нямаше нужда да го добавя — скалата на гравитомера го показваше ясно. А ускорението на "Херкулан" растеше.

Ноол погледна бързо към биоавтомата на пулта.

— Запитах го вече — изпревари го Рима. — Причината му е неизвестна.

Тримата отново се взряха в зелената ивица. Имаше нещо хипнотизиращо в нея, нещо, което ги приковаваше към екрана. То беше чувството, което едновременно ги беше завладяло. Досега „Херкулан“ беше убежище за тях. Защита, макар и несигурна. Странният ход на времето беше заплаха, но далечна — зад стените на кораба. Бяха живи, говореха и мислеха. Корабът ги пазеше.

Сега опасността беше пред тях, непозната, но осезаема. „Херкулан“ вече не се подчиняваше. Летеше нанякъде и към нещо, като тресчица, запратена в бързей, и те не можеха да сторят нищо, за да го спрат. Това беше краят.

— Биоавтомат! — каза Ферн дрезгаво. — Свържи ме със станцията!

— Имам връзка! — обади се отчетливо Първият.

— Скоростта се увеличава. Защо?

— Изпитваме привличане от неопределен източник. Нямам достатъчно информация.

— Неопределен! — повтори Ферн. Знаеше, че Първият съобщава всичко, което знае, но все пак не можа да се сдържи: — Ще кажеш

ли, нещо точно, или не!

— Не. — Първият отговори, после се забави малко: — Има една особеност в пътя. Искам време за наблюдение, за да я изясня.

С Първия просто не можеше да се спори.

Ферн пое дъх, изправи се и пристъпи към илюминатора. Блендата трепна и безшумно се разтвори, той се опря в хладната метална рамка. Искаше само минута да постои така, да събере мислите си.

Какво можеше да направи? Какво, по дяволите! Ако имаше нещо, което така да го изкарваше от равновесие — това беше пълната безпомощност. Капанът на времето си играеше с тях, поднасяше им една след друга своите прищевки. А те стояха тук, мъчеха се да изкопчат нещо от биоавтоматите и гадаеха съдбата си.

Много простичка беше тази съдба. Скоростта не растеше бързо, но той все пак долавяше тежестта в ставите си, по гръбнака и по най-чувствителните мускули — на лицето. Ако така продължаваше, след два-три часа — най-много ден! — те всички щяха на лежат по пода или притиснати в стените, смазани от ужасяващата тежест на ускорението. Нямаше да мислят, нямаше да се вълнуват, всичко щеше да свърши, както свършва един обикновен човешки живот. „Херкулан“ щеше да бъде кораб на мъртви.

Винаги се беше борил. Сега самата мисъл, че няма понятие за тази сляпа заплаха, го изпълваше с яд.

— Навигатор Ферн!

Той се обърна. Ноол и Рима, които полугласно разменяха по някоя дума, също загледаха екрана. Викаше го Първият.

— Слушам те.

— Изясних тази особеност на пътя. И мога да я покажа.

Ферн пристъпи към пулта.

— Да. Покажи!

— Нашият път е част от спирала.

— Какво? — не разбра Ферн и инстинктивно погледна към Ноол.
— Повтори!

— Спирала със скъсяващ се радиус. Можете да я видите!

Зелената ивица на екрана подскочи и започна като жива да кръжи все по-бързо. Накрая спря, закова се в една точка и тази точка лудо се завъртя и заблестя.

Не беше спирала, а конус. Исполинска фуния, която свършваше някъде в този ад на времето. Фуния, която щеше да ги всмуче и да ги погълне като въртоп, като безмилостен смърч.

Сега вече беше ясно — онова, което Ноол му беше подхвърлил за пътя по окръжност и на което той не отдаде значение. Те бяха по ръба на смърча, обикаляха по края. Но извивките щяха да стават все по-къси, скоростта — все по-голяма. Докато...

Чу се нечие възклицание. Беше Рима и с ъгъла на очите си Ферн видя побледнялото ѝ лице.

Разбираха вече какво ги очаква там, в дъното на въртопа. Макар че много преди това щяха да са мъртви. След тях „Херкулан“ сигурно щеше да издържи още някоя извивка, но после и той щеше да се пръсне на късове. Тези късове щяха да летят, да се разсипват на прах, който накрая, в онази блестяща точка, щеше да се свие в кълбо и да се превърне в чудовищна светлина.

Гравитационен вихър.

Думите сами изскочиха в съзнанието му и сякаш сами се повториха. Като че бяха думи на някой друг. Беше чувал, знаеше, че такива въртопи съществуват, но кой му беше говорил за тях?

Кой му беше говорил за тези въртопи? Напрягаше се да си спомни — като че това бе най-важното сега. Те бяха само легенди, от онези зловещи истории, които навигаторите си разказваха по дългите трасета в минутите на самота.

Гравитационен вихър. Чудовището на Галактиката. Капанът на времето раждаше чудовища.

И едно от тях беше този конус, който продължаваше да се вие на екрана. После се извъртя — Първият го показваше отстрани, стараяше се да го ориентира поточно.

„Сега само да не покажа...“ — помисли Ферн. Събра онова, което беше останало от предишната твърдост, и бавно се обърна към двамата.

— Той смята, че е гравитационен смърч.

Почака секунда и добави:

— Това трябва да се провери! Първият също греша. Имало е такива случаи.

Не можеше да го каже по-добре. Просто, защото в съмнението все пак се прокрадваше и частица истина — една нищожна вероятност

Първият да е сгрешил.

Но зеленият конус висеше там и леко се поклащаше — съвършен и зловещ. Тримата добре разбираха — точно неговото съвършенство беше страшно.

Какво трябваше да стори по-нататък? Да спре страха, да го изблъска, да намери някаква опора за всички.

— Първи! — повика Ферн.

— Слушам ви.

— Не искам да отговаряш веднага. Ако онова там... — той се забави, защото търсеше думите — ... ако онази спирала там е вярна, искам да намериш изход! Разбра ли добре, биоавтомат Първи?

— Не мога да приема задачата.

— Защо?

— Нямам данните от „Херкулан“. Запасите от енергия. За да се измени пътят, е нужна енергия.

— Сега, дявол да те вземе! Се-га! — изръмжа Ферн.

Той се пресегна към пулта, но Ноол го изпревари и включи „Херкулан“ към станцията. Чу се познатото пукане, екранът заискри и зеленият конус изчезна.

— Приех — отбеляза Първият.

— И внимавай! — повиши глас Ферн. — Този път се отнася и до теб, не само до нас! Ако се напъхаме в онази проклета фуния, и от твоите неврони няма да остане нищо!

Каза го и долови: другите двама му повярваха. Беше си върнал обичайното самообладание, все още малко привидно, но достатъчно. И нямаше да го загуби лесно.

— Сега трябва да видим... — започна Рима и спря. Ноол мълчаливо беше докоснал ръката ѝ.

Минаха минута или две, докато се обади Първият.

— Навигатор Ферн!

— Говорй!

— Имате на разположение около два часа меридианно време.

— На разположение — за какво?

— За да се освободи „Херкулан“ от притеглянето. При пълно натоварване на двигателите и рязко отклонение. Вероятност за успех

петдесет и три процента.

И Първият обясни: шансът всяка минута намалява, защото „Херкулан“ слиза все по-надолу в гравитационния смерч, все по-голямо става ускорението. Корабът и станцията имат общо енергия само за един опит.

Тримата слушаха, затаили дъх. Суровото лице на Ноол си оставаше все така непроницаемо. Рима се бе притиснала в креслото, забила пръсти в облегалките.

Ферн, присвил очи, се мъчеше да преценява думите, които изпълваха кабината.

Това беше, нищо друго. Последната възможност, която капанът на времето с насмешка им даваше. Защото можеха да се изскубнат от чудовищния вихър, но след това трябваше да умрат — без светлина и топлина, без помощта на автоматите. Една отсрочка за осъдени.

Отсрочка или не, можеха да я получат.

— Ще опитаме! Веднага! — реши Ферн.

— И какви са вашите нареждания?

— Биоавтомат Първи? Ще прехвърлиш на „Херкулан“ всички запаси от енергия, които станцията има!

Първият дори не се поколеба.

— Навигатор Ферн! Знаете, че мога да изпълня такова нареждане само ако го получа тук, в станцията! То означава да прекратя своето съществуване!

Ферн изпъшка. Вярно беше и той го знаеше. Първият не можеше да престъпи това изискване, вложено в програмата на станцията още при създаването ѝ.

— Идвам веднага.

— Чакайте! — вдигна ръка Ноол. — Ферн, ние не сме сами на кораба! — И понеже Ферн в първия миг не разбра, добави: — Трябва да решим какво ще правим... с другите трима! Там, в каютите!

Това беше нещо, което наистина трябваше да се реши. И то сега. Ноол продължи:

— Ще предупредим Карг и другия, Аргут. Те ще знаят какво предприемаме. Но жената, Диала?

Ферн се готвеше да каже нещо и спря на полудума. Беше схванал какво се крие зад въпроса.

Нямаха енергия и нямаха време. Шансовете всяка минута намаляваха. Събуждането на тази жена щеше да източи капка по капка кръвта на „Херкулан“ — неговата енергия.

Оставаше да изключат контейнера.

Мисълта мина през съзнанието на Ферн, той веднага я отхвърли. После пак се върна към нея.

Пет живота срещу един. Една сигурна смърт на жена, за която не знаеха нищо, срещу шанс за спасение.

Но какво спасение? Колко щяха да живеят те самите, след като се измъкнеха от смерча? И след като бяха убили един човек?

Ноол пръв излезе от мълчанието.

— Биоавтомат! — Той погледна екрана. — Пресметни разхода на енергия за контейнер три! Бързо!

На екрана се заредиха числа, две от тях се увеличиха и изскочиха напред. Сега поне беше ясно — жената можеше да живее, но шансовете им намаляваха.

„До стената сме!“ — помисли Ферн. Той за себе си не можеше да си представи как ще отиде и ще изключи контейнера, как с пълно съзнание ще убие една спяща леден сън жена. Не можеше, а и едва ли някой от другите двама можеха!

И внезапно с кристална яснота разбра — миналото се връщаше и си отмъщаваше! Те бяха сега в същото положение, в което се беше озовал Карг — там, на оная дива напукана планетка! Това, че сега щяха да бъдат трима, не изменяше нещата.

— Ние сме до стената! — чу Ферн собствената си мисъл. Беше я казал Ноол. — Рима?

Рима гледаше втренчено числата на екрана.

Ноол вдигна рамене.

— Е? Тогава вие бързайте за станцията... Не! — поправи се той. — Нека бъдем тримата, когато говорим с Карг и Аргут! Само няколко думи, няма да се бавим!

Ферн извади скафандъра си и започна да го облича, а Ноол набра едно число на пулта.

На синкавия екран се появи каютата с Карг. Отначало беше подалеч, после образът приближи. Карг изви глава и ги погледна.

— Навигатор Карг, ние сме! — каза Ноол. — Искаме само да ви предупредим! Ускорението на „Херкулан“ се увеличава и ще се

увеличи още. Трябва да излезем от едно... от едно сериозно затруднение. Но ще се постарая да го направим. Молим ви, бъдете спокоен!

— А какво друго ми остава? — усмихна се с ъгъла на устните си Карг.

— Ще се погрижим за вас. И за всички.

Карг се помести по-близо до екрана.

— О, не пътувам сам за Антей-три, така ли?

Ноол размени един поглед с Ферн.

— Не сте сам. Не е разрешено да го знаете, но сега е все едно. Пренасяме... е, като вас... още един навигатор. Аргут. И една жена. Диала.

— Диала?

Реакцията беше мигновена и неочаквана. Карг се надигна от изненада.

— Диала?

Ферн и Ноол се стъписаха от вика му и изненадата по лицето на Карг преля в недоверие.

— Ще я видя ли? Или вие отново...

— Истина е! — изпревари го Ферн. И запитал, макар да беше вече разбрал: — Тя ли е жената, която е искала да дойде с вас?

— Да. Кога ще я видя?

— След... като извършим опита.

Той почувствува как в отговора се провря една изменническа нотка. Карг го изгледа с подозрение.

— Какво криете? Жива ли е? Имам право поне това да зная?

— Жива е — отвърна Ноол. — И наистина е добре всичко да знаете!

Няколко думи бяха достатъчни, за да обясни — Карг беше опитен навигатор.

— Смятаме, че ще се измъкнем — завърши Ноол. — Ако побързаме.

Карг продължаваше да ги гледа. Вдигна ръка и потри белега. Беше прекалено опитен, за да не съзре истината.

— Ще се измъкнем. И после?

— После ще търсим някакъв изход — каза Ферн.

И веднага се прокле за тази дума „някакъв“. Беше отговор, на който сам не повярва. Карг се отдръпна от стереоекрана.

— Вижте... аз не моля за нищо. Човек в моето положение не може да моли за нищо. Но ако ще умрем... сега или после... то какво значение има за вас да ни подарите малко време? По-лесно ще бъде... да си отидем заедно.

— Энергията... — започна Ноол и спря.

„Шансовете! — помисли Ферн. — И без това са малки! По дяволите!“

Потърси думи да обясни, да убеди този мъж, който го гледаше със скрито отчаяние от стереоекрана, и неочаквано за себе си каза:

— Ще я събудим, Карг!

Така трябваше. После можеше да става каквото ще! По лицето на Карг все още недоверието се бореше с надеждата. Ноол се раздвижи.

— Аз ще дойда да ви взема, Карг!

Протегна ръка и изключи екрана. Тишината увисна в кабината. Чуваше се само тихо монотонно бръмчене — някъде в дебрите на командния пулт.

Ноол вдигна рамене, бръчиците около очите му се свиха.

— Добре. Ще отида с него. А вие поговорете с другия, с Аргут! Той трябва да остане в каютата си.

Заобиколи креслото, вратата на кабината се плъзна в квадратната си рамка и се отвори. Той пристъпи към изхода и бавно каза:

— Така е. Добре беше, не се тревожете, Ферн! Човек може да излезе от своето нещастие само ако е готов да се пожертва за другого! Това поне съм научил в живота си.

Излезе и вратата се закри зад гърба му.

— Първи! Пригответи се да ме вземеш на станцията! — повика Ферн. Той беше навлякъл скафандъра и по навик го оглеждаше, когато Рима включи на стереоекрана каютата на Аргут.

Там беше леглото, малкото кресло, масата. В дъното се виждаше тъмният правоъгълник — отворът на вратата.

Аргут беше изчезнал.

— Няма го! Ферн!

При тревожния вик на Рима Ферн трепна и с две крачки беше до екрана.

Каютата беше празна. Полуотворената врата говореше сама за себе си.

— Открил е шифъра и е избягал! — каза бързо Ферн. — Предупреди веднага Ноол!

— Биоавтомат! Тревога!

Рима постави ръка върху мигащите светлини на селекторите. В кабината се чу ехото на пустите коридори — биоавтоматът обявяваше тревогата.

— Ноол! Слушаш ли, Ноол?

Никакъв отговор.

— Ноол! — повтори Рима. — Слушаш ли? Аргут е избягал!

Отново нищо. Ферн изтърва едно проклятие и трескаво се мъчеше да прецени положението.

Ноол трябваше да се обади, където и да беше. Навярно бе в каютата при Карг или двамата вече се отправяха към залата с контейнерите. Защо не отговаряше?

— Нямам връзка със сектор втори! — каза биоавтоматът от пулта. — Издирвам причината.

Сектор втори беше залата с контейнерите и коридорите към нея. Ако Ноол и Карг бяха там, те наистина не можеха да се обадят.

Ферн доближи до екрана.

— Аргут! Къде си, Аргут?

Беше безсмислено. Аргут не беше избягал, за да дойде сега и да каже: ето ме, ще се върна, всичко оставям на вас! И най-лошото беше, че не можеха да предвидят намеренията му.

— Въръжен ли е?

— Не зная — поклати глава Рима.

— А моят бластер... той къде е?

— Ноол държеше всичко в каютата си.

Това поне беше добре. Какво можеше да стори Аргут? Да се нахвърли с голи ръце срещу тях? За себе си беше сигурен, другите двама щяха да се справят. Рима зад бронираната врата на кабината беше в безопасност.

А той не биваше да стои повече тук, всяка минута приближаваше гибелта. Още не чувствуваха много тежко ускорението, привикналите

им мускули се справяха, но скоро всяка крачка щеше да им струва все повече усилия, всяко движение щеше да е мъка. Два часа, беше казал Първият. Вече бяха по-малко.

Трябваше да се добере до товарния люк и да излезе. Там бяха ескалаторите и външните коридори, в които почти липсваше въздух, и със скафандъра той имаше преимущества пред Аргут. Значи можеше да го срещне единствено във втория сектор, около каютите и залата с контейнерите.

Аргут засега е по-малката опасност, реши Ферн. Главното е да прехвърли на „Херкулан“ запасите от енергия на станцията.

— Страх ме е, Ферн! — прошепна Рима, като гледаше пулта. — Той... не зная, но той е готов на всичко!

— Нямаме друг изход.

Някъде дълбоко у него се промъкна чувството, че греша, като я оставя сама, но той веднага го отхвърли. Сега всяко колебание беше фатално. Минутите течаха неумолимо.

— Ще поддържам връзка — увери я Ферн. — А ти се опитай да откриеш Ноол!

Наложил шлема, проверил прожекторите и тихо запитал Първия дали скафандърът е в ред. След това биоавтоматът от пулта му отворил кабината.

В дъното на коридора светеше голям рубиненочервен квадрат и гласът на биоавтомата повтаряше:

— Тревога! Ноол, слушате ли ме, Ноол?

„Много енергия губим!“ — помислил Ферн. Сега даже оскъдната светлина, която идваше от стените, му изглеждала разточителство. Вървеше бързо, по котешки предпазливо, вслушваше се в шума от есалоновите си подметки и се мъчеше да долови всеки друг шум, който би се появил.

Знаеше къде е каютата на Ноол, само щеше да се отбие и да прибере бластера си. Лошото бе, че и Аргут очевидно имаше опит като навигатор — и то добър! — иначе не би успял да разгадае шифъра на каютата си. И можеше да се появи на най-неочаквано място.

— Първи! — каза Ферн в шлема си. — Има опасност за мен. От един мъж. Трябва да внимаваш и да ме предупредиш навреме, разбираш ли?

— Разбрах.

Очите на шлема трепнаха и от гласа на Първия Ферн се почувствува по-сигурен. Но тези коридори пред него му бяха чужди — зад всеки завой можеше да го дебне онзи озверен, почти загубил разума си Аргут.

Тук, коридорът вляво. Той отмина още един ярко светещ квадрат за тревога, притисна се до вътрешната стена на завоя и бавно се промъкна напред.

Следващият коридор беше тъмен, започваше секторът, в който връзката бе прекъсната. По него надлъж бяха наредени каютите, но той още не ги виждаше къде са. Квадратите на вратите им се разтапяха в полумрака.

— Рима! — повика той. — Сигурна ли си? Коя поред е каютата на Ноол?

— Третата.

Той се поколеба за миг, после посегна към малкото табло на скафандъра и пусна два от прожекторите. Светлината бликна в тесен силен поток, стените на коридора я отразиха.

В същата част от секундата Ферн се хвърли на пода, угаси прожекторите и притихна.

Каятата на Ноол зееше с отворена врата.

Не последва нищо. Коридорът отново потъна в сумрака.

Ферн се опря на дланите си и бавно започна да пълзи назад. Извъртя глава и се ослуша. После размърда устни.

— Първи! Има ли някой там?

— Не — отговори Първият и уточни: — Докъдето мога да установя.

Допълнението беше подозрително, но Ферн въпреки това се надигна бавно.

Сега Аргут беше въоръжен. Ферн вече не се съмняваше и не вложеше да си позволи нито едно непредпазливо движение. Беше прекалено достъпна мишена. Как онзи беше успял да се вмъкне в каютата на Ноол, беше неизвестно, но беше станало. Дяволската енергия и пресметливост на хората, завладени от една-единствена мания, му бяха познати.

А може би сам Ноол беше идвал и оставил каютата си така?

Той веднага отхвърли това предположение. Къде бяха Ноол и Карг?

Боеше се даже да помисли, че с тях може да е свършено. Че те сега лежат в онази каюта, свлекли се покрай креслата или масата — там, където ги е настигнал ослепителният лъч, в обгорени и разкъсани навигаторски комбинезони и с очи, в които бавно застива нищото.

И все пак го помисли. Изтегли се още малко назад и побягна ловко покрай стената. После спря, както му се струваше, закрит зад завоя, и каза бързо:

— Рима! Каютата на Ноол е отворена!

— Какво!

— Отворена е! Аргут е въоръжен!

Чу се един отчаян вик.

— Ферн! Къде е Ноол?

— Не е тук. Рима!

Тя не отговори.

— Съвземи се, Рима! Сега имаме нужда от теб. Няма да напускаш кабината!

— Ферн! — чу се накъсаният глас на Рима. — Ферн... кажи ми... моля те, Ферн...

— Не го виждам! — повтори Ферн. — Аз ще...

И изведнъж го завладя див пристъп на злоба. Един побъркан от ненавист, когото не бяха разгадали навреме, ги беше надхитрил, владееше положението и ги тласкаше към гибел — тях всичките, които се бореха и за него. Караше ги да се притискат о стените, да пълзят и бягат като обезумели плъхове!

Не.

— Аргут! — изрева Ферн. — Хвърли бластера! Аз идвам!

Той натисна с юмрук клавишите на прожекторите и тръгна.

Тъмнината пред него се раздра като завеса, всяка извивка на коридора стана видима.

— Идвам! Хвърли бластера, Аргут!

Ускори крачките си, почти тичаше. Вратите на каютите бяха пред него. Първата, втората... отворената врата на третата!

Втурна се в нея, без да мисли, сигурен, че в следващия миг няма да чувства вече нищо, че последното, което ще види, е сблъсъкът на светлина със светлина.

И спря. Стоеше прав, размахал гневно ръце, като се мъчеше да се опомни.

Каютата беше пуста.

Беше взел реванш срещу страха, но с нищо не бе помогнал никому. Ноол и Карг бяха някъде другаде, Аргут беше някъде другаде, готвещ се неизвестно за какво.

Минаха десетина секунди докато отново оцени положението.

— Рима! — повика я дрезгаво Ферн. — Рима!

— Да! Какво стана?

Тя вече се беше съвзела.

— Тук няма никой. Ноол е жив, сигурен съм!

Прозвуча убедително, просто затова, защото сам го повярва.

После излезе и тръгна по коридора.

Тежеше, ускорението вече тежеше чувствително. А в гонитбата с Аргут той почти беше забравил надвисналата гибел, смерчът, който бавно и неотвратимо ги поглъщаше. Шансовете намаляваха. Всяка минута можеше да е съдбоносната — онази, която ще тегли невидимата черта да или не.

Трябваше да отиде в станцията. И трябваше да открие Ноол и Карг.

Имаше едно-единствено място, където можеха да бъдат. Залата с контейнерите.

Даже малко се учуди, че не чувства страх, когато се затича по коридора към залата. Мускулите се напрягаха повече от обичайното — той го усети подсъзнателно, но не забави крачките си. Тъмнината бягаше пред него, ехото от стъпките кълтеше зад гърба му.

Стигна задъхан и се взря удивен. Там, на мястото, където трябваше да е малкото табло за отваряне на залата, чернееше дълбока рана в стената. Разкъсаните ѝ краища още леко димяха.

Вратата беше блокирана, това беше ясно. Но какво ставаше отгатък?

Ферн се хвърли върху тъмния квадрат и го заудря, с всичка сила. После спря и се послуша.

Отначало нямаше нищо, след това изведнъж се чу звук. Някой чукаше отвътре. Един път, пауза, два пъти, по-голяма пауза, три пъти.

— Живи са! — извика Ферн. — Рима, живи са! Тук, в залата с контейнерите!

Една отчаяна въздишка на облекчение беше отговорът.

Само с няколко думи Ферн се опита да обясни онова, което според него се бе случило. Ноол, Карг и жената — Диала — бяха вътре. Аргут ги беше открил, но не бе могъл да влезе. И навярно дяволски бе бързал, защото се беше задоволил единствено с това да изгори до дъно таблото. Сега тримата, затворени вътре, чакаха някой да се справи с бронирания квадрат. При друг случай не би било трудно, но нямаха връзка, понеже Аргут ги беше изпреварил. Последователно, с маниакална хитрост, той беше открил биоавтомата на втория сектор и го бе унищожил.

Редът на събитията можеше да не е такъв, но това нямаше значение. Най-важното беше, че тримата са живи. Той го повтори и потрети, сякаш за да се увери сам докрай.

Повече нямаше колебание. Аргут можеше да блуждае където си иска по кораба или да дебне някъде своите миражи. От всички на „Херкулан“ само той, Ферн, беше в опасност. Рима и тримата при контейнерите бяха недосегаеми.

Нито минута бавене — трябваше отдавна да бъде в станцията!

— Слизам към товарния трюм! — заяви Ферн.

Тръгна по коридора бавно, като с ъгъла на очите си следеше завоите. После забърза, слезе по плетеницата от мъртви ескалатори и приближи трюма. Вече не чуваше никакви шумове — значи тук почти напълно липсваше въздух. В тези коридори Аргут не можеше да проникне. Макар че все още беше нащрек, тази мисъл го изпълни с увереност.

Вратата на трюма се раздвижи тромаво, отвори се и той пристъпи по дебелия слой скреж. Светлината от прожекторите лудо се блъсна в пода и високия таван, открои издатините на платформата за танкетки всъдеходи и тъмната пътечка от неговите ботуши. Ферн мина по нея, набра сигнала за отваряне на шлюза и каза:

— Рима, чуваш ли ме? Излизам.

Ако не се смяташе това, че Първият предвидливо бе намалил всички светлини в станцията, нищо друго не се беше променило. Зеницата на Първия отбеляза със свиване неговото идване и без да изчака да свали шлема, го осведоми:

— Навигатор Ферн, ускорението на станцията се увеличава!

Беше излишно да му го казва. Краката му вече с усилие се отлепваха от пода, чуваше в ушите си биенето на собствения си пулс. Така, както преценяваше, сега едва ли имаха повече от тридесет процента шанс за успех, а може би беше и по-малко. Но нямаше желание да пита.

— Е-е... — промърмори Ферн — щом искаше да съм тук, тук съм! Дай връзка с „Херкулан“!

Подпря се на креслото, без да сяда, и бързо огледа пулта. Да, ускорението растеше все по-отчетливо.

— Имате връзката! — обади се Първият.

На стереоекрана, доста замъглено, изплува лицето на Рима.

— Все още нищо! — каза тя. Седеше като застинала и ферн разбра: не искаше да прави ненужни движения.

— Пригответи „Херкулан“! Ще прехвърлим запасите!

Тя даде някакво нареждане на биоавтоматите, което Ферн не чу, после го погледна и измъчено се усмихна.

— Мисля, че сме готови, Ферн!

Ферн се облегна с две ръце на креслото. Не трябваше да сяда и да се отпуска, после щеше да е безумно трудно да се изправи.

— Първи! Нареждам: пригответи се...

Оттатък, в кабината на „Херкулан“, нещо се случи. Лицето на Рима се изопна, косите и очи се разшириха от уплаха.

— Ферн! — извика тя. — Аргут... той...

— Какво!

— Открил е биоавтомата на третия сектор! Двигателите!

Двигателите! Думата го порази, завари го неподготвен.

Това не беше предвидил! Чудеше се къде е изчезнал Аргут, подхождаше към него с мерките на разума. И беше сбъркал. Ненавистта на Аргут беше избрала друг удар.

Щеше да парализира кораба.

Отвори уста, но не каза нищо. Бяха осъдени на смърт. След всичко, което бяха направили.

Ужасените очи на Рима се впиха в него, устните ѝ шепнеха нещо, но какво — не се чуваше.

— Свържи ме... там! — каза Ферн.

Рима само протегна ръка. На екрана се появи Аргут.

Навярно биоавтоматът го гледаше съвсем отблизо, защото на светлата полусфера се изряза лицето: сините, преливащи от тържествуваща омраза очи, брадясалите страни, ъгловатото чело, по което оскъдната светлина хвърляше не отблясъци, а сенки.

— Аргут!

Лицето противно се ухили. В очите играеха пламъчета.

— ...Опитай се да разбереш! — Ферн вложи цялата си воля в гласа. — Ако убиеш биоавтомата, ще загинем! Всички! И ти, и ние! Разбери!

— Чуде-сно! Чуде-сно разбирам! — проточи Аргут и се изсмя хрипкаво. — Само че няма да успеете. Никъде няма да ме захвърлите! Никакъв Антей-трети! Никакъв!

После изведнъж като че някой изтри смеха от лицето му. То се изкриви в гнуслива гримаса.

— Лъжци! Мръсни лъжци! Най-после сте в ръцете ми!

Той се изтегли малко назад, вече се виждаха раменете му.

— Почакай! Почакай за бога! Ар...

Един изпепеляващ блясък изтри лицето. Екранът се заля от огиеночерен порой, който замръзна, напука се и изсивя.

— Рима!

Екранът се нарязва от дълги ленти и в тях, разкривено и насечено, беше лицето на Рима. Две очи, част от устните, косата.

Устните се движеха. После изведнъж всичко изчезна.

Краят. Това беше краят.

Без да мисли, Ферн заобиколи креслото и се отпусна. Не искаше нищо, нямаше нужда да прави каквото и да било. Просто щеше да седи така и да чака. Загуби и това беше всичко. Без двигателите на „Хуркален“ те бяха обречени. Единственото му желание беше да няма болка, да мине спокойно оттатък. Какво?

Първият казваше нещо.

Той с мъка събра думите и проумя смисъла. Първият питаше дали трябва да прехвърли цялата енергия, дали е нужно да остави резерви за катапулта.

Катапултът? Гравитонният кондензатор — това беше оръжието на станцията. Уредбата, която можеше да даде рязък удар в пространството, да отхвърли всеки нападател. Беше помислил по-рано

за нея, когато за пръв път разговаряше с Ноол и търсеше как да избяга от „Херкулан“.

Главата му бучеше, очите се наливаха с кръв. Идваше. Онова, неизвестното и сигурно спокойствие идваше.

Катапултът? Една мисъл с мъка си проби път в помътеното съзнание. Станцията имаше още енергия... достатъчна за катапулта... можеше да тласне „Херкулан“... да се опита да го извади от смерча... станцията също щеше да отскочи... но можеше да опита. Там, на „Херкулан“ бяха живи пет души, които... Какво беше казал Ноол? „Човек е способен да излезе от своето нещастие...“

— Първи!... Събери цялата енергия в катапулта!

„... само ако е готов да се пожертва за другиго.“

Той не знаеше дали говори, или само мисли, че говори, защото не се чуваше. Сякаш като през дебел пласт вода до него стигна:

— Приех...

— Прицел в „Херкулан“...

Едно усилие още, едно малко усилие! Там бяха живи пет, души...

— ...приех.

— Удар!

И повече нямаше нищо. Само безкрайно падане, което също се изгуби.

Когато се свести в една от каютите на пътническия кораб „Мегамар“, Ферн дълго лежа и от време на време отново потъваше в безпаметен сън. Оставяха го на спокойствие. „Мегамар“ беше открил станцията по сигналите за помощ, излъчвани от един от биоавтоматите, беше се отклонил от пътя и бе прибрал полумъртвия навигатор.

По-късно, в Базата, когато се съвзе достатъчно, Ферн започна да разказва. Връщаше се, повтаряше, припомняше си.

И му вярваха, и не. Всичко можеше да е блънуване на изпаднал в кома навигатор, когото бяха обявили за изчезнал. И навярно беше така. Но защо за повече от седем меридианни месеца не бе загинал? Това оставаше неясно и доста неубедително се обясняваше с изключителните възможности на човешкия организъм.

Първият не можеше да бъде разпитан. Някакъв силен удар го бе засегнал така, че бе поразил паметта му. Отделни откъслечи в безсмисленото му бърборене създаваха подозрение, че нещо от това, което Ферн разказва, е истина, но то не можеше да се докаже.

Направиха справка за „Херкулан“. В един от най-старите регистри намериха само името и нищо за екипажа. Вярно, съществувал бе такъв кораб, но Ферн би могъл да чуе името отнякъде. И после, дори сега се срещаха кораби с подобни имена.

От историята се заинтересуваха двама астрофизици от Базата и даже теоретично обосноваха капана навремето, като се позоваха на изчезването на Сендер с „Карион“, както и на още едно твърде загадъчно изчезване. Единият от астрофизиците изчисли енергията, необходима за излизане от капана, и изказа хипотезата, че тласъкът от катапулта е извадил станцията както от гравитационния вихър, така и от капана, но щастливата случайност е била само за станцията, а „Херкулан“ се е оказал в неблагоприятна посока. Само че тази хипотеза беше толкова нереална, че астрофизиците дори не я включиха в доклада си.

И постепенно историята... не, не се забрави, остана да се разказва в Базата. Украсяваше се с измислици, намесваха се и други действащи лица, някои си приписваха заслуги за спасяването на Ферн, което му беше безкрайно неприятно.

Така че Ферн по едно време предпочете да замълчи. Почина си в Базата, после пое пак курсовете по трасето Вега-Орион. С друга станция и друг Първи биоавтомат.

ВАСИЛ РАЙКОВ

ПОСЛЕСЛОВ

Кой е Светослав Славчев?

На този законен към всеки писател въпрос отговорът е и труден, и лесен. Най-краткият отговор: лекар, който тридесет години се занимава с журналистика и литература. Но освен това изключително добросъвестен, плодовит и разнообразен автор, желан и търсен навсякъде, където се създава популяризация на науката и фантастика; член на множество редакционни съвети и редколегии, включително и на редакционната колегия на библиотека „Галактика“ в ДИ „Г. Бакалов“ — Варна; търсен от издателствата съветник, когато се отчитат постиженията на издадени книги или се залагат бъдещите творчески планове. И още — дори да проследим само журналистическите му прояви, ще открием огромно по обем творчество, а освен активната си журналистическа дейност Светослав Славчев е автор и на 26 книги, радиопиеси, филми...

Светослав Славчев е роден през 1926 г. в семейството на учители. Основно и гимназиално образование получава в София, а през 1951 год. завършва Медицинската академия — хуманна медицина. Работи като лекар микробиолог до 1958 год., след което преминава на литературна работа: завеждащ редакцията за научнопопулярна литература в издателство „Народна младеж“, а от 1967 г. — заместник главен редактор на списание „Космос“.

Първата му книга — „Кръвта на цивилизацията“ — излиза още през 1947 г. Следват няколко научнопопулярни книги (1957–1960), една от които — „Живот без болести“ — е научна прогностика. Научна фантастика започва да пише от 1962 г. През 1970 г. излиза първата му книга с научнофантастични повести и разкази — „Крепостта на безсмъртните“. Втори сборник излиза през 1979 г. в библиотека „Фантастика“ на издателство „Отечество“ — „Следа към Вега-Орион“. Разказите от книгите му са преведени в СССР, ГДР, ЧССР, Полша, Румъния. В Япония е преведен разказът „Гласът, който те вика“. В

ЧССР бе преведена „Следа към Вега-Орион“ (1987), а в ГДР е под печат сборник с подобрани разкази „Астронавигатор Ферн“.

Славчев е активен сътрудник и на радиото и телевизията. Автор е на шест научнофантастични радиосериала, между които „Великият марсианин се завръща“ и „Часът на киборгите“. На два пъти е лауреат на Световния конкурс за радиожурналистика с научнофантастични пиеси: през 1966 г. първа награда за пиесата „Ловци на атоми“ и през 1969 г. Голямата награда за пиесата „Случаят Медея“. През 1982 г. Българската телевизия излъчи двусерийната научнофантастична пиеса „Венецианска хроника“.

Освен фантастика Светослав Славчев пише приключенски и криминални повести и романи: „Невидимите барикади“ (1967) в сборника със същото име; „Под знака на Скорпиона“ (1970); „Девет, числото на кобрата (1977); „Примката на харпиите“ (1982); „Смъртта се нарича Кентавър“ (1984). Написал е също и биографичните повести „Жижка еретикът“ (1968) и „Улици в Женева“ (1976}. Почти всички негови криминални романи са преведени в СССР, ГДР и ЧССР. По два от тях има телевизионни филми.

В научнофантастичната тематика на Славчев ярко се открояват две линии. Едната линия е на разкази и повести, в които има отглас неговото хуманитарно медицинско образование. Героите му са лекари или свързани с медицинската професия. Независимо дали се намират в миналото, или в бъдещето, те носят със себе си заряда на хуманността. Такива са повестите „Крепостта на безсмъртните“ и „Хроника от Сарагоса“. Главните герои на тези повести са лекари, попаднали в необичайни обстоятелства. Но не обстоятелствата и свързаните с тях перипетии са главното, а етичните конфликти, които тези герои трябва да решават: Фаустовският конфликт за безсмъртието и средствата за постигането му („Крепостта на безсмъртните“) и смисъла на разума във вечното противоречие добро-зло („Хроника от Сарагоса“). От този род е и конфликтът в „Шпага с рубини“ — трябва ли злото да бъде наказано, ако това едновременно руши правдата и доброто? Независимо от острия приключенски сюжет, етичният конфликт е изведен от автора ясно и недвусмислено.

Втората линия е на героя — астронавигаторът Ферн. Ние се „познаваме“ с него още от 1979 г., от „Следа към Вега-Орион“ — обаятелен герой, уж обикновен, с нищо неизпъкващ над другите, но

достоеен за дела, които неизбежно печелят нашето възхищение. Към тази поредица разкази вече можем да прибавим и „Няма път за «Херкулан»“. Светослав Славчев продължава да изгражда образа на този астронавигатор от бъдещето, да прибавя нови и нови щрихи към него, да го обогатява. Докога?... Докато се превърне в супермен ли? Авторът не се стреми към това, а тъкмо напротив. Неговият герой от бъдещето не е супермен, а само един обикновен човек в необикновени обстоятелства. Ферн е умен и решителен, както подобава на професията му, но едновременно с това е малко прибързан, малко сприхав и може би доста самоуверен. Смел е, но има случаи, когато откровено се страхува. Нищо човешко не му е чуждо, но едновременно с това не му е чуждо и едно от най-високите етични човешки качества — не се бои да залага живота си, когато нравствените принципи на Човека го изискват. И точно в това е тайната на неговото обаяние. В поредицата образи на астронавигатори от чуждата и нашата фантастика Ферн е един открояващ се, любопитен и запомнящ се образ.

И така — кой е Светослав Славчев?

Би могло да се отговори, че е автор на най-различни както в жанрово, така и в тематично отношение произведения, които се четат, гледат и слушат с удоволствие от хиляди и хиляди хора, независимо дали ни водят из небивали и трепетни приключения, или в огромния и вечно интересен свят на научното познание...

Васил Райков

Издание:

Светослав Славчев. Шпага с рубини. Сборник
научнофантастични повести

Изд. Отечество, 1988

Биб. Фантастика №51

Художник: Петър Станимиров

Печат: ДП Георги Димитров, София

Формат: 70×100/32. Печатни коли: 17. Страници: 222. Цена: 1.62

лв.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.